

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KC

16967

NEDL TRANSFER

HN 64VH C

KC 16967(2)

M. VALERII
MARTIALIS
OPERA.

TOMUS SECUNDUS.

M. VALERII
MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBRI

Ad optimos codices recensiti & castigati.

TOMUS SECUNDUS.

LUTETIÆ PARISIORUM,

Typis JOSEPHI BARBOU.

M DCC LIV.

~~Lm 17433~~ KC 16967 (2)

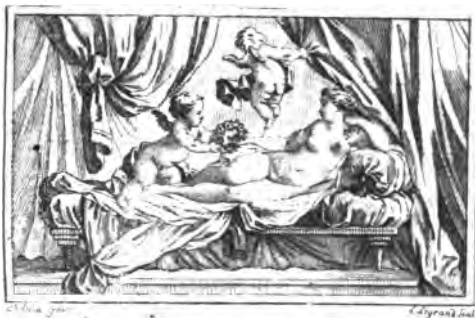
Harvard College Library

Bowie Collection

Gift of

Mrs. E. D. Brandegee

Nov. 9, 1908

M. VALERII
MARTIALIS
 EPIGRAMMATUM
 LIBER IX.

AD AVITUM.

OTE, licet non vis, sublimi pectore
 vates,
 Cui referet serus præmia digna cinis,
 Hoc tibi sub nostra breve carmen imagi-
 ne vivat,
 Quam non obscuris jungis, Avite,
 viris.

- 5, Ille ego sum nulli nugarum laude secundus,
 „ Quem non miraris, sed, puto, lector, amas.
 9, Majoris majora sonent: mihi parva locuto
 „ Sufficit in vestras sæpe redire manus.

Martialis Turanio suo, S.

Ave, mi Turani, frater carissime. Epigramma quod extra ordinem paginarum est, ad Stertinium clarissimum virum scripsimus, qui imaginem meam ponere in Bibliothecâ suâ voluit. De quo scribendum tibi putavi, ne ignorares Avitus iste qui vocaretur. Vale, & para hospitium.

EPIGRAMMA PRIMUM.

De templo gentis Flaviæ.

DUM Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit æstates:
Dum grande famuli nomen adferet Rheni
Germanicarum magna lux Kalendarum:
Tarpeia summi saxa dum patris stabunt:
Dum voce supplex, dumque thure placabit
Matrona divæ dulce Juliæ numen:
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum sole, & astris, cumque luce Romanâ.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum est.

I I.

In Lupum.

PAUPER amicitie cum sis, Lupe, non es amicæ;
Et queritur de te mentula sola nihil.
Illa filigineis pinguescit adultera cumis;
Convivam pascit nigra farina tuum.
Incensura nives dominæ Setina liquantur;
Nos bibimus Corfi pulla venena cadi.
Empta tibi nox est fundis non tota paternis;
Haud sua desertus rura sodalis arat.
Splendet Erythræis pellucida mœcha lapillis;
Ducitur addictus, te futuente, cliens.
Oleo Syris suffulta datur lectica puellæ;
Nudum sandapilæ pondus amicus erit.

I nunc , & miseros Cybele præcide cinædos :
Hæc erat , hæc cultris mentula digna tuis.

I I I.

Ad Domitianum.

Q uantum jam superis , Cæsar , cœloque dedisti ,
Si repetas , & si creditor esse velis ;
Grandis in ætherio licet auctio fiat Olympo ,
Coganturque dei vendere quidquid habent :
Conturbabit Atlas , & non erit uncia tota ,
Decidat tecum quâ pater ipse deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi solvere templis ,
Quid pro Tarpejæ frondis honore potest ?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis ?
Pallada prætereo : res agit illa tuas.
Quid loquar Alcidem , Phœbumque , piosque La-
conas ?

Addita quid Latio Flavia templa polo ?
Expectes , & sustineas , Auguste , necesse est :
Nam tibi quod solvat , non habet arca Jovis.

I V.

In Æschylum.

A ureolis futui cùm possit Galla duobus ,
Et plus quàm futui , si totidem addideris :
Aureolos à te cur accipit , Æschile , denos ?
Non fellat tanti Galla : quid ergo ? tacet.

V.

In Paullam.

N ubere vis Prisco : non miror , Paulla ; sapisti.
Ducere te non vult Priscus ; & ille sapit.

V I.

Ad Domitianum.

T ibi , summe Rheni domitor , & parens orbis ,
Pudice princeps , gratias agunt urbes :

A. iij

4 M. VAL. MARTIALIS.

Populos habebunt ; parere jam scelus non est.
 Non puer avari sectus arte mangonis.
 Virilitatis damna mœret ereptæ ;
 Nec quam superbus computet stipem leno ,
 Dat prostituto misera mater infanti.
 Qui nec cubili fuerat ante te quondam ,
 Pudor esse per te cœpit & lupanari.

V I I .

In Afrum.

Dicere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,
 Continuis volui quinque diebus ave.
 Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reverso.
 Jam satis est : non vis, Afer, avere ; vale.

V I I I .

Ad Domitianum.

TAnquam parva foret sexûs injuria nostri,
 Pœdandos populo prostituisse mares :
 Jam curæ lenonis erant, ut ab ubere raptus
 Sordida vagitu posceret æra puer.
 Immatura dabant infandas corpora pœnas.
 Non tulit Ausonius talia monstra Pater :
 Idem, qui teneris nuper succurrit ephebis,
 Ne faceret steriles sæva libido viros.
 Dilexere priûs pueri, juvenesque, senesque :
 At nunc infantes te quoque, Cæsar, amant.

I X .

Ad Bithynicum.

NIl tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
 Annua, si memini, millia sena dabas.
 Plus nulli dedit ille : queri, Bythynice, noli ;
 Annua legavit millia sena tibi.

X.

In Cantharum.

Cenes, Canthare, cùm foris libenter :
 Clamas, & maledicis, & minaris.
 Deponas animos truces, monemus :
 Liber non potes, & gulosus esse.

XI.

De Eiarino Domitiani

Nomen cum violis rosisque natum,
 Quo pars optima nuncupatur anni,
 Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
 Quod nidos olet altis superbæ :
 Nomen nectare dulcius beato,
 Quo mallet Cybeles puer vocari,
 Et qui pocula temperat Tonanti :
 Quod si Parrhasiâ sonas in aulâ,
 Respondent Veneres, Cupidinesque :
 Nomen nobile, molle, delicatum
 Versu dicere non rudi volebam ;
 Sed tu, syllaba contumax, repugnas.
 Dicunt Eiarinon tamen Poëtæ ;
 Sed Græci, quibus est nihil negatum,
 Et queis ἄψς ἄψς licet sonare :
 Nobis non licet esse tam disertis,
 Qui Musas colimus severiores.

XII.

De eodem.

Si daret autumnus mihi nomen, ὀκτωβριὸς essem :
 Horrida si brumæ sidera, χιμειῶνος.
 Dictus ab æstivo θετῶνος tibi mense vocarer.
 Tempora cui nomen verna dedere, quis est ?

XIII.

De eodem.

Nomen habes, teneri quod tempora nuncupat
anni,
Cum breve Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen Acidaliâ meruit quod arundine pingi,
Quod Cytherea suâ scribere gaudet acu.
Nomen Erythræis quod littera facta lapillis;
Gemma quod Heliadum pollice trita noter.
Quod pennâ scribente grues ad sidera tollant.
Quod decet in solâ Cæsaris esse domo.

XIV.

In amicum cœnipetam.

Hunc, quem mensa tibi, quem cœna paravit
amicum,
Esse putas fidæ pectus amicitiae?
Aprum amat, & mullos, & sumen, & ostrea: non te.
Tam bene si cœnem, noster amicus erit.

XV.

De Chloë.

Inscripsit tumulo septem celebrata virorum
Se fecisse Chloë: quid pote simplicius?

XVI.

De comâ Earini.

Consilium formæ speculum, dulcesque capillos
Pergameo posuit dona sacrata deo,
Ille puer totâ Domino gratissimus aulâ,
Nomine qui signat tempora verna suo.
Felix, quæ tali censetur munere tellus!
Nec Ganymedeas mallet habere comas!

De eadem, ad Æsculapium.

L Atonæ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras pensa, brevesque colos :
Hos tibi laudatos Domino sua vota capillos
Ille tuus Latiâ misit ab urbe puer.
Addidit & nitidum sacratis crinibus orbem,
Quo felix facies iudice tota fuit.
Tu Juvenale decus ferva, ne pulchrior ille
In longâ fuerit, quàm brevior comâ.

XVIII.
Ad Casarem Domitianum.

E St mihi, sitque precor, longum te præside,
Cæsar,
Rus minimum: parvi sunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det sitientibus hortis,
Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo se rore foveri,
Cum mihi vicino Martia fonte sonet.
Quam dederis nostris, Auguste, Penatibus undam,
Castalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

XIX.
In Sabellum.

L Audas balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cornare, Sabelle, non lavari.

XX.
Ad Domitianum.

H Æc quæ tota patet, tegiturque & marmore;
& auro,
Infantis domini conscia terra fuit.
Felix quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes sustinuitque manus!

S. M. VAL. MARTIANIS

Hic steterat veneranda domus, quæ præstitit orbū,
 Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
 Curetes texere Jovem crepitantibus armis,
 Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
 At te protexit Superum pater, & tibi, Cæsar,
 Pro jaculo & parma, fulmen & ægis erat.

X X I.

Ad Ausum.

Artemidorus habet puerum; sed vendidit agrum:
 Agrum pro puero Calliodorus habet.
 Dic, uter ex istis melius rem gesserit, Ausæ,
 Artemidorus amat, Calliodorus arat.

X X I I.

Ad Pastorem.

Credis ob hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
 Propter quod vulgus, crassaque turba rogat:
 Ut Setina meos consumat gleba ligones,
 Et sonet innumerâ compede Tusculus ager:
 Ut Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,
 Et crepet in nostris aurea lamina toris;
 Nec labris nisi magna meis crystallæ terantur,
 Et faciant nigras nostra Falerna nives:
 Ut Canusinatus nostro Syrus assere sudet,
 Et mea sit culto sella cliente frequens:
 Æstuet ut nostro madidus conviva ministro,
 Quem permutatum nec Ganymede velim:
 Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
 Et Massyleum virga gubernet equum.
 Est nihil ex istis: Superos ac sidera testor.
 Ergo quid? ut donem, Pastor, & ædificem.

X X I I I.

Ad Carum.

Ocui virgineo flavescere contigit auro,
 Dic ubi Palladium sit tibi, Care, decus?
Adspicis

Adspicis en Domini fulgentes marmore vultus :
 Venit ad has ultrò nostra corona comas.
 Albanæ livere potest pia quercus olivæ,
 Cinxerit ~~im~~ictum quòd prior illa caput.

XXIV.

Ad eundem.

Quis Pallatinos imitatus imagine vultus
 Phidiacum Latio marmore vicit ebur ?
 Hæc mundi facies, hæc sunt Jovis ora sereni :
 Sic tenat ille Deus, cum sine nube tonat.
 Non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam :
 Effigiem Domini, quam colis, illa dedit.

XXV.

In Asinum.

Dantem vina tuum quoties adspeximus Hyllum,
 Lumine nos, Afer, turbidiore notas.
 Quod rogo, quod scelus est, mollem spectare mi-
 nistrum ?
 Adspicimus solem, sidera, templa, deos.
 Avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon
 Porrigat, atque oculos, oraque nostra tegam ?
 Trux erat Alcides : sed Hylam spectare licebat.
 Ludere Mercurio cum Ganymede licet.
 Si non vis teneros spectet conviva ministros :
 Phineas invites, Afer, & Edipodas.

XXVI.

De Nervæ.

Audet facundo qui carmina mittere Nervæ,
 Pallida donabit glaucia, Cosme, tibi.
 Pæstano violas, & cana ligustra colono,
 Hyblæis apibus Corsica mella dabit.
 Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musæ :
 Appetitur posito villis olivæ lupo.

Tome II.

B

Nec tibi sit mirum, modici quod conscia vatis,
Judicium metuat nostra Thalia tuum,
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Lascivum juvenis cum tibi luserit opus.

XXVII.

In Chrestum.

Cum depilatos, Chreste, coleos portes,
Et vulturino mentulam parem collo,
Et prostitutis lævius caput culis;
Nec vivat ullus in tuo pilus crure;
Pingantque crebræ cana labra vossellæ;
Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos,
Et quidquid usquam legimus pilosorum,
Loqueris, sonasque grandibus minax verbis,
Et cum theatris, seculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter ista si draucus,
Jam pædagogo liberatus, & cujus
Refibulavit turgidum faber penem:
Nutu vocarum ducis, & pudet fari,
Catoniana, Chreste, quod facis lingua.

XXVIII.

Epitaphium Latini.

Dulce decus scenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego sum plausus deliciæque tuz.
Qui spectatorem potui fecisse Catonem,
Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed nihil à nostro sumpsit mea vita theatro,
Et sola tantum scenicus arte feror;
Nec poteram gratus Domino sine moribus esse,
Interiùs mentes inspicit ille Deus.
Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi;
Roma sui famulum dum sciat esse Jovis.

XXIX.

Epitaphium Philenis.

Secula Nestoreæ permensa, Philæni, senectæ,
 Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas?
 Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
 Tempora : major erat mensibus illa tribus.
 Heu quæ lingua files? non illam mille catastæ
 Vincebant; nec quæ turba Seraphin amat?
 Nec marutini cirrata caterva magistri,
 Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
 Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo,
 Quæ sciet hos illos vendere lena toros?
 Sit tibi terra levis, mollique tegaris arenâ,
 Ne tua non possint eruere ossa canes.

XXX.

In pietatem Nigrinæ.

Cappadocum sævis Antistius occidit oris
 Rusticus : ô tristi crimine terra nocens!
 Reteulit ossa sinu cari Nigrina mariti,
 Et quæsta est longas non satis esse vias;
 Cumque daret sanctam tumulis, quibus invidet,
 urnam,
 Visa sibi est raptò bis viduata viro.

XXXI.

Votum Velii.

Dum comes Arctoïs hæreret Cæsaris armis
 Velius, hanc Marti pro duce vovit avem.
 Lunas quater binos non tota peregerat orbes,
 Debita poscebat jam sibi vota Deus.
 Ipse suas anser properavit lætus ad aras;
 Et cecidit sanctis hœstia parva focus.
 Octo vides patulo pendere numismata rostræ
 Alitis? hæc extis condita nuper erant.

B 4

Quæ litat argento pro te , non sanguine , Cæsar ,
Victima , jam ferro non opus esse docet.

XXXII.

Qualem velit amicam.

Hanc volo , quæ facilis , quæ palliolata vagatur :
Hanc volo , quæ puero jam dedit ante meo :
Hanc volo , quam redimit totam denarius alter :
Hanc volo , quæ pariter sufficit una tribus.
Poscentem nummos , & grandia verba sonantem ,
Possideat crassi mentula Burdigali.

XXXIII.

Ad Flaccum.

Audieris in quo , Flacce , balneo plausum ,
Mathonis illic esse mentulam scito.

XXXIV.

De templo gentis Flaviae.

Jupiter Idæi risit mendacia busti ,
Cum videt Augusti Flavia templa poli ;
Atque inter mensas largo jam nectare fusus ,
Focula cum Marti traderet ipse suo :
Respiciens Phœbum pariter Phœbique sororem ,
Cum quibus Alcides , & pius Arcas erat ;
Cnossia vos , inquit , nobis monumenta dedistis :
Cernite quam plus sit Cæsaris esse patrem.

XXXV.

In Philomusum.

Artibus his semper cornam , Philomuse , mereris ,
Plurima dum fingis , sed quasi vera refers.
Scis quid in Arsaciâ Pacorus deliberet aulâ ;
Rhenanam numeras Sarmaticamque manum ;

Verba ducis Daci chartis mandata resignas ;
 Victtricem laurum , quàm venit antè , vides :
 Scis quoties Phario madet Jove fusca Syene ;
 Scis quota de Libyco littore puppis eat :
 Cujus Juleæ capiti nascantur olivæ :
 Destinet ætherius cui sua ferta pater.
 Tolle tuas artes : hodie cœnabis apud me ,
 Hac lege , ut narres nil ; Philomuse , novi :

XXXVI.

Colloquium Ganymedis & Jovis in gratiam Earini.

Viderat Ausonium posito modo crine ministrum
 Phrix puer , alterius gaudia nota Jovis :
 Quod tuus , ecce , suo , Cæsar permisit ephebo ,
 Tu permitte tuo , maxime rector , ait.
 Jam mihi prima latet longis lanugo capillis :
 Jam tua me ridet Juno , vocatque virum.
 Cui pater ætherius , puer ô dulcissime , dixit ;
 Non ego quod poscis , res negat ipsa tibi.
 Cæsar habet noster similes tibi mille ministros ,
 Tantaque fidereos vix capit aula mares.
 At tibi si dederit vultus coma tonsa viriles ,
 Quis mihi , qui nectar misceat , alter erit ?

XXXVII.

In Gallam.

Cum sis ipsa domi , mediâque ornere Suburrâ ,
 Fiant absentes & tibi , Galla , comæ :
 Nec dentes aliter quam Serica nocte reponas ,
 Et jaceas centum condita pyxidibus :
 Nec tecum facies tua dormiat , innuis illo ,
 Quod tibi prolatum est manè , supercilio.
 Et te nulla movet cani reverentia tunni ,
 Quem potes inter avos jam numerare tuos.
 Promittis sexcenta tamen : sed mentula surda est ;
 Et sit lusca licet , te tamen illa vider.

B iij

XXXVIII.

Ad Agathinum.

Summa licet velox, Agathine, pericula ludas,
 Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
 Nolentem sequitur, tenuesque reversa per auras
 Vel pede, vel tergo, crine, vel ungue sedet.
 Lubrica Corycio quamvis sint pulpita nimbo,
 Et rapiant fortes vela negata Nori:
 Securos pueri neglecta perambulat artus.
 Et nocet artificio ventus & unda nihil.
 Ut peccare velis, cum feceris omnia, falli
 Non potes: arte opus est, ut tibi parma cadat.

XXXIX.

In natalem Cæsoniæ.

Prima Palatino lux est hæc orta Tonanti,
 Oprasset Cybele quâ peperisse Jovem.
 Hac & sancta mei genita est Cæsonia Rufi:
 Plus debet matri nulla puella suæ.
 Lætatur geminâ votorum sorte maritus,
 Contigit hunc illi quod bis amare diem.

XL.

De Diodoro & Philæni ejus uxore.

TArpeias Diodorus ad coronas
 Romam cum peteret Pharo relicta;
 Vovit pro reditu viri Philænis,
 Illam lingeret ut puella simplex,
 Quam casta quoque diligunt Sabinæ,
 Dispersâ rate tristibus procellis,
 Mersus fluctibus, obrutusque ponto.
 Ad votum Diodorus enaravit.
 O tardus nimis & piger maritus!
 Hoc in littore si puella votum
 Fecisset mea, protinus redissem.

XLI.

In Ponticum.

Pontice, quod nunquam futuris, sed pellice lævâ,
 Uteris, & Veneri servit amica manus:
 Hoc nihil esse putas? scelus est, mihi crede, sed
 ingens,
 Quantum vix animo concipis ipse tuo.
 Neſſipe ſemel futuit, generaret Horatius ut tres;
 Mars ſemel, ut geminos Iliæ caſta daret.
 Omnia perdiderat, ſi maſturbatus uterque
 Mandaffet manibus gaudia forda ſuis.
 Ipſam crede tibi naturam dicere rerum:
 Iſtud quod digitis, Pontice, perdis, homo eſt.

XLI I.

Ad Apollinem, pro Stella ſuo.

Campis dives Apollo ſic marinis,
 Sic ſemper ſenibus fruare cyncis:
 Doctæ ſic tibi ſerviant ſorores;
 Nec Delphis tua mentiatur ulli:
 Sic Palladia te colant, amentque:
 Bis-ſenos citò te rogante faſces
 Det Stellæ bonus annuatque Cæſar.
 Felix tunc ego, debitorque voti
 Caſurum tibi ruſticas ad aras
 Ducam cornibus aureis juvencum.
 Nata eſt hoſtia, Phœbe; quid moraris?

XLI I I.

De Statuâ Herculis.

Hic qui dura ſedens porrecto ſaxa leone
 Mitigat exiguo magnus in ære deus,
 Quæque tulit, ſpectat reſupino ſidera vultu;
 Cuius læva calet robore, dextra mero:

B iv.

Non est Fama recens, nec nostri gloria cæli;
 Nobile Lysippi munus, opusque vides.
 Hoc habuit numen Pellæi mensâ tyranni,
 Quis citò perdomito victor in orbe jacet.
 Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
 Jusserrat hic Syllam ponere regna truce.
 Offensus variz tumidis terroribus aulæ,
 Privatos gaudet nunc habitare Lares.
 Utque fuit quondam placidi conviva Molochi,
 Sic voluit docti Vindicis esse deus.

X L I V.

De eadem.

Alcides modò Vindicem rogabam
 Esset cujus opus, laborque felix.
 Risit (nam solet hoc,) levique nutu:
 Græce numquid ait, Poëta, nescis?
 Inscripta est basis, indicatque nomen.
Ausimur lego; Phidiæ putavi.

X L V.

Ad Marcellinum.

Miles Hyperboreos modò, Marcelline, Triones,
 Et Getici tuleris sidera pigra poli:
 Ecce Prometheæ rupes & fabula montis,
 Quàm prope sint oculis nunc adeunda tuis.
 Videris immensis cùm conclamata querelis
 Saxa senis, dices: durior ipse fuit.
 Et, licet hoc addas: potuit qui talia ferre,
 Humanum meritò finxerat ille genus.

X L V I.

In Gellium.

Gellius ædificat semper: modò limina ponit,
 Nunc foribus claves aptat, emitque feracem

Nunc has nunc illas reficit, mutatque fenestras.
 Dum tantum ædificet, quid libet ille facit;
 Oranti nummos ut dicere possit amico
 Unum illud verbum Gellius, ædifico.

XLVIL.

In Pannicum.

DEmocritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas;
 Quidquid & hirsutis squallet imaginibus,
 Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & hæres;
 Præpender mento nec tibi barba minor.
 Sed, quod & hircosis serum est, & turpe pilosis,
 In molli rigidum clune tibenter habes.
 Tu qui sectarum causas, & pondera nosti,
 Dic mihi, præcidi, Pannice, dogma quod est?

XLVIII.

In Gallicum.

Heredem cum me partis tibi, Gallice, quartam
 Per tua jurares sacra, caputque tuum;
 Credidimus, (quis enim damnet sua vota libenter?)
 Et spem muneribus fovimus usque datis;
 Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum.
 Misimus: Etola de Calydone putes.
 At tu continuò populumque, patresque vocasti;
 Ructas adhuc aprum callida Roma meum,
 Ipse ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæc;
 Sed nec costa data est, caudave missa mihi.
 De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla
 De nostro nobis uncia venit apro.

XLIX.

De togâ à Parthenio sibi donatâ.

Hec est illa meis multum cantata libellis,
 Quam meus edidicit lector amatque togam;

Partheniana fuit, quondam memorabile vatis

Munus: in hac ibam conspiciendus eques:

Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lana,

Dumque erat auctoris nomine digna sui.

Nunc anus, & tremulo vis accipienda tribuli,

Quam possis niveam dicere jure tuo.

Quid non longa dies, quid non consumitis anni?

Hæc toga jam non est Partheniana; mea est.

L.

In Gaurem.

Ingenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quod faciam, quæ brevitatem placent.

Confiteor: sed tu bis denis grandia libris

Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.

Nos facimus Bruti puerum, nos Langona vivum:

Tu magnus puerum, Gaure, Giganta facis.

L I.

De Lucano & Tullo.

Quod semper superos invito fratre rogasti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.

Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas

Optabat, quamvis sit minor, ire prior.

Tu colis Elysiis, nemorisque habitator amœni

Esse tuo primum nunc sine fratre cupis,

Et si jam nitidis alternus venit ab astris,

Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

L I I.

Ad Q. Ovidium.

Si credis mihi, Quincte, (quod mereris)

Natales, Ovidi, tuos Apriles,

Ut nostras amo Martias Kalendas.

Nelix utraque lux, diesque nobis

Signandi melioribus lapillis !
 Hic vitam tribuit , sed hic amicum.
 Plus dant , Quincte , mihi tuæ Kalendæ.

L I I I.

Ad eundem.

N Atali tibi , Quincte , tuo dare parva volebam
 Munera : tu prohibes ; imperiosus homo es.
 Parendum est monitis : fiat quod uterque jubemus ;
 Et quod utrumque juvat , tu mihi , Quincte , dato.

L I V.

Ad cognatum.

S I mihi Picenâ turdus palleret olivâ ,
 Tenderet aut nostras silva Sabina plagas :
 Aut crescente levis traheretur arundine præda ,
 Pinguis & implicitas virga teneret aves :
 Cara daret solenne tibi cognatio munus ;
 Nec frater nobis , nec prior esset avus.
 Nunc sturnos inopes , fringuillarumque querelas
 Audit , & arguto passere vernat ager.
 Inde salutatus picæ respondet arator ;
 Hinc propè summa rapax milvus in astra volat.
 Mittimus ergo tibi parvæ munuscula cortis ,
 Qualia si recipis , sæpe propinquus eris.

L V.

Ad Flaccum.

L Uce propinquorum , quâ plurima mittitur ales ,
 Dum Stellæ turdos , dum tibi , Flacce , paro :
 Succurrit nobis ingens , onerosaque turba ,
 In quâ se primum quisque meumque putat.
 Demeruisse duos , votum est ; offendere plures ,
 Vix tutum ; multis mittere dona , grave est.
 Quâ possum solâ veniam ratione merebor :
 Nec Stellæ turdos , nec tibi , Flacce , dabo.

LVI.

De Spendophoro Caesaris armigero.

Spendophorus Libycas Domini petit armiger urbes :
 Quæ puero dones tela, Cupido, para.
 Illa quibus juvenes fingis, mollesque puellas ;
 Sit tamen in tenerâ lævis & halta manu.
 Loricam, clypeumque tibi, galeamque remitto :
 Tutus ut invadât prælia nudus ear.
 Non jaculo, non ense fuit, læsusve sagittâ,
 Casside dum liber Parthanoporus erat.
 Quisquis ab hoc fuerit fixus, morietur amore.
 O felix, si quem tam bona fata manent !
 Dum puer es, redeas, dum vultu lubricus ; & te
 Non Libye faciat, sed tua Roma virum.

LVII.

In Hedylium.

Nil est tritius Hedyli lacernis,
 Non anse veterum Coriathiorum ;
 Nec cras compede lubricum decenni,
 Non ruptæ recutita colla mulæ,
 Nec quæ Flaminiam secant salebræ,
 Nec qui litoribus nitent lapilli,
 Nec Tuscâ ligo vineâ politus,
 Nec pallens toga mortui tribulis,
 Nec pigri rota quassa mulionis,
 Nec rasum cavea latus bisontis,
 Nec dens jam senior ferocis apri.
 Res una est tamen, ipse non negabit,
 Culus tritior Hedyli lacernis.

LVIII.

Ad Nympham Sabini.

Nympha sacri regina lacûs, cui grata Sabinus,
 Et mansura pro munere templa dedit ;

Sic montana tuos semper celat Umbria fontes,
 Nec tua Bajanas Sarsina malit aquas:
 Excipe sollicitos placide, mea dona, libellos:
 Tu fueris Musis Pegasis unda meis.
 Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
 Quid fieri libris debeat, ipse monet.

L IX.

In Mamurræ.

IN septis Mamurræ diu multumque vagatus,
 Hic ubi Roma suas aurea vexit opes;
 Inspexit molles pueros, oculisque comedit;
 Non hos, quos primæ prostituere casæ;
 Sed quos arcanae servant tabulata catastræ,
 Et quos non populus, nec mea turba videt.
 Inde satur, mensas & opertos exuit orbes,
 Expositumque atque pingue poposcit ebur.
 Et testudineum mensus quæret hexaclinon,
 Ingemuit citro non satis esse suo.
 Consuluit nares, an olerunt æra Corynthon:
 Culpavit statuas &, Polyclete, tuas.
 Et turbata brevi questus crystallina vitro,
 Myrrha signavit seposuitque decem.
 Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
 Pocula Mentorea nobilitata manu;
 Et virides picto gemmas numeravit in auro,
 Quidquid & à niveâ grandius aure sonat.
 Sardonychæ veros mensâ quæsit in omni,
 Et pretium magnis fecit iaspidibus.
 Undecimâ lassus cum jam discederet horâ,
 Assè duos calices emit, & ipse tulit.

L X.

Sabino corollam raseam mittit.

SEU tu Pæstani genita es, seu Tiburis arvis,
 Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:

Seu Prænestino te villica legit in horto,
 Seu modò Campani gloria ruris eras:
 Pulchrior ut nostro videre, corona, Sabino;
 De Nomentano te pudet esse meo.

L X I.

De platano Cæsaris.

IN Tartessiacis domus est notissima terris,
 Qua dives placidum Corduba Bœtin amat;
 Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
 Et linit Hesperium bractea viva pecus.
 Edibus in mediis totos amplexa Penates
 Stat platanus densis Cæsariana comis:
 Hospitis inuicti posuit quàm dextera felix,
 Cœpit & ex illa crescere virga manu.
 Auctorem dominumque nemus sentire videtur:
 Sic viret, & ramis sidera celsa petit.
 Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:
 Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas.
 Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
 Terruit & tacitam fistula sera domum,
 Atque oluere Lares commissatore Lyzo,
 Crevit & effuso latior umbra mero;
 Hesternisque rubens dejecta est herba coronis,
 Atque suas potuit dicere nemo rosas.
 O dilecta deis, o magni Cæsaris arbor,
 Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos.
 Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
 Non Pompejanæ te posuere manus.

L X I I.

De Phyleni.

Tinctis murice vestibus quò omni
 Et nocte utitur, & die Phylenis.

Non est ambitiosa, non superba :
Delectatur odore, non colore.

L X I I I.

In Phœbum.

AD cœnam invitant omnes te, Phœbe, cinædi :
Mentula quem pascit, non puto, purus homo est.

L X I V.

De statuâ Domitiani.

Herculis in magni vultus descendere Cæsar
Dignatus, Latiae dat nova templa viæ :
Qua Triviæ nemorosa petit dum regna viator,
Octavum domina marmor ab urbe legit.
Antè colebatur votis, & sanguine largo :
Majorem Alciden nunc minor esse colit.
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores :
Illi securus vota minora facit.

L X V.

De eadem, ad Herculem.

ALcide Latio nunc agnoscende Tonanti,
Postquam pulchra Dei Cæsaris ora getis,
Si tibi runc isti vultus, habitusque fuissent,
Cesserunt manibus cum fera monstra tuis ;
Argolico famulum non te servire tyranno
Vidissent gentes, sævaque regna pati.
Sed tu jussisses Eurysthea, nec tibi fallax
Portasset Nessi perfida dona Lichas.
Ætæi sine lege rogi securus adisses
Astra patris summi, quæ tibi pœna dedit.
Lydia nec dominæ traxisses pœna superbæ ;
Nec Styga vidisses Tartareumque canem.
Nunc tibi Juno faver ; nunc te tua diligit Hebe ;
Nunc te si videat Nympha, remittet Hylan.

LXVI.

Ad Fabullum.

UXor cùm tibi sit formosa, pudica, puëlla,
Quo tibi natorum jura, Fabulle, trium?
Quod peris à nostro supplex Dominoque Deoque;
Tu dabis ipse tibi, si potes arrigere.

LXVII.

In Æschilum.

Lascivam totâ possedi nocte puellam,
Cujus nequitias vincere nulla potest.
Fessus mille modis, illud puerile poposci:
Ante preces totas, primaque verba dedit.
Improbis quiddam ridensque rubensque rogavi:
Pollicita est nulla luxuriosa mora.
Sed mihi pura fuit; tibi non erit, Æschyle: filvis,
Accipe & hoc munus conditione malâ.

LXVIII.

In magistrum ludi.

Quid tibi nobiscum est, ludi scelerate magister,
Invisum pueris virginibusque caput?
Nondum cristati rupere silentia galli:
Murmure jam sævo verberibusque tonas.
Tam grave percussis incudibus æra resultant,
Caussidicum medio cùm faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
Vincenti palmæ cùm sua turba favet.
Vicini somnum non totâ nocte rogamus:
Nam vigilare leve est, pervigilare grave.
Discipulos dimitte tuos; vis, garrule, quantum
Accipis, ut clames, accipere ut taceas?

LXIX.

L X I X.

In Polycarum.

Cum futuis, Polycarme, soles in fine cacare.
Cum pædicaris, quid, Polycarme, facis?

L X X.

In Mæcilianum.

Dixerat, ô MORES! ô TEMPORA! Tullius olim
Sacilegum strueret cum Catilina nefas:
Cum gener, atque socer diris concurreret armis,
Mœstaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc, ô MORES! cur nunc, ô TEMPORA! dicis?
Quòd tibi non placeat, Mæciliæne, quid est?
Nulla ducum feritas, nullâ est insania ferri:
Pace frui certâ, lætitiâque licet.
Non nostri faciunt tua quòd tibi tempora sordent,
Sed faciunt mores, Mæciliæne, tui.

L X X I.

De leone & arietæ.

MAssyli leo fama jugi, pecorisque maritus
Lanigeri, mirum quâ coëre fide.
Ipse licet videas: cavêa stabulantur in unâ,
Et pariter socias carpit uterque dapes.
Nec fetu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
Concordem satiat sed rudis agna famem.
Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles,
Ut niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent pecudesque feræque mereri;
Hic aries astris, hic leo & ignis erat.

Tome II.

C.

L X X I I.

Ad Liberum.

Liber Amyclæâ frontem vittate coronâ,
 Qui quatis Aufonio verbera Graja manu :
 Elusa mihi texto cùm prandia vimine mittas,
 Cur comitata dapes nulla lagena venit ?
 Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
 Scis, puto, debuerint quæ mihi dõna dari.

L X X I I I.

In Intorem.

Dentibus antiquas solitus producere pelles,
 Et mordere luto putre vetusque solum ;
 Prænestina tenes decepti regna patroni,
 In quibus, indignor, si tibi cella fuit.
 Rumpis & ardenti madidus crystalla Falerno,
 Et pruris domini cum Ganymede tui.
 Ac me litterulas stulti docuere parentes ;
 Quid cùm grammaticis rhetoribusque mihi ?
 Frange leves calamos, & scinde, Thalia, libellos,
 Si dare sutori calceus ista potest.

L X X I V.

De effigie Camoni.

Effigiem tantùm pueri pictura Camoni
 Servat, & infantis prima figura manet.
 Florentes nullâ signavit imagine vultus,
 Dum timet ora pius muta videre pater.

L X X V.

De balneo & thermis Tuccæ.

Non filice duro, struclilive cæmento,
 Nec latere cocto, quo Semiramis longam

Babylona cinxit, Tucca balneum fecit :
 Sed strage nemorum, pineâque compage,
 Ut navigare Tucca balneo possit.
 Idem beatas lautus exstruit thermas
 De marmore omni, quod Caristos invenit,
 Quod Phrygia Synas, Afra quod Nomas misit,
 Et quod virenti fonte lavit Eurotas.
 Sed ligna defunt : subjice balneum thermis.

L X X V I.

De effigie Cameni.

Hæc sunt illa mei quæ cernitis ora Cameni..
 Hæc pueri facies, primaque forma fuit..
 Creverat hic vultus bis denis fortior annis,
 Gaudebatque suas pingere barba genas ;
 Et libata semel summos modò purpura cultros :
 Sparferat : invidit de tribus una soror,
 Et festinatis incidit stamina pensis,
 Absentemque patri retulit urna rogam.
 Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,,
 Hæc erit in chartis major imago meis.

L X X V I I.

De convivio Prisci.

Quod optimum sit disputat convivium :
 Facunda Prisci pagina ;
 Et multa dulci, multa sublimi refert,
 Sed cuncta docto pectore.
 Quod optimum sit queritis convivium ?
 In quod choraules non venit.

E X X V I I I.

Ad Picentinum.

Eunera post septem nupsit tibi Gallâ virorum,
 Picentine : sequi vult, puto, Galla viros.
 C ij,

LXXIX.

Ad Domitianum.

Querat antè ducum famulos turbamque priorum,
 Et Pallatinum Roma supercilium :
 At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum ;
 Ut sit cuique suæ cura secunda domus.
 Tam placidæ mentes, tanta est reverentia vestri,
 Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
 Nemo suos (hæc est aulæ naturæ potentis)
 Sed Domini mores Cæsarianus habet.

LXXX.

De Gellio.

Dixerat esuriens locupletem pauper anumque
 Uxorem : pascit Gellius, & furuit.

LXXXI.

Ad Augustum.

Lector & auditor nostros probat, Aucte, libellos ;
 Sed quidam exactos esse Poëta negat.
 Non nimium curo : nam cœnæ fercula nostræ
 Malim convivis quàm placuisse cocis.

LXXXII.

In Munnam.

Dixerat astrologus periturum te citò, Munna ;
 Nec, putò, mentitus dixerat ille tibi.
 Nam tu dum metuis, ne quid post fata relinquis ;
 Haussisti patrias luxuriosus opes ;
 Quæ tuum decies non toto tabuit anno :
 Dic mihi, non hoc est, Munna, perire citò ?

LXXXIII.

Ad Cæsarem Domitianum.

INter tanta tuæ miracula, Cæsar, arenæ,
 Quæ vincit veterum munera clara ducum;
 Multum aures, sed plus oculi debere fatentur
 Se tibi, quod spectant, qui recitare solent.

LXXXIV.

Ad Norbanum.

Cum tua sacrilegos contra, Norbane, furor
 Staret pro Domino Cæsare sancta fides:
 Hæc ego Pieriâ ludebam tutus in umbrâ,
 Ille tuæ cultor notus amicitiae.
 Me tibi Vindelicis Rhætus narrabat in oris,
 Nescia nec nostri nominis Arctos erat.
 O quoties veterem non inficiatus amicum,
 Dixisti: meus est iste Poëta, meus!
 Omne tibi nostrum, quod bis trieteride junctâ
 Antè dabat lector, nunc dabit auctor opus.

LXXXV.

De Paulo.

Languidior nostri si-quandò est Paullus Atillæ,
 Non se, convivas abstinet ille suos.
 Tu languore quidem subito fictoque laboras;
 Sed mea porrexit sportula, Paulle, pedes.

LXXXVI.

In obitum Severi Silii.

Festinata sui gemeret cùm fata Severi
 Silius, Ausonio non semel ore potens:
 Cum grege Piorio mæstus Phœboque querebar;
 Ipse meum flevi, dixit Apollo, Linon;
 Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri,
 Calliopen, & ait: tu quoque vulnus habes.

30 M. VAL. MARTIALIS -
 Adspice Tarpejum, Pallatinumque Tonantem :
 Ausa nefas Lachetis læsit utrumque Jovem.
 Numina cum videas duris obnoxia fatis,
 Invidiâ possis exonerare deos.

L X X X V I I.

Ad Luperum.

Septem post calices Opimiani
 Denso cum jaceam triente blæsus,
 Adfers nescio quas mihi tabellas,
 Ne dicis, modò liberum esse jussi
 Nastam; (servulus est mihi paternus)
 Signa: cras melius, Luperce, fiet.
 Nunc signat meus annulus lagenam.

L X X X V I I I.

Ad Rufum.

Dum me captares, mittebas munera nobis :
 Postquam corpisti, das mihi, Rufe, nihil.
 Ut captum teneas, capto quoque munera mitte;
 De caveâ fugiat ne male pastus aper.

L X X X I X.

Ad Stellam.

LEge nimis durâ convivam scribere versus
 Cogis, Stella: licet scribere, nempe malos.

X. C.

Ad Flaccum.

Sic in gramine floreo reclinis,
 Qua gemmantibus hinc & inde rivis
 Curvâ calculus excitatur undâ;
 Exclusus procul omnibus molestis,
 Pertundas glaciem triente nigro,

Frontem futilibus ruber cæronis :
 Sic uni tibi sit puer cinædus ,
 Et castissima pruriat puella .
 Infamem nimio calore Cypron .
 Observes , moneo , præcorque , Flacce ,
 Menses area cùm teret crepantes ,
 Et fulvi juba sæviet leonis ,
 At tu , diva Paphi , remitte , nostris
 Illæsum juvenem remitte votis .
 Sic Martis tibi serviant Kalendæ ,
 Et cum thure , meroque , victimaque
 Libetur tibi candidas ad aras
 Secta plurima quadra de placentia .

X C I.

Adulatur Domitiano.

AD cœnam si me diversa vocaret in astra
 Hinc invitator Cæsaris , inde Jovis ;
 Astra licèt propius , Pallatia longius essent ,
 Responda ad superos hæc referenda darem :
 Quærite qui malit fieri conviva Tonantis ;
 Me meus in tetrīs Jupiter , ecce , tenet .

X C I I.

Ad Condylum.

QUæ mala fiat domini , quæ servi commoda
 nescis ,
 Condyle , qui servum te gemis esse diu .
 Dat tibi securos vills tegeticula somnos : .
 Pervigil in plumâ Caius , ecce , jacet .
 Caius à primâ tremebundus luce salutat
 Tot dominos : at tu , Condyle , nec dominum .
 Quod debes , Cai , redde , inquit Phœbus , & illinc
 Cinnamus : hoc dicit , Condyle , nemo tibi .
 Tortorem metuis ? Podagrâ , chiragrâque secutus
 Caius ; & mallet verbera mille pari .

32 M. VAL. MARTIALIS

Quòd nec manè vomis, nec cunnum, Condyle,
lingis,
Non mavis, quàm ter Caius esse tuus?

XCIII.

Ad Calocissum.

Addere quid cessas, puer, immortale Falernum?
Quadrantem duplicâ de seniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calocisse, deorum:
Sex jubeo cyathos fundere? CÆSAR erit.
Sutulis aptetur decies rosa crinibus, ut sit
Qui posuit sacrae nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da basia, fiat ut illud
Nomen, ab Othryso quod deus orbe tulit.

XCIV.

De Hippocrate.

SAntonica medicata dedit mihi pocula virgâ
Os hominis! mulsam me rogat Hippocrates.
Tam stupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuisti,
Chalcea donanti Chrysea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?
Accipiat; sed si potat in elleboro.

XCV.

De Athenagora.

Alficus antè fuit, cœpit nunc Olficus esse,
Uxorem postquam duxit Athenagoras.
Nomen Athenagoræ credis, Callistrate, verum?
Si scio, dispeream, quis sit Athenagoras.
Sed puto me verum, Callistrate, dicere nomen:
Non ego, sed vester peccat Athenagoras.

XCVL

XCVL

De Herode.

Clinicus Herodes trullam subdaxerat ægro;
Deprensus dixit: stulte, quid ergo bibis?

XCVII.

Ad Julium.

Rumpitur invidia quidam, carissime Juli,
Quòd me Roma legit; rumpitur invidia.
Rumpitur invidiâ quòd turbâ semper in omni
Monstramur digito; rumpitur invidia.
Rumpitur invidiâ, tribuit quòd Cæsar uterque
Jus mihi natorum; rumpitur invidia.
Rumpitur invidiâ, quòd rus mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd sum jucundus amicis,
Quòd conviva frequens; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd amamur, quòdque pro-
bamur:
Rumpatur, quisquis rumpitur invidiâ.

XCVIII.

Ad Q. Ovidium.

Vindemiæ non ubique proventus
Cessavit, Ovidi: pluvia profuit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

XCIX.

Ad Atticum, de M. Antonio.

Marcus amat nostras Antonius, Attice, Musas,
Charta salutatrix si modò vera refert:
Marcus Palladiæ non infitianda Tolosæ
Gloria, quam genuit pacis alumna quies.
Tome II. D

Ad Librum.

TU qui longa potes dispendia ferre viarum,
 I, liber, absentis pignus amicitiae.
 Vilis eras, fateor, si nunc te mitteret emtor.
 Grande tui pretium muneris auctor erit.
 Multum, crede mihi, refert, an fonte bibatur
 Qui fluit, an pigro cui stupet unda lacu.

C I.

In Bassum.

DENARIIS tribus invitas, & manè togatum
 Observare jubes atria, Bassè, tua:
 Deinde hærere tuo lateri, præcedere sellam,
 Ad viduas tecum plus minùs ire decem.
 Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisque;
 Denariis ramen hæc non emo, Bassè, tribus.

C I I.

Adulatur Domitiano.

APPIA, quam simili venerandus in Hercule Cæsar
 Consecrat, Ausonia maxima fama viæ,
 Si cupis Alcidae cognoscere facta prioris,
 Disce: Libyn domuit, caraque poma tulit:
 Pelta tam Scythico discinxit Amazona nodo:
 Addidit Arcadio terga leonis apro:
 Æripedem sylvis cervam, Stympthalidas astris
 Abstulit: à Stygia cum cane venit aqua:
 Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
 Hesperias Tusco lavit in amne boves.
 Hæc minor Alcides: major quæ gesserit, audi,
 Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
 Asteruit possessa malis Pallatia regnis:
 Prima suo gessit pro Jove bella puer:
 Solus Juleas cum jam retineret habenas
 Tradidit, inque sup terris orbe fuit:

Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri :
 Sudantem Gericâ ter nive lavit equum :
 Sæpe recusatos parcos duxisse triumphos
 Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit :
 Tempia deo , mores populis dedit , otia ferro ,
 Altra suis , cælo sidera , ferta Jovi.
 Herculeum tantis numen non sufficit actis :
 Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

C I I I.

Ad Phœbum.

QUADRINGENTORUM reddis mihi , Phœbe , tabellas :
 Centum da potiùs mutua , Phœbe , mihi.
 QUÆRE alium , cui te tam vano munere jactes :
 Quod tibi non possum solvere , Phœbe meum est.

C I V.

De Hiero & Asillo , fratribus.

QUÆ nova tam similes genuit tibi Leda ministros ?
 QUÆ capta est cycno nupta Lacæna alio ?
 DAT faciem Pollux Hiero , dat Castor Asillo ;
 Atque in utroque nitet Tyndaris ore soror.
 ISTA Therapnæis si forma fuisset Amyclis ,
 Cùm vicere duas dona minora deas ;
 MANISSES Helene , Phrygiamque redisset in Idam
 Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER X.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Liber ad Lectorem.

SI nimius videor, serâque coronide longus
Esse liber; legito pauca, libellus ero.
Terque quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina: fac tibi me quàm cupis esse brevem,

I I.

Ad eundem.

Festinata prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc revocavit opus.
Nota leges quædam, sed lima rafa recenti:
Pars nova major erit, lector utrique fave;
Lector, opes nostræ; quem cùm mihi Roma dedisset,
Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Figra per hunc fugies ingrata flumina Lethes,
Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora Messalæ findit caprificus, & audax
Dimidios Crispi mulio ridet equos.
At chartis nec fata nocent, ac secula profunt;
Solaque non norunt hæc monumenta mori,

I I I.

Ad Priscum.

Vernaculorum dicta, sordidum dentem,
Et fæda linguæ probra circulatricis,

Quæ sulphurato nolit empta ramento
 Vatiniorum proxeneta fractorum,
 Poëta quidam clancularius spargit;
 Et vult videri nostra, credis hoc, Prisce,
 Voce ut loquatur psittacus coturnicis,
 Et concupiscat esse Canus ascaules?
 Procul à libellis nigra sit meis fama,
 Quòs rumor alba gemmeus vehit penna.
 Cur ego laborem notus esse tam pravè,
 Constare gratis cùm silentium possit?

I V.

Ad Mamurram.

Qui legis Œdipodem, caligantemque Thyesten,
 Colchidas, & Scyllas, quid nisi monstra legis?
 Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, &
 Athys?

Quid tibi dormitor proderit Endymion?
 Exutusve puer pennis labentibus? aut qui
 Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
 Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ?
 Hoc lege, quod possit dicere vita, Meum est.
 Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpiasque
 Invenies: hominem pagina nostra sapit.
 Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,
 Nec te scire; legas *ἄγρια* Callimachi.

V.

In maledicum Poëtam.

Quisquis stolæve purpuræve contemptor,
 Quos colere debet, læsit impio versu:
 Erret per urbem pontis exsul & clivi,
 Interque raucos ultimus rogatores
 Oret caninas panis improbi buccas:
 Illi December longus, & madens Bruma,
 Clusufque fornix triste frigus extendat:
 Vocet beatos, clamitetque felices,

D ii}

Orciniana qui feruntur in sponda :
 Et cùm supremæ fila venerint horæ,
 Diesque tardus ; sentiat canum litem ,
 Abigatque moto noxias aves panno :
 Nec finiantur morte simplices pœnæ ;
 Sed modo severi sectus Æaci loris ,
 Nunc inquietti monte Sisiphi pressus ,
 Nunc inter undas garruli senis siccus ,
 Delasset omnes fabulas Poëtarum :
 Et , cùm fateri Furia jusserit verum ,
 Prodente clamet conscientia , SCRIPSI.

V I.

De Cæsaris Trajani adventu.

Felices , quibus urna dedit spectare coruscum
 Solibus Arctois sideribusque ducem.
 Quandò erit ille dies , quo campus , & arbor , &
 omnis
 Lucebit Latia culta fenestra nuru ?
 Quandò moræ dulces , longusque à Cæsare pulvis ,
 Totaque Flaminiâ Roma videnda viâ ?
 Quandò eques , & picti tunica Nilotide Mauri
 Ibitis ? & populi vox erit una , VENIT ?

V I I.

De eodem , ad Rhenum.

Nympharum pater amniumque Rhene ,
 Quicunque Othrysius bibunt pruinas ,
 Sic semper liquidis fruaris undis ,
 Nec te barbara contumeliosi
 Calcatum rota conterat hubulæ ;
 Sic & cornibus aureus receptis ,
 Et Romanus eas utraque ripa :
 Trajanum populis suis , & urbi ,
 Tybris te dominus rogat , remittas.

VIII.

De Paulla.

Nubere Paulla cupit nobis ; ego ducere Paullam
Nolo : anus est ; veilem , si magis esset anus.

I X.

De se.

Unden pedibusque , syllabisque ,
Et multo sale , nec tamen protervo ,
Notus gentibus ille Martialis ,
Et notus populis : quid invidetis ?
Non sum Andræmone notior caballo.

X.

In Paullum.

Cum tu laurigeris annum qui fascibus intras ,
Mane saluator limina mille teras :
Hic ego quid faciam ? quid nobis , Paulle , relinquis ,
Qui de plebe Numæ , densaque turba sumus ?
Qui me respiciet , dominum , regemque vocabo ?
Hoc tu (sed quando blandius !) ipse facis.
Lecticam , sellamve sequar ? nec ferre recusas ,
Per medium pugnas & prior ire lutum.
Sæpius assurgam recitanti carmina ? tu stas ,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper , cui non licet esse clienti ?
Dimisit nostras purpura vestra togas.

X I.

In Calliodorum.

Nil aliud loqueris , quàm Thesea , Perithoumque ,
Teque puras Pyladi , Calliodore , parem.
Dispercam , si tu Pyladi præstare matellam
Dignus es , aut porcos pascere Perithoi.
Donavi tamen , inquis , amico millia quinque ,
Et lotam ut multum terque quaterque togam.

D ix

Quid, quòd nil unquam Pyladi donavit Orestes ?
 Qui donat quamvis plurima, plura negat.

X I I.

Ad Domitium.

A Milia gentes, & Apollineas Vercellas,
 Et Phaëtoncei qui petis arva Padi:
 Ne vivam, nisi te, Domiti, permitto libenter;
 Grata licet sine te sit mihi nulla dies.
 Sed desiderium tanti est, ut messe vel una
 Urbano releves colla perusta jugo.
 I precor, & totos avidâ cute combibe soles:
 Quàm formosus eris, dum peregrinus eris!
 Et venies albis non cognoscendus amicis,
 Livebitque tuis pallida turba genis!
 Sed via quem dederit, rapiet citò Roma colorem;
 Niljaco redeas tu licet ore niger.

X I I I.

Ad Tuccam.

C Um cathedralitios portet tibi rheda ministros;
 Et Libys in longo pulvere sudet eques;
 Strataque non unas cingant triclinia Bajas,
 Et Thetis unguento palleat uncta tuo;
 Candida Serini rumpant crystalla trientes,
 Dormiat in pluma nec meliore Venus:
 Ad nocturna jaces fastosæ limina mœchæ,
 Et madet (heu) lacrymis janua surda tuis:
 Urere nec miserum cessant suspiria pectus.
 Vis dicam, male sit cur tibi, Tucca? bene est.

X I V.

Ad Crispum.

C Edere de nostris nulli te dicis amicis.
 Sed sit ut hoc verum, quid rogo, Crispe, facis?
 Mutua cùm peterem sestertia quinque, negasti;
 Non caperet nummos cùm gravis arca tuos.

Quandò fabæ nobis modium farrisve dedisti,
 Cùm tua Niliacus rura colonus aret?
 Quandò brevis gelidæ missa est toga tempore brumæ?
 Argenti venit quandò selibra mihi?
 Nil aliud video, quo te credamus amicum,
 Quàm quòd me coram pedere, Crispe, soles.

X V.

De Apro.

DOratæ uxori cor arundine fixit acuta :
 Sed dum ludit Aper, lædere novit Aper.

X V I.

In Cajum.

SI donare vocas promittere, nec dare, Cai,
 Vincam te donis muneribusque meis.
 Accipe Callaïcis quicquid fodit Astur in arvis;
 Aurea quicquid habet divitis unda Tagi;
 Quicquid Erythræâ niger invenit Indus in algâ,
 Quicquid & in nidis unica servat avis;
 Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit aëno :
 Quicquid habent omnes, accipe, quomodò das.

X V I I.

De Macro, ad Musam.

SAturnalicio Macrum fraudare tributo,
 Frustra, Musa, cupis : non licet ; ipse petit.
 Sollemneisque jocos, nec tristia carmina poscit ;
 Et queritur nugas obticuisse meas.
 Mensorum longis sed nunc vacat ipse libellis :
 Appia, quid facies, si leget ista Macer ?

X V I I I.

De Mario.

NEc vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit;
 Nec spondet, nec vult credere ; sed nec habet.

Turba tamen non deest sterilem quæ curet amicum,
 Eheu, quàm fatuæ sunt tibi, Roma, togæ!

XIX.

Mittit librum Plinio Cæcilio Secundo.

NEc doctum satis, & parùm severum,
 Sed non rusticulum nimis libellum,
 Facundo mea Plinio Tualia
 I perfer: brevis est labor peractæ -
 Altum vincere tramitem Suburæ.
 Illic Orphea protinus videbis
 Udi vertice lubricum theatri,
 Miranteisque feras, avemque regis,
 Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
 Illic parva tui domus Pedonis
 Cælata est aquilæ minore pennâ.
 Sed ne tempore non tuo disertam
 Pulsas ebria januam, videro:
 Totos dat tetricæ dies Minervæ,
 Dum centum studet auribus vitorum,
 Hoc quod secula, posterique possint
 Arpinis quoque comparare chartis
 Seras turior ibis ad lucernas:
 Hæc hora est tua, cùm furit Lyxus,
 Cùm regnat rosa, cùm inadent capilli:
 Tunc me vel rigidi legant Catones.

XX.

Ad Manium.

DUcit ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras,
 Pendula quòd patriæ visere testâ liber;
 Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
 Et prætextata cultus amicitîâ,
 Tu facis; in terris quo non est alter Iberis
 Dulcior, & vero dignus amore magis.
 Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni,
 Et poteram Scythicas hospes amare casas.

Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
In quocunque loco Roma duobus erit.

XXI.

Ad Crispum.

Scribere te, quæ vix intelligat ipse Modestus,
Et vix Claranus, quid, rogo, Crispe, juvat?
Non lectore tuis opus est, sed Apolline, libris:
Judice te major Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Crispe,
Grammaticis placeant, & sine grammaticis.

XXII.

In Philenim.

Cur spleniato sæpe prodeam mento,
Albave pictus sana labra cerussa,
Phileni, quæris? basiare te nolo.

XXIII.

De M. Antonio Primo.

Jam numerat placido felix Antonius ævo:
Quindecies actas Primus Olympiadas;
Præteritosque dies, & tutos respicit annos;
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque:
Nulla subit, cuius non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Vivere bis, vitâ posse priore frui.

XXIV.

Ad Kalendas Martias.

Natales mihi Martiæ Kalendæ,
Lux formosior omnibus Kalendis,
Qua mittunt mihi munus & puellæ;
Quinquagesima liba, septimamque
Vestris addimus hanc focis acerram.

His vos (si tamen expedit roganti ;)
 Annos addite bis precor , novenos :
 Ut nondum nimia piger senecta ,
 Sed vitæ tribus areis peractis ,
 Lucos Elysæ petam puellæ ,
 Post hæc tempora , nec diem rogabo.

X X V.

De Mucio.

IN matutinâ nuper spectatus arenâ
 Mucius imposuit qui sua membra focis ;
 Si patiens , fortisque tibi , durusque videtur ,
 Abderitanæ pectora plebis habes.
 Nam cùm dicatur tunicâ præsentem molesta :
 Ure manum ; plus est dicere ; Non facio.

X X V I.

De morte Vari.

VAre Parætonias Latiâ modò vite per urbes .
 Nobilis , & centum dux memorande viris :
 At nunc Ausonio frustra promissæ Quirino ,
 Hospita Lagæi listoris umbra jaces.
 Spargere non licuit frigentia fletibus ora ,
 Pinguis nec mœstis addere thura rogis :
 Sed datur æterno victurum carmine nomen.
 Numquid & hoc , fallax Nile , negare potes ?

X X V I I.

Ad Diodorum.

NAtali Diodore , tuo conviva senatus
 Accubat , & rarus non adhibetur eques ;
 Et tua tricenos largitur sportula nummos :
 Nemo tamen narum te , Diodore , putat.

X X V I I I.

Ad Janum.

A Nnorum, nitidique sator pulcherrime mundi,
 Publica quem primum vota precesque vocant,
 Pervius exiguos habitabas antè penates,
 Plurima qua medium Roma terebat iter,
 Nunc tua Cæsareis cinguntur limina donis;
 Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
 At tu, sancte pater, tanto pro munere gratus,
 Ferrea perpetua claustra tuere sera.

X X I X.

Ad Sextilianum.

Q Uam mihi mittebas Saturni tempore lancem;
 Misisti dominæ, Sextiliane, tuæ;
 Et quam donabas dictis ~~et~~ Marte Calendis,
 De nostrâ prasinâ est synthesis ~~empta~~ toga.
 Jam constare tibi gratis cœpere puellæ:
 Muneribus futuis, Sextiliane, meis.

X X X.

De Apollinaris littore Formiano.

O Temperatæ dulce Formiæ littus;
 Vos, cum severi fugit oppidum Martis,
 Et inquietas fessas exiit curas,
 Apollinaris omnibus locis præfert.
 Non ille sanctæ dulce Tybur uxoris,
 Nec Tusculanos, Algidosve secessus,
 Prænestæ nec sic, Anxiumve miratur.
 Non blanda Circe, Dardanivæ Cajeta
 Desiderantur, nec Marica, nec Liris,
 Nec in Lucrinâ lota Salmacis venâ,
 Hic summa leni stringitur Thetis vento,
 Nec languet æquor; viva sed quies Ponti
 Picam phælon adjuvante fert aurâ:
 Sicut puellæ non amantis æstatem

Mota salubre purpura venit frigus.
 Nec seta longè quærit in mari prædam;
 Sed à cubili lectuloque jactatam
 Spectatus altè lineam trahit piscis.
 Si quandò Nereus sentit Æoli regnum,
 Ridet procellas tuta de suo mensa.
 Piscina rhombum pascit, & lupos vernas;
 Natat ad magistrum delicata muræna.
 Nomenclator mugilem citat notum,
 Et adesse jussi ptodeunt senes nulli.
 Frui sed istis quandò Roma permittis?
 Quot Formianos imputat dies annus
 Negotiosis rebus urbis hærenti?
 O janitores, villicique felices!
 Dominis parantur ista; serviunt vobis.

X X X I.

In Calliodorum.

Addixi servum nummis, here, mille trecentis,
 Ut bene cœnares, Calliodore, semel;
 Nec bene cœnasti: nullus tibi quattuor emptus
 Librarum cœnæ pompa caputque fuit.
 Exclamare libet: non est hic, improbe, non est
 Piscis; homo est: hominem, Calliodore, voras.

X X X I I.

De imagine M. Antonii Primi, ad Cæditianum.

Hæc mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
 Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
 Talis erat Marcus mediis Antonius annis
 Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.
 Ats utinam mores, animumque effingere posset!
 Pulchrior in terris nulla tabella foret.

XXXIII.

Ad Munatium Gallum.

S Implicior priscis , Munati Galle , Sabinis ,
 Cecropium superas qui bonirate senem ;
Sic tibi confoceri claros retinere Penates
 Perpetuâ natæ det face casta Venus :
Ut tu , si viridi tinctos ærugine versus
 Fortè malus livor dixerit esse meos ,
Ut facis , à nobis abigas ; nec scribere quemquam
 Talia contendas carmina , qui legitur.
Hunc servare modum nostri novere libelli ;
 Parcere personis , dicere de vitiis.

XXXIV.

Ad Cæsarem Trajanum.

DI tibi dent quicquid , Cæsar Trajane , mereris ;
 Et rata perpetua , quæ tribuere , velint :
Qui sua restituit spoliato jura patrono ,
 Libertis exsul non erit ille suis.
Dignus es , ut possis totum servare clientem ,
 Et (liceat tantum vera probare) potes.

XXXV.

De Sulpitia.

OMnes Sulpitiam legant puellæ ,
 Uni quæ cupiunt viro placere ,
 Omnes Sulpitiam legant mariti ,
 Uni qui cupiunt placere nuptæ.
 Non hæc Colchidos asserit furorem ,
 Diri prandia nec refert Thyestæ ;
 Scyllam , Biblida , nec fuisse credit :
 Sed castos docet , & pios amores ,
 Lusus , delicias , facetiasque.
 Cujus carmina qui bene æstimavit ,
 Nullam dixerit esse nequiores ,
 Nullam dixerit esse sanctiores ,

Tales Ageriæ jocos fuisse
 Udo crediderim Numæ sub antro.
 Hac condiscipula, vel hac magistra,
 Eesses doctior & pudica Sappho.
 Sed tecum pariter simulque visam
 Durus Sulpitiam Phaon amaret.
 Frustra : namque ea nec Tonantis uxor,
 Nec Bacchi, nec Apollinis puella
 Erepto sibi viveret Caleno.

X X X V I.

In Munnam.

Improba Massiliæ quicquid fumaria cogunt;
 Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;
 A te, Munna, venit : miseris tu mittis amicis
 Per freta, per longas toxica sæva vias:
 Nec facili pretio, sed quo contenta Falernâ
 Testa sit, aut collis Setia cara suis.
 Non venias quare tam longo tempore Romam,
 Hæc puto causa tibi est, ne tua vina bibas.

X X X V I I.

Ad Maternum.

Juris, & æquarum cultor sanctissime legum,
 Veridico Latium qui regis ore forum;
 Municipi, Materne, tuo, veterique sodali,
 Callaicum mandas si quid ad Oceanum;
 An Laurentino turpes in littore ranas,
 Et satiùs tenues ducere credis acos,
 Ad sua captivum quàm saxa, remittere mullum,
 Visus erit libris qui minor esse tribus?
 Et fatuum summâ cernare Pelorida mensâ,
 Quosque tegit lævi cortice concha brevis;
 Ostrea Bajanis quàm non Iuventia testis,
 Quæ pueri domino non prohibente vorant?
 Hic olidam clamosus ages in retia vulpem,
 Mordebitque tuos fordida præda canes:

Illic

Illic piscoso modò vix educta profundo
 Impedient lepores humida lina meos.
 Dum loquor, ecce, redit sporta piscator inani;
 Venator capta mele superbus adest.
 Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello:
 Catlaïcum mandas si quid ad Oceanum.

XXXVIII.

Ad Calenum.

O Molles tibi quindecim, Calene,
 Quos cum Sulpitia tua jugales
 Indulsiſit deus & peregit annos!
 O nox omnis, & hora, quæ notata est.
 Caris littoris Indici lapillis!
 O quæ prælia, quas utrimque pugnæ.
 Felix lectulus, & lucerna vidit
 Nimbis ebria Nicerotianis!
 Vixisti tribus, ô Calene, lustris;
 Ætas hæc tibi tota computatur,
 Et solos numeras dies mariti.
 Ex illis tibi si diu rogatam
 Lucem redderet Atropos vel unam,
 Malles quàm Pyliam quater senectam.

XXXIX.

In Lesbiam.

Consule te Bruto quid juras, Lesbiam, natam?
 Mentiris: nata es, Lesbiam, rege Numæ?
 Sic quoque mentiris; namque ut tua sæcula noxis,
 Ficta Prometheo diceris esse luto.

XL.

Ad Lupum de Polla.

Semper cum mihi diceretur esse
 Secreto mea Polla cum cinædo:
 Irupit, Lupe; non erat cinædus.
Tome II.

X L I.

In Proculejam.

Mense novo lani veterem , Proculeja , maritum
Deferis atque jubes res sibi habere suas.
Quid , rogo , quid factum est ? subiti quæ causa
doloris ?

Nil mihi respondes ? Dicam ego : Prætor erat.
Constatura fuit Megalensis purpura centum
Millibus , ut nimium munera parca dares :
Et populare sacrum bis millia æna tulisset.
Discidium non est hoc , Proculeja ; lucrum est.

X L I I.

Ad Dyndimam.

Tam dubia est lanugo tibi , tam mollis , ut illam
Halitus , & soles , & levis aura terat.
Celantur simili ventura cydonia lana ,
Pollice virgineo quæ spoliata nitent.
Fortius impressi quoties tibi basia quinque ,
Barbatus labris , Dindyme , fio tuis.

X L I I I.

Ad Philerotem.

Septima jam , Phileros , tibi conditur uxor in agro
Plus nulli , Phileros , quam tibi reddit ager.

X L I V.

Ad Q. Ovidium.

Quinte Caledonios Ovidi visure Britannos ,
Et viridem Tethyn , Oceanumque patrem :
Ergo Numæ colles , & Nomentana relinquis
Otia ? nec retinet rusque focusque senem !
Gaudia tu differs : at non & stamina differt
Atropos ; atque omnis scribitur hora tibi.
Præstiteris caro (quis non hoc laudet ?) amico ,
Ut potior vitâ sit tibi sancta fides.

Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis ;
Teque tuas numeres inter amicitias.

X L V.

In delicatum Lectorem.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli ,
Si quid honorificum pagina blanda sonat :
Hoc tu pingue putas , & costam rodere mavis ,
Ilia Laurentis cū tibi demus apri.
Vaticana bibas , si delectaris aceto :
Non facit ad stomachum nostra lagena tunum.

X L V I.

In Mathonem.

OMnia vis bellè , Matho , dicere : dic aliquandò
Et bene : dic neutrum : dic aliquandò male.

X L V I I.

Ad Julium Martialem.

Vitam quæ faciunt beatiorē ,
Jucundissimè Martialis , hæc sunt :
Res non parva labore , sed relicta ;
Non ingratus ager ; focus perennis ;
Lis nunquam ; toga rara ; mens quietas ;
Vires ingenuæ ; salubre corpus ;
Prudens simplicitas ; parei amici ;
Convictus facilis ; sine arte mensa ;
Nox non ebria , sed soluta curis ;
Non tristis torus , & tamen pudicus ;
Somnus qui faciat breves tenebras ;
Quod sis , esse velis , nihilque malis :
Summum nec metuas diem , nec optes.

E iij

XLVIII.

Parat Poëta convivium.

N Unciat octavam Phariæ sua turba juvenæ,
 Atque pilata redit, jamque subitque cohors.
 Temperat hæc thermas, nimios prior ora vapores
 Halat, & immodico sexta Nerone calet.
 Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis?
 Septem signa capit: sex sumus; adde Lupum.
 Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
 Attulit, & varias, quas habet hortus, opes:
 In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum:
 Nec deest ructatrix mentha, nec herba salax.
 Sexta coronabunt rutatos ova lacertos;
 Et madidum thynni de sale sumen erit.
 Gustus in his: una ponetur cœnula mensa,
 Hædus inhumani raptus ab ore lupi.
 Et quæ non egeant ferro structoris osellæ,
 Et faba fabrorum, prototomique rudes.
 Pullus ad hæc, cœnisque tribus jam perna superstes
 Addetur: saturis mitia poma dabo.
 De Nomentana vinum sine fœce lagena,
 Quæ bis Frontino Consule plena fuit.
 Accedent sine felle joci, nec mane timenda
 Libertas, & nil quod tacuisse velis.
 De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur;
 Nec facient quenquam pocula nostra reum.

XLI X.

In Cottam.

C Um potes amethystinos trientes,
 Et nigro madeas Optimiano;
 Propinas modò conditum Sabinum:
 Et dicis mihi, Cotta, Vis in auro?
 Quisquam plumbea vina vult in auro?

L.

De Scorpe.

FRangat Idumæas tristis Victoria palmas:
 Plange, Favor, sæva pectora nuda manu.
 Mutet Honor cultus, & iniquis munera flammis:
 Mitte coronatas, Gloria mœsta, comas.
 Heu facinus! prima fraudatus, Scorpe, juvena
 Occidis, & nigros tam citò jungis equos.
 Curribus illa tuis semper properata, brevisque;
 Cur fuit & vitæ tam propè meta tuæ?

L I.

Ejusdem epitaphium.

ILle ego sum Scorpis, clamosi gloria Circi,
 Plausus, Roma, tui, deliciæque breves:
 Invida quem Lachesis raptum trieteride nona,
 Dum numerat palmas, credidit esse senem.

L I I.

Ad Faustinum.

Sidera jam Tyrius Phrixci respicit agni
 Taurus, & alternum Castora fugit hyems;
 Ridet ager, vestitur humus, vestitur & arbor:
 Ismarium pellex Attica plorat Ityn.
 Quos, Faustine, dtes, qualem tibi Roma Ravennam
 Abstulit! ô soles! ô tunicata quies!
 O nemus, ô fontes, solidumque madentis arenæ.
 Littus, & æquoreis splendidus Anxur aquis!
 Et non unius spectator lectulus undæ,
 Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
 Sed neque Marcelli, Pompeianumque, nec illic.
 Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater:
 Nec Capitolini summum penetrale Tonantis,
 Quæque nitent cœlo proxima templa suo.
 Dicere te lassum quoties ego credo Quirino;
 Quæ tua sunt, tibi habe: quæ mea, redde mihi!

L I I I.

De Spadone.

T Helin viderat in toga spadonem ;
Damnatam Numa dixit esse mœcham.

L I V.

In Olum.

M Enfas , Ole , bonas ponis , sed ponis opertas.
Ridiculum est : possum sic ego habere bonas.

L V.

In Marullam.

A Rectum quoties Marulla penem
Pensavit digitis , diuque mensa est :
Libras scriptula , sextulasque dicit.
Idem post opus , & suas palæstras ,
Loro cum similis jacet remisso ,
Quantò sit levior Marulla dicit.
Non ergò est manus ista , sed statera.

L V I.

In Gallum.

T Otis , Galle , jubes tibi me servire diebus ,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.
Eximit aut reficit dentem , Cascellius ægrum :
Infestos oculis uris , Hegine , pilos.
Non fecat & tollit stillantem Fannius uvam :
Tristia servorum stigmata delet Eros.
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes :
Qui sanet ruptos , dic mihi , Galle , quis est ?

L V I I.

Ad Sextum.

A Rgenti librum mittebas ; facta selibra est ,
Sed piperis : tanti non emo , Sexte , piper.

L V I I I.

Ad Frontinum.

ANxuris æquorei placidos, Frontine, recessus,
 Et propius Bajas, littoreamque domum,
 Et quod inhumanæ Cancro fervente cicadæ
 Non novere nemo, flumineosque lacus;
 Dum colui, doctas tecum celebrare vacabat
 Pieridas: nunc nos maxima Roma terit.
 Hic mihi, quando dies meus est, jactamur in alto
 Urbis, & in sterili vita labore perit
 Dura suburbani dum jugera pascimus agri,
 Vicinosque tibi, sanctæ Quirine, Lares.
 Sed non solus amat, qui nocte dieque frequentat
 Limina; nec vatem talia damna decent.
 Per veneranda mihi Musarum sacra per omnes
 Juro deos, & non officiosus amo.

L I X.

In delicatum lectorem.

Consumpta est uno si lemmate pagina, transi;
 Et breviora tibi, non meliora placent.
 Dives & ex omni posita est instructa macello
 Cœna tibi; sed te macæa sola juvant.
 Non opus est nobis nimium lectore guloso;
 Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

L X.

De Munna.

Jura trium petiit à Cæsare discipulorum;
 Assuetus semper Munna docere duos.

L X I.

Epitaphium Erotii.

Hic festinatâ requiescit Erotion umbrâ,
 Crimine quam sati sexta peremit hyems.

Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
Manibus egiguis annua iusta dato.
Sic lare perpetuo, sic turbâ sospite, solus
Flebilis in terra sit lapis iste tua.

L X I I.

Ad magistrum ludi.

Ludi magister parce simplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus mensæ;
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Tostamque fervens Julius coquit messem.
Cirrata loris horridis Scythæ pellis,
Qua vapulavit Marfyas Celænxus
Ferulæque tristes, sceptrâ pædagogorum.
Cessent, & Idus dormiant in Octobres:
Æstate pueri si valent, satis discunt.

L X I I I.

Epitaphium nobilis matronæ.

MArmora parva quidem, sed non cessura, viator,
Mausoli saxi Pyramidumque legis.
Bis mea Romano spectata est vita Terento;
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
Cluserunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Una pudicitia mentula nota meæ.

L X I V.

Ad Pollam.

Contigeris regina meos si, Polla, libellos,
Non tetrica nostros excipe fronte jocos.
Hic tuus vates, Heliconis gloria nostri,
Pieridæ caneret cum fera bella tubâ:

Non

Non tamen erubuit lascivo discere versu :
Si nec padicor , Cotta , quid hic facio ?

L X V.

In Carmenionem.

Cum te municipem Corinthiorum
Jastes , Carmenion , negante nullo ;
Cur frater tibi dicor , ex Iberis
Et Celtis gentibus , Tagique civis ?
An vultu similes videmur esse ?
Tu flexa nitidus coma vagaris ;
Hispanis ego contumax capillis.
Levis dropace tu quotidiano ;
Hirsutis ego cruribus , genisque.
Os blazsum tibi , debilisque lingua est ;
Nobis filia fortiùs loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est ,
Nec dorcas rigida fugax leoni.
Quare desine me vocare fratrem ,
Nec te , Carmenion , vocem Tororem.

L X V I.

De Theopompo.

Quis , rogo , tam durus , quis tam fuit ille superbus ,
Qui jussit fieri te , Theopompe , cocum ?
Hanc aliquis faciem nigrâ violare culinâ
Sustinet ? has uncto polluit igne comas ?
Quis potiùs cyathos , aut quis crystalla tenebit ?
Qua sapient meliùs mixta Falerna manu ?
Si tam fidereos manet exitus iste ministros :
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

L X V I I.

Epitaphium vetulae.

Pirrhæ filia , Nestoris noverca ,
Quam vidit Niobe puella canam ,
Tome II.

Laërtes aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes:
Jam cornicibus omnibus superites,
Hoc tandem sita prurit in sepulchro
Calvo Plotia cum Melanthione.

L X V I I I.

In Læliam.

Cum tibi non Ephesos, nec sit Rhodos, aut
Mitylene,
Sed domus in vicis, Lælia, Patricio;
Deque coloratis nunquam lita mater Etruscis,
Durus Aricinâ de regione pater;
Ζῶν καὶ ψυχὴ lascivum congeris usque,
Pro pudor! Herfiliz civis & Egeriz.
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis;
Sed quem lascivo stravit amica viro.
Scire cupis quo casta modo matrona loquaris;
Numquid, cum crissas, blandior esse pores?
Tu licet ædificas totam, referasque Corinthon,
Non tamen omnino, Lælia, Lais eris.

L X I X.

De Polla.

Custodes das, Polla, viro, non accipis ipsa,
Hoc est uxorem ducere; Polla, virum.

L X X.

Ad Potitum.

Quod mihi vix unus toto liber exeat anno,
Desidiz tibi sum, docte Potite, reus.
Justius at quanto mirere, quod exeat unus,
Labantur toti cum mihi sæpe dies.

Nunc resalutantes video nocturnus amicos,
 Gratulor & multis; nemo, Potite, mihi.
 Nunc ad luciferam signat mea gemma Dianam:
 Nunc me prima sibi, nunc sibi quinta rapit.
 Nunc consul, prætorve tenet, reducesque choreæ:
 Auditur toto sæpæ poëta die.
 Sed nec caussidico possis impunè negare,
 Nec si te rhetor grammaticusve rogent:
 Balnea post decimam lasso centumque petuntur
 Quadrantes: fiet quandò, Potite, liber?

L X X I.

De Rabirio.

Quiscunque læta tuis & sera parentibus optas
 Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
 Condidit hac caras tellure Rabirius umbras:
 Nulli sorte jacent candidiore senes.
 Bis sex lustra tori nox mitis & ultima clusit:
 Arserunt uno funera bina rogo.
 Hos tamen ut primis raptos sibi quærit in annis:
 Improbius nihil his fletibus esse potest.

L X X I I.

De Casare Trajano.

Frustra Blanditiæ venitis ad me,
 Attritis miserabiles labellis:
 Dicturus Dominum Deumque non sum;
 Jam non est locus hac in urbe vobis.
 Ad Parthos procul ite pileatos,
 Et turpes, humilesque, supplicesque
 Pictorum sola basiate regum,
 Non est hic dominus, sed Imperator,
 Sed justissimus omnium Senator;
 Per quem de Stygia domo reducta est.

F ij

Siccis rustica Veritas capillis.
 Hoc sub principe, si sapias, caveto,
 Verbis, Roma, prioribus loquaris.

L X X I I I.

Ad Marcum.

Littera facundi gratum mihi pignus amici
 Pertulit, Aufoniz dona severa togæ:
 Quæ non Fabricius, sed vellet Apicius uti,
 Vellet Mecænas Cæsarianus eques.
 Vilior hæc nobis alio mittente fuisset;
 Non quacunque manu victima cæsa litat.
 A te missa venit: possem nisi munus amare,
 Marce, tuum; poteram nomen amare meum.
 Munere sed plus est, & nomine gratius ipso,
 Officium docti iudiciumque viri.

L X X I V.

Ad Roman.

Jam parce lassio, Roma, gratulatori,
 Lassio clienti: quamdiu saluator
 Anteambulones & togulatos inter
 Centum merebor plumbeos die toto;
 Cum Scorpis una quindecim graves hora
 Ferventis auri victor auferat saccos?
 Non ego meorum præmium libellorum
 (Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
 Non Hybla, non me spicifer capit Nilus,
 Nec quæ paludes delicata Pomptinas
 Ex arce clivi spectat uva Setini.
 Quid concupiscam quæris ergo? dormire.

L X X V.

De Galla.

Millia viginti quondam me Galla poposcit?
 Et, fateor, magni non erat illa nimis.

Annus abit : bis quina dabis festertia , dixit.
 Poscere plus visa est , quàm priùs , illa mihi.
 Jam duo poscenti post sextum millia mensem ,
 Mille dabam nummos : noluit accipere.
 Transierant binæ forsan ternæve Calendæ ,
 Aureolos ultrò quattuor. ipsa petit ,
 Non dedimus : centum jussit me mittere nummos ;
 Sed visa est nobis hæc quoque summa gravis.
 Sportula nos junxit quadrantibus arida centum :
 Hanc voluit ; puero diximus esse datam.
 Inferiùs numquid potuit descendere ? fecit.
 Dat gratis : ultrò dat mihi Galla , nego.

L X X V L

De Mævio.

H Oc , Fortuna , tibi videtur æquum ?
 Civis non Syriæve , Parthiæve ,
 Nec de Cappadocis eques catastis ,
 Sed de plebe Remi , Numæque verna ,
 Jucundus , probus , innocens , amicus ,
 Lingua doctus utraque ; cujus unum est ,
 Sed magnum vitium , quod est Poëta ;
 Pullo Mævius alget in cucullo :
 Cocco mulio fulget Incitatus.

L X X V I I.

De Caro Medico.

N Equius à Caro nihif unquam , Maxime , factum
 est ,
 Quàm quòd febre perit : fecit & illa nefas.
 Sæva , nocens febris saltem quartana fuisses !
 Servari medico debuit ille suo.

L X X V I I I.

Ad Macrum.

I Bis littoreas , Macer , Salonas :
 Ibit rara fides , amorque recti ,

F M

Et secum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit potestas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo sinu remittes,
Optabisque moras, & exeuntem
Udø Dalmata gaudio sequeris.
Nos Celtas, Macer, & truces Iberos
Cum desiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illinë
Piscosi calamo Tragi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres legar Poëtas:
Nec multos mihi præferas priores;
Uno sed tibi sim minor Catullo.

L X X I X.

De Torquato & Otacilio.

AD lapidem Torquatus habet prætoria quartum;
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas.
Exstruxit: cucumam fecit Otacilius.
Disposuit daphnena suo Torquatus in agro:
Castaneas centum sevit Otacilius.
Consule Torquato vici fuit ille magister,
Nec minor in tanto visus honore sibi.
Grandis ut exiguum bos ranam ruperat olim;
Sic puto Torquatus rumpet Otacilium.

L X X X.

De Erote.

PLorat Eros, quoties maculosæ pocula myrrhæ
Inspicit, aut pueros, nobiliusve citrum;
Et gemitus imo ducit de pectore, quod non
Tota miser coëmat Septa, feratque domum.
Quàm multi faciunt, quod Eros, sed lumine sicco!
Pars major lacrymas ridet, & intus habet.

LXXXI.

De Phyllide.

CUm duo venissent ad Phyllida mane satutum,
Et nudam cuperet sumere uterque prior:
Promisit pariter se Phylis utrique daturam,
Et dedit: ille pedem sustulit, hic tunicam.

LXXXII.

Ad Gallum.

SI quid nostra tuis addicit vexatio rebus,
Mane, vel à mediâ nocte rogatus ero.
Stridentesque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed si non fias quadrante beatior uno
Per gemitus nostros, ingenuasque cruces:
Parce, precor, fesso, vanosque remitte labores,
Qui tibi non prosunt, & mihi, Galle, nocent.

LXXXIII.

Ad Marinum.

RAros colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt jubente ventro,
Reddunturque sibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Spendophorum Telephorumque
Cidæ stare putabis Hermerotem.
Vis te simpliciùs senem fateri,
Ut tandem videaris unus esse?
Tonfor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius est nihil comato.

F iv

LXXXIV.

De Afro, ad Ceditianum.

M Iraris, quare dormitum non eat Afer?
Accumbat cum quâ, Ceditiane, vides.

LXXXV.

De Ladonte nautâ.

J Am senior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura paravit aquis.
Quæ cum sæpe vagus premeret torrentibus undis.
Tybris, & hiberno rumperet arva lacu:
Emeritam puppim, ripâ quæ stabat in altâ,
Implevit saxi, opposuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. Quis credere posset?
Auxilium domino mersâ carina tulit.

LXXXVI.

De Lauro.

N Emo novâ caluit sic inflammatus amicâ,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat lusor, dum floruit ætas,
Nunc postquam desit ludere, prima pila est.

LXXXVII.

De natali. Restituti.

O Crobres, age, sentiat Kalendas.
Facundi pia Roma Restituti.
Linguis omnibus & favete votis;
Natalem colimus; tacete lites.
Absit cereus aridi clientis,
Et vani triplices, brevesque mappæ.
Exspectent gelidi jocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiaror
Cadmî municipes ferat lacernas.
Pugnorum reus, ebrizque noctis.

Cornatoria mittat advocato.
 Infamata virum puella vicit?
 Veros Sardonychias sed ipsa tradat.
 Mirator veterum senex avorum,
 Donet Phidiaci toreuma cæli.
 Venator leporem, colonus hœdum,
 Piscator ferat æquorum rapinas.
 Si mittit sua quisque, quid Poëtam
 Missurum tibi, Restitute, credis?

L X X X V I I I.

Ad Cottam.

OMnes persequeris prætorum, Cotta, locellor;
 Accipis & ceras: officiosus homo es.

L X X X I X.

De statuâ Junonis.

Juno, labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
 Phidiacæ cuperent quam meruisse manus,
 Ore nitet tanto, quanto superesset in Ida.
 Judicæ convictas non dubitante deas.
 Junonem, Polyclete, suam nisi frater amaret,
 Junonem poterat frater amare tuam.

X C.

In Ligellam.

Quid vellis vetulum, Ligella, cunnum?
 Quid busti cineres tui laceffis?
 Tales munditiæ decenr puellas:
 Nam tu jam nec anus potes videri.
 Istud, crede mihi, Ligella, bellè
 Non mater facit Hæctoris, sed uxor.
 Erras, si tibi cunus hic videtur,
 Ad quem mentula pertinere desit.
 Quare, si pudor est, Ligella, noli
 Barbam vellere mortuo leoni.

VAL. MARTIALIS

XCI.

De Almone.

eunuchos habet Almo, nec arrigit ipse;
quæritur, pariat quod sua Polla nihil.

XCII.

Ad Marinum.

, quietæ cultor & comes vitæ,
cive prisca gloriatur Atina:
emellas barbari decus luci
o pinus, ilicesque Faunorum,
sta villici manu structas
aras, horridique Silvani,
t agni sæpe sanguis, aut hœdi,
que sancti Virginem Deam templi,
ororis hospitem vides castæ
nearum principem Kalendarum,
e laureum nemus Floræ,
riapo persequente confugit.
agelli mitte parvuli numen
ore, sive thure placabis:
e vester Martialis est, dices,
, mecum dextera litat vobis
erdes; vos, putate præsentem,
nobis, quidquid alter optarit.

XCIII.

Ad Clementem.

Euganeas Clemens Helicaonis oras,
que pampineis videris arva jugis:
stinæ nondum vulgata Sabinæ
a, purpurea sed modo culta toga.
lectat, metitur quæ pollice primo
a nec mento sordida charta juvat.

Non mea
Regius Almo
sa Nomentana sect
Abore, nec furem
Hæc puer, mediæ qu
Mucius aurum co

XCI

Ad C

[Mucius tibi vir, tibi,
Hi, puto, non dubit

XCI

Ad Avit

Sæpe loquat nimirum gente
Mitatis Latia factus in
Africumque Tagum Sicam
Et repetam saturæ sordida
Et placet tellus, in qua res
Me facie & tennes luxuriant
Pascitur hic, ibi pascit ager
Hic focus, ingenti lumine
Et pretiosa fames, conturbat
Mensa ibi divitiis ruris ope
Quatuor hic æstate togæ, plu
Autumnis ibi me quatuor
I, cole nunc reges: quid non
Cum præstare tibi possit, A

XCVI

De Numa

Dum levis arsuræ struitur
Dum myrrham & calia

X C I V.

Munusculum Pomorum.

Non mea Massylicus servat pomaria serpens,
 Regius Alcioni nec mihi servit ager :
 Sed Nomentana securus germinat hortus
 Arbore , nec furem plumbea mala timent.
 Hæc igitur , mediâ quæ sunt modo nata Suburra,
 Mittimus autumnî cerea poma mei.

X C V.

Ad Gallam.

Infantem tibi vir , tibi , Galla , remisit adulter :
 Hi , puto , non dubiè se fuisse negant.

X C V I.

Ad Avitum.

Sæpe loquar nimium gentes quodd , Avite , remotas,
 Miraris Latîâ factus in urbe senex ;
 Auriferumque Tagum sitiam , patriumque Salonem ,
 Et repetam saturæ sordida rura castr.
 Illa placet tellus , in quâ res parva beatum.
 Me facit & tenues luxuriantur opes.
 Pascitur hic , ibi pascit ager ; tepet igne maligno
 Hic focus , ingenti lumine lucet ibi.
 Hic pretiosa fames , conturbatorque macellus :
 Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
 Quattuor hic æstate togæ , pluresve teruntur :
 Autumnis ibi me quattuor una regit.
 I , cole nunc reges : quid non prestat amicus ,
 Cum præstare tibi possit , Avite , locus.

X C V I I.

De Numa.

Dum levis arsura struitur libitina papyro ,
 Dum myrrham & casiam flebilis uxor emitte

Jam scrobe , jam lecto , jam pollinctore parato ,
Hæredem scripsit me Numa : convaluit.

XCVIII.

In Publum.

Addat cum mihi Cæcubum minister
Idæo resolutior cinædo ,
Quo nec filia cultior , nec uxor ,
Nec mater tua , nec soror recumbit :
Vis spectem potiùs tuas lacernas ,
Aut citrum vetus , Indicosque dentes ?
Suspectus tibi ne tamen recumbam ,
Præsta de grege , sordidaque villa
Tonfos , horridulos , rudes , pufillos
Hircosi mihi filios subulci
Perdet te dolor hic : habere , Publi ,
Mores non potes hos , & hos ministros.

XCIX.

De statua Socratis.

Si Romana forent hæc Socratis ora , fuissent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

C.

In plagiarium.

Quid , stulte , nostris versibus tuos misces ?
Cum litigante quid tibi , miser , libro ?
Quid congregare cum leonibus vulpes ,
Aquilisque similes facere noctuas quæris ?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ ,
Inepte , frustra crure ligneo cures.

CI.

De Capitolino.

Elysis redeat si fortè remissus ab agro
Ille suo felix Cæsare Gabba verus ;

Qui capitolinum pariter, Gabbamque jocantes
Audierit, dicet : rustice Gabba, tace.

C I I.

Ad Avitum, de Philæno.

Qua factus ratione sit requiris,
Qui nunquam fuit, pater Philænus?
Gaditanus, Avite, dicat istud:
Qui scribit nihil, & tamen Poëta est.

C I I I.

Ad municipales suos Bilbitanos.

Municipes, Augusta mihi quos Bilbilis acris
Monte creat, rapidus quem Salo cingit aquis
Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaue vestra sumus.
Nec sua plus debet tenui Verona Catullo.
Meque velit dici non minùs illa suum.
Quattuor accessit tricesima messibus ætas,
Ut sine me Cereri rustica liba datis.
Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutavere meas Italia regna comas.
Excipitis reducem placidâ si mente, venimus:
Aspera si geritis corda, redire licet.

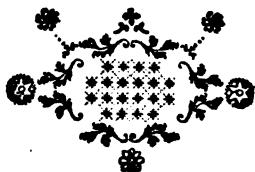
C I V.

Ad Librum.

In nostro comes, i, libelle, Flavo
Longum per mare, sed faventis undæ;
Et cursu facili, tuisque ventis
Hispanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altram Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forsitan effedo videbis.
Quid mandem tibi quæris? ut sodales
Pauços, sed veteres, & ante brumas

Triginta mihi quattuorque visos
Ipsa protinus à via salutes ;
Et nostrum admoneas subinde Flavum ,
Jucundos mihi , nec laboriosos
Successus spatio paret salubri ,
Qui pigrum faciant tuum parentem.
Hæc sunt jam tumidus vocat magister ,
Castigatque moras ; & aura portum
Laxavit melior Vale , libelle !
Navem , scis puto , non moratur unus.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER XI.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad librum suum.

QUò tu, quò, liber otiose, tendis,
Cultus sindone non quotidiana?
Numquid Parthenium videre? certè
Vadàs; & redeas involutus.
Libros non legit ille, sed libellos:
Nec Musis vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosiore
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus levis Carinæ.
Sunt illic duo tresve, qui revolvant
Nøstrarum tineas ineptiarum:
Sed cùm sponsio, fabulæque lassæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

II.

Ad Lectores.

TRiste supercilium, durique severa Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricii,
Et personati fastus, & regula morum,
Quidquid & in tenebris non sumus; ite foràs,

I. MARTIALIS

mei bona Saturnalia versus.
 Te te præsides, Nerva, licet.
 Salebrosum ediscite Sanfram;
 Cum est: iste liber meus est.

III.

De suis libellis.

mea tantum Pimpleide gaudent
 c vacuis auribus ista damus:
 cis ad Martia signa pruinis
 tr centurione liber.
 s cantare Britannia versus.
 nescit sacculus ista meus.
 s poteramus pangere chartas;
 riâ proelia flare rubâ;
 rint Augustum numina terris,
 si mihi Roma daret!

I V.

Nerva Trajano & Senatu.

Phrygum, quos Trojæ maluit

rfuras Laomedontis opes;
 nunc primum Jupiter auro,
 ummi Filia tota Patris:
 jam tertia nomina fastis,
 servæ; vos precor ore pio:
 ate Ducem, servate Senatum:
 vat Principis, ille suis.

V.

Nervam Trajanum.

recti reverentia, Cæsar, & æqui,
 umæ fuerat: sed Numa pauper erat,
 , opibus non tradere mores:
 sos viceris, esse Numam.

VI.

SI
 Te volet
 Aurum
 Te dicit gaudere
 Imperium
 Et te privato
 Donabit tota
 Ipse quoque in
 Si Caro reddat

UNdis falcifer
 Regnator qu
 Versu ludere non
 Permittis, puto;
 Nisi: licet ergo
 Pallentes procul hi
 Quidquid venerit o
 Morsâ sine cogita
 Misce dimidios, pu
 Quales Pythagoras d
 Misce, Dindyme, s
 Possum nil ego sobri
 Succurrent mihi qui
 De nunc basia, sed
 Quæ si tot fuerint,
 Donabo tibi passerem

Am certè stupido r
 Ad mercurum qu
 Tome II.

V I.

Ad eundem.

SI redeant veteres, ingentia, nomina, patres;
 Elysiū liceat si vacuare nemus:
 Te volet invictus pro libertate Camillus:
 Aurum Fabricius, te tribuente, volet.
 Te duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
 Imperium tradet, cū positurus erit.
 Et te privato cum Cæsare Magnus amabit:
 Donabit totas & tibi Crassus opes.
 Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbra-
 Si Cato reddatur, Cæsarianus erit.

V I I.

Ad Roman.

UNctis falciferi senis diebus,
 Regnator quibus imperat fritillus,
 Versu ludere non laborioso
 Permittis, puto, pileata Roma.
 Risisti: licet ergo, nec vetamur.
 Pallentes procul hinc abite curæ:
 Quidquid venerit obvium, loquamur
 Morosâ sine cogitatione.
 Misce dimidios, puer, trientes,
 Quales Pythagoras dabat Neroni:
 Misce, Dindyme, sed frequentiores.
 Possum nil ego sobrius: bibenti
 Succurrent mihi quindecim Poëtæ.
 Da nunc basia, sed Catulliana:
 Quæ si tot fuerint, quot ille dixit,,
 Donabo tibi passerem Catulli.

V I I I.

In Paullam.

J'Am certè stupido non dices, Paullâ, marito;
 Ad mœchum quoties longius ire volest:
 Tome II.

G.

Cæsar in Albanum jussit me mane venire ,

Cæsar Circeios ; jam strophæ talis abit.

Penelopæ licet esse tibi sub principe Nerva :

Sed prohibet scabies , ingeniumque vetus.

Infelix quid ages ? ægram simulabis amicam !

Hærebit dominæ vir comes ipse suæ :

Ibit & ad fratrem tecum , matremque , patremque ;

Quas igitur fraudes ingeniosa paras ?

Diceret hystericam se forsitan altera mœcha

In Sinuessano velle sedere lacu.

Quantò tu melius ! quoties placet ire futurum ,

Quæ verum mavis dicere , Paulla , viro !

I X.

De basiis sui pueri , ad Sabinum.

Lassa quod hesterni spirant opobalsama drauci ;

Ultima quod curvo quæ cadit aura croco ;

Poma quod hiberna maturescentia capsa ;

Arbore quod verna luxuriosus ager ;

De pallatinis dominæ quod Serica prælis ;

Succina virginea quod regelata manu ;

Amphora quod nigri , sed longè fracta , Falerni ;

Quod qui Sicanias detinet hortus apes ;

Quod Cosmi redolent alabastra , focique deorum ;

Quod modò divitibus lapsa corona comis :

Singula quid dicam ? non sunt satis ; omnia misce :

Hoc fragrant pueri basiæ mane mei.

Scire cupis nomen ? si propter basiæ , dicam.

Jurasti : nimium scire , Sabine , cupis.

X.

De picturâ Memoris.

Clarus fronde Jovis , Romani fama cothurni ,

Spirat Apellæ redditus arte Memor.

X I.

De Turno.

Contulit ad Satyras ingentia pectora Turnus :
Cur non ad Memoris carmina ? frater erat.

X I I.

Ad pocillatorem suum.

Tolle, puer calices, tepidique toreumata Nili,
Et mihi secura pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonso pura ministro:
Antiquus mensis restituatur honor.
Te potare decet gemma, qui Mentora frangis
In scaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ.

X I I I.

In Zoïlum.

Jus tibi natorum vel septem, Zoïle, detur :
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

X I V.

Epitaphium Paridis Pantemini.

Quisquis Flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis delitiæ, salesque Nili,
Ars & gratia, lusus & voluptas,
Romani decus & dolor theatri,
Atque omnes Veneres; Cupidinesque,
Hoc sunt condita, quo Paris, sepulchro.

X V.

De colono.

Hæredes, nolite brevem sepelire colonum :
Nam terra est illi quantulacunque gravis.

G ij

XVI.

Ad Apollinarem, de suo libro.

Sunt chartæ mihi, quas Catonis uxor,
 Et quas horribiles legant Sabinæ:
 Hic totus volo rideat libellus,
 Et sit nequior omnibus libellis:
 Qui vino madeat, nec erubescat
 Pingui sordidus esse Cosmiano.
 Ludat cum pueris, amet puellas;
 Nec per circuitus loquatur illam,
 Ex quâ nascimur, omnium parentem,
 Quam sanctus Numa mentulam vocabatur.
 Versus hos tamen esse tu memento.
 Saturnalicios, Apollinaris.
 Mores non habet hic meos libellus.

XVII.

Ad Lectorem.

Qui gravis es nimium, potes hinc jam, lector,
 abire:
 Quò libet: urbanæ scripsimus ista togæ.
 Nam mea Lampfacio lascivit pagina versu;
 Et Tartessiaca concrepat æra manu.
 Quoties rigidâ pulsabis pallia venâ;
 Sis gravior Curio, Fabricioque licet!
 Tu quoque nequitiæ nostrî lususque libelli
 Uda puella leges, sis Patavina licet.
 Erubuit, posuitque meum, Lucretia librum;
 Sed coram Bruto: Brute, recede, leget.

XVIII.

Ad Sabinum.

Non omnis nostrî nocturna est pagina libri;
 Invenies & quod mane, Sabine, legas.

XIX.

In Lupum.

Donaſti, Lupe, rus ſub urbe nobis :
Sed rus eſt mihi majus in fenestra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare ?
In quo ruta facit nemus Dianæ ;
Arguta regit ala quod cicadæ ;
Quod formica die comedit uno ;
Cluſæ cui folium roſæ corona eſt :
In quo non magis invenitur herba ,
Quam Coſmi folium , piperve crudum :
In quo nec cucumis jacere rectus ,
Nec ſerpens habitare totâ poſſit.
Erucam male paſcit hortus unam ;
Conſumpto moritur culex ſaliſto ;
Et talpa eſt mihi ſoſſor atque arator
Non boletus hiare , non mariſcæ
Ridere , aut violæ patere poſſunt.
Fines mus populatur , & colono
Tanquam ſus Calydonius timetur ;
Et ſublata volantis ungue Procnæ
In nido ſeges eſt hirundino ;
Et cum ſter ſine falce , mentulaque ,
Non eſt dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta meſſis ,
Et muſtum nuce condimus picata.
Erraſti , Lupe , littera ſed una :
Nam quo tempore prædium dediſti ,
Mallem tu mihi prandium dediſſes.

XX.

In Gallam.

Quæris cur nolim te ducere , Galla ? diſerta es.
Sæpe ſolociffimum mentula noſtra facit.

Ad Lectores.

Cæsaris Augusti lascivos, livide, versus
 Sex lege, qui tristis verba Latina legis.
Quod futuit Glaphyran Antonius hanc mihi pœnam:
Fulvia constituit, se quoque uti futuam.
Fulviam ego ut futuam? quid si me Manius oret
Pædicem, faciam? non puto si sapiam.
Aut futue, aut pugnemus, ait. Quid, quod mihi vita:
Carior est ipsa mentula? signa canant.
 Absolvis lepidos nimirum, Auguste, libellos,
 Qui scis Romanâ simplicitate loqui.

X X I I.

In Lydiam.

Lydia tam laxa est, equitis quàm culus æni;
 Quàm celer arguto qui sonat ære trochus;
 Quàm rota transmissio toties impacta petauro;
 Quàm vetus à crassa calceus udus aqua;
 Quàm quæ rara vagos expectant retia turdos;
 Quàm Pompeiano vela negata Noto;
 Quàm quæ de pthisico lapsa est armilla cinzdo;
 Culcita Leuconico quàm viduata suo;
 Quàm veteres braccæ Britonis pauperis, & quàm
 Turpe Ravennatis guttur onocrotali.
 Hanc in piscinâ dicor futuisse marinâ;
 Nescio: piscinam me futuisse puto.

X X I I I.

In pædiconem masturbantem.

Mollia quod nivei duro teris ore Galei
 Basia, quod nudo cum Ganymede jaces;
 Quis negat hoc nimium? sed sit satis: inguina saltem
 Parce fututrici sollicitare manu.
 Levibus in pueris plus hæc, quàm mentula, peccat;
 Et faciunt digiti, præcipitantque virum.

Inde tragus, celeresque pili, mirandaque matris
 Barba, nec in clara balnea luce placent.
 Divisit natura mares: pars una puellis;
 Una viris genita est: utere parte tua.

XXIV.

In Silam.

Nubere Sila mihi nullâ non lege parata est:
 Sed Silam nullâ ducere lege volo.
 Cum tamen instaret, decies mihi dotis in auro
 Sponsa dabis, dixi: quid minus esse potest?
 Nec futuam quamvis primâ te nocte maritus;
 Communis tecum nec mihi lectus erit.
 Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam;
 Ancillam mittes & mihi iussa tuam.
 Te spectante dabit nobis lasciva minister
 Basia, sive meus, sive erit ille tuus.
 Ad cœnam venies; sed sic divisa recumbes,
 Ut non tangantur pallia nostra tuis.
 Oscula rara dabis nobis; sed non dabis ultrò:
 Nec quasi nupta dabis, sed quasi mater anus.
 Si potes ista pati, si nil perferre recusas,
 Invenies qui te ducere, Sila, velit.

XXV.

Ad Labullum.

Dum te prosequor, & domum reduco,
 Aurem dum tibi præsto garrienti,
 Et quidquid loqueris, facisque, laudo;
 Quot versus poterant, Labulle, nasci?
 Hoc damnum tibi non videtur esse,
 Si quod Roma legit, requirit hospes,
 Non deridet eques, tenet senator,
 Laudat caussidicus, poëta carpit,
 Propter te perit? hoc, Labulle, verum est?
 Hoc quisquam ferat, ut tibi tuorum.

Sit major numerus togatorum ,
 Librorum mihi sit minor meorum ?
 Triginta propè jam diebus una est.
 Nobis pagina vix peracta : sic fit ,
 Cum cornare domi Poëta non vult.

XXVI.

In Linum.

Illa falax nimium , nec paucis nota puellis
 Stare Lino desit mentula : lingua , cave.

XXVII.

Ad Telephorum puerum.

O Mihi grata quies, ô blanda, Thelesphore , cura ,
 Qualis in amplexu non fuit antè meo !
 Basia da nobis vetulo puer uda Falerno ,
 Pocula da labris facta minora tuis.
 Addideris super hæc Veneris si gaudia vera :
 Esse negem melius cum Ganymede Jovi.

XXVIII.

Ad Flaccum.

Ferreus es , si stare potest tibi mentula , Flacce ,
 Cum te sex cyathos orat amica gari ,
 Vel duo frustra rogat cybii , tenuemve lacertum ,
 Nec dignam toto se botryone putat :
 Cui portat gaudens ancilla paraphide rubra
 Alecem , sed quam protinus illa voret :
 Aut cum perfricuit frontem : posuitque pudorem ,
 Succida palliolo vellera quinque petit.
 At mea me libram foliati poscat amica ,
 Aut virides gemmas , sardonycasve pares ;
 Nec nisi prima velit de Tusco Serica vico ,
 Aut centum aureolos , sic velut æra , roget.
 Nunc tu velle putas hæc me donare puellæ ?
 Nolo : sed his ut sis , digna puella , volo.

XXX.

XXIX.

De Nafica.

Invasit medici Nafica phreneticus Ausci,
Et percidit Hylan : hic, puto, sanus erat.

XXX.

Ad Phillydem.

Languida cum vetula tractare virilia dextra
Cœpisti, jugulor pollice, Phylli, tuo.
Nam cum me murem, cum me tua lumina dicis,
Horis me refici vix puto posse decem.
Blanditias nescis : dabo, dic, tibi millia centum,
Et dabo Setini jugera culta soli :
Accipe vina, domum, pueros, chrysendera, mensas :
Nil opus est digitis ; sic mihi, Phylli, frica.

XXXI.

In Zoilum.

OS male caussidicis, & dicis olere poetis :
Sed fellatori, Zoile, pejus olet.

XXXII.

In Cæcilium.

Atreus Cæcilius cucurbitarum,
Sicillas quasi filios Thyestæ
In partes lacerat secatque mille.
Gustu protinus has edes in ipso ;
Has prima feret, alterave cœna ;
Hac cœna tibi tertia reponet.
Hinc seras epidipnidas parabit ;
Hinc pistor fatuas facit placentas ;
Hinc & multiplices struit tabellas ;
Et notas caryotidas theatri :
Hinc exit varium coco minutal,
Ut lentem positam, fabamque credas :
Boletos imitatur, & botellos,

Tome II.

H

Et caudam cybii, brevesque manus :
 Hinc cellarius experitur artes,
 Ut condat vario vaser sapore
 In ruta folium Capelliana.
 Sic implet gabatas, parapsidesque,
 Et leves scutulas, cavaſque lances.
 Hoc lautum putat, hoc putat venustum
 Unum ponere ferculis tot aſſem.

XXXIII.

In Neſtorem.

Nec toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus,
 Nec tibi de bibula ſarta palude reges :
 Nec puer, aut ſenior, nulla eſt ancilla, nec infans,
 Nec ſera, nec clavis, nec canis, atque calix.
 Tu tamen affectas, Neſtor, dici atque videri
 Pauper, & in populo quæris habere locum.
 Mentiris, vanoque tibi blandiris honore.
 Non eſt paupertas, Neſtor, habere nihil.

XXXIV.

De Praſino.

Sæpius ad palmam Praſinus poſt fata Neronis
 Pervenit; & victor præmia plura refert.
 I nunc, Livor edax, dic te coſſiſſe Neroni;
 Vicit nimirum, non Nero, ſed Praſinus.

XXXV.

In Aprum.

Ædes emit Aper; ſed quas nec noſtrea vellet
 Eſſe ſuas: adeo nigra veruſque caſa eſt.
 Vicinos illi nitidus Maro poſſidet hortos.
 Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

XXXVI.

Ad Fabullum.

Ignotes mihi cum voces trecentos,
Quare non veniam vocatus à te
Miraris, quererisque, litigasque.
Solus corne, Fabulle, non libenter.

XXXVII.

De Cati Julii Proculi reddito.

Caius hanc lucem gemma mihi Julius alba
Signat, io, votis redditus, ecce, meis.
Desperasse juvat veluti jam rupta sororum
Fila; minus gaudent, qui timere nihil.
Hypne, quid exspectas piger? immortale Falernam
Funde: senem poscunt talia vota cadum.
Quincunces, & sex cyathos, bessumque bibamus,
Caius ut fiat, Julius, & Proculus.

XXXVIII.

In Zoilum.

Zoile, quid totâ gemmam præcingere librâ
Te juvat, & miserum perdere sardonicha?
Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus:
Non eâdem digitis pondera conveniunt.

XXXIX.

De mulione furdo.

Mullo viginti vixit modò millibus, Auâe.
Miraris pretium tam grave? surdus erat.

XL.

In Charidemum.

Cunaru fuera motor, Charideme, mearum;
Et pueri custos, assiduusque comes.
Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba,
H ij

Et queritur labris puncta puella meis.
 Sed tibi non crevi : te noster villicus horret ;
 Te dispensator , te domus ipsa pavet.
 Ludere nec nobis , nec tu permittis amare :
 Nil mihi vis , & vis cuncta licere tibi.
 Corripis , observas , quereris , suspiria ducis ;
 Et vix à ferulis abstinet ira manum.
 Si Tyrios sumpsi cultus , unxive capillos ,
 Exclamas : Nunquam fecerat ista pater.
 Et numeras nostros adstrictâ fronte trientes ,
 Tanquam de cella sit cadus ille tua.
 Desine : non possum libertum ferre Catonem ;
 Esse virum jam me dicet amica tibi.

X L I.

De Luperco.

Formosam Glyceren amat Lupercus ,
 Et solus tenet , imperatque solus ;
 Quam toto sibi mense non fututam
 Cum tristis quereretur ; & roganti
 Causam reddere vellet Æliano :
 Respondit , Glyceræ dolere dentes.

X L I I.

De Amyntæ.

Indulget pecori nimium dum pastor Amyntas ,
 Et gaudet fama , luxuriaque gregis :
 Cedentes oneri ramos , silvanque fluentem
 Vicit , concussas ipse secutus opes.
 Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ ,
 Damnavitque rogis noxia ligna pater.
 Pingues , Lygde , sues habeat vicinus Iolas ;
 Te satis est nobis annumerare pecus.

XLII.

In Cæcilianum.

Vidua cum poscas epigrammata, mortua ponis
 Lemnata: qui fieri, Cæciliane, potest?
 Mella jubes Hyblæa tibi vel Hymettia nasci,
 Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

XLIV.

Ad Uxorem.

Deprensus in puero tetricis me vocibus, uxor,
 Corripis, & culum te quoque habere refers:
 Dixit idem quoties lascivo Juno Tonanti?
 Ille tamen grandi cum Ganymede jacet.
 Incurvabat Hylam posito Tirynthius arcu:
 Tu Megaram credis non habuisse nates?
 Torquebat Phœbum Daphne fugitiva: sed illas
 Cebalius flammæ iussit abire puer.
 Bryseis multum quamvis averfa jaceret,
 Eacidæ propior levis amicus erat.
 Parce tuis igitur dare mascula nomina rebus;
 Teque puta cunnos, uxor, habere duos.

XLV.

Ad senem orbem.

Orbus es, & locuples, & Bruto Consule natus;
 Esse tibi veras credis amicitias?
 Sunt veræ; sed quas juvenis, quas pauper habebas:
 Qui novus est, mortem diligit ille tuam.

XLVI.

In Cantharum.

Intrasti quoties inscriptæ limina cellæ,
 Seu puer arrisit, sive puella tibi:
 Contentus non es foribus, veloque, serâque;
 Secretumque jubes grandius esse tibi.

H. iiij.

M. VAL. MARTIALIS

Oblinitur minimæ si qua est suspicio rimæ ,
 Punctaque lasciva quæ terebrantur acu.
 Nemo est tam teneri , tam sollicitique pudoris ,
 Qui vel pædicat , Canthare , vel futuat.

X L V I I.

In Martium.

J Am nisi per somnum non arrigis , & tibi , Marti ?
 Incipit in medios meiere verpa pedes :
 Truditur & digitis pannucea mentula lassis ;
 Nec levat extinctum sollicitata caput.
 Quid miseros frustra cunnos , culosque laceffis ?
 Summa petas : illic mentula vivit anus.

X L V I I I.

In Blattaram.

O Mnia formineis quare dilecta catervis
 Balnea devitat Blattara ? ne futuat.
 Cur nec Pompeiâ lentus spatiatur in umbrâ ,
 Nec petit Inachidos limina ? ne futuat.
 Cur Lacedæmonio luteum ceromate corpus
 Perfundit gelidâ Virgine ? ne futuat.
 Cum sic forminei generis contagia vitet.
 Cur lingit cunnum Blattara ? ne futuat.

X L I X.

De Silio Italico poeta.

S illus hæc magni celebrat monumenta Maronis ,
 Jugera facundi qui Ciceronis habet.
 Hæredem , dominumque sui tumultive , larisse ,
 Non alium mallet , nec Maro , nec Cicero.

L.

De eodem.

J Am propè desertos cineres , & sancta Maronis ,
 Nomina qui coleret , pauper , & unus erat.

Silius optate succurrere vensit umbræ,
Silius & vatem, non minor ipse, colit.

L I.

In Phyllida.

Nulla est tiora tibi qua non me, Phylli, furens
Despolies : tanta calliditate rapis.
Nunc plorat speculo fallax ancilla relicto :
Gemma vel à digito, vel cadit aure lapis.
Nunc furtiva luori fieri bombycina possunt :
Profertur Cosmi nunc mihi sicus ortus.
Amphora nunc petitur nigri cariosa Falerni,
Expiet ut somnos garrula saga tuos.
Nunc ut emam grandemve lupum, nullumve bili-
brem,
Indixit cœnam dives amica tibi.
Sit pudor, & tandem veri respectus, & æqui.
Nil tibi, Phylli, nego : nil mihi, Phylli, nega.

L I I.

De Titio.

Tanta est quæ Titio columna pendet,
Quantam Lampfaciæ colunt puellæ.
Hic nullo comitante, nec molesto,
Thermis grandibus, & suis lavatur :
Angustè Titius tamen lavatur.

L I I I.

Ad Julium Cerealem.

Cœnabis bellè, Juli Cerealis, apud me :
Conditio est melior si tibi nulla, veni.
O&avam poteris servare ; lavabimur unâ :
Scis quàm sint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lacuca movendo
Utilis, & porris fila refecta suis.

H iv

Mox vetus , & tenui major cordylla lacerto ;
 Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant..
 Altera non deerunt tenui versata favilla ,
 Et Velabrensi massa recocta foco ;
 Et quæ Picenum senserunt frigus olivæ
 Hæc satis in gustu : cætera nosse cupis ?
 Mentiar , ut venias : pisces , conchyliæ , sumen ,
 Et cortis saturas atque paludis aves ,
 Quæ nec Stella solet rara : nisi ponere corna ,
 Plus ego polliceor : nil recitabo tibi.
 Ipse tuos nobis relegas licet usque Gigantes ,
 Rura vel æterno proxima Virgilio.

L I V.

De Claudia Rufina.

Claudia cæruleis cum sit Rufina Britannis:
 Edita , quàm Latæ pectora gentis habet !
 Quale decus formæ ! Romanam credere matres
 Italides possunt , Atthides esse suam.
 Dî bene , quodd sancto peperit fecunda marito ,
 Quodd sperat generos , quoddque puella nurus..
 Sic placeat superis , ut conjuge gaudeat uno ,
 Et semper natis gaudeat illa tribus.

L V.

In Zoïlum.

Unguenta , & cassias , & olentem funera myr-
 rham ,
 Thuraque de medio semicremata rogo ;
 Et quæ de stygio rapuisti cinnama lecto ,
 Improbe , de turpi , Zoïle , redde sinu.
 A pedibus didicere manus peccare protervæ ;
 Non miror furem , qui fugitivus erat.

L V I.

Ad Urbicium, de Lupo.

Hortatur fieri quòd te Lupus, Urbice, patrem,
 Ne credas: nihil est quod minùs ille velit.
 Ars est captandi, quod nolis velle videri:
 Ne facias optat, quod rogat ut facias.
 Dicat pręgnantem tua se Cosconia tantum:
 Pallidior fiet jam pariente Lupus.
 At tu consilio videaris ut usus amici,
 Sic morere, ut factum te putet esse patrem.

L V I I.

In Chæremone.

Quod nimium laudas, Chæremone Stoïce, mor-
 tem,
 Vis animum mirer suspiciamque tuum.
 Hanc tibi virtutem fracta facit urceus ansa,
 Et tristis nullø qui repet igne focus.
 Et reges, & cimex, & nudi sponda grabati,
 Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
 O quàm magnus homo es, qui sæce rubentis aceti,
 Et stipula, & nigro pane carere potes!
 Leuconicis agedum tumeat tibi culcita lanis,
 Constringatque tuos purpura pexa toros;
 Dormiat & tecum, qui cùm modò Cæcuba miscet,
 Convivas roseo torserat ore, puer:
 O quàm tu cupies ter vivere Nestoris annos,
 Et nihil ex ulla perdere luce voles!
 Rebus in angustis facilè est contemnere vitam.
 Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

L V I I I.

Ad Severum.

Miraris docto quòd carmina mitto Severo,
 Ad cernam cùm te, docte Severe, vocem?

Juppiter ambrosiâ satur est, & nectare vivit;
 Nos tamen extra Jovi cruda, merumque damus;
 Omnia cum tibi sint dono concessa deorum,
 Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

L I X.

In Telesphorum.

CUm me velle vides, tentamque, Telesphore,
 sentis;
 Magna rogas: puta me velle negare nihil.
 Et nisi juratus dixi, dabo, suberabis illas,
 Permittunt in me quæ tibi multa, nates.
 Quid si me tonsor, cum stricta novacula supra est,
 Tunc libertatem, divitiasque roget?
 Pronuntiam; nec enim rogat illo tempore tonsor:
 Latro rogat; res est imperitosa timor.
 Sed fuerit curva cum tuta novacula theca,
 Frangam tonsori crura manusque simul.
 At tibi nil faciam: sed lota mentula lava
 Αουάλει cupidæ dicet avaritiæ.

L X.

De Charino.

SEnos Charinus omnibus digitis gerit,
 Nec nocte ponit, annullos;
 Nec cum lavatur. Causa quæ sit, queritis?
 Dactyliothecam non habet.

L X I.

De Chione & Phlogis.

SIt Phlogis, an Chione Veneri magis apta requiris?
 Pulchrior est Chione; sed Phlogis ulcus habet.
 Ulcus habet, Priami quod tendere possit aluram.
 Quodque senem Peltiam non sinat esse senem.
 Ulcus habet, quod habere suam vult quisque puellam,
 Quod sanare Criton, non quod Hygieia potest.

At Chione non sentit opus, nec vocibus ullis
 Adjuvat: absentem, marmoreamque putes.
 Exorare, Dei, si vos tam magna liceret,
 Et bona possetis tam pretiosa dare:
 Hoc quod habet Chione corpus, faceretis habere.
 Ut Phlogis; & Chione, quod Phlogis ulcus habet.

L X I I.

De Nannejo.

Lingua maritus, morchus ore Nannejus,
 Summœnians inquinatio buccis:
 Quem cùm fenestra vidit à Suburana
 Obscœna nudum Lada, fornicem cludit,
 Mediumque mavult basiare, quàm summum:
 Modò qui per omnes viscerum tubos ibat,
 Et voce certa, consciaque dicebat,
 Puer, an puella matris esset in ventre;
 (Gaudete cunni: vestra namque res acta est.)
 Attingere linguam non potest fututricem.
 Nam, dum tumentis merisus hæret in vulva,
 Et vagientes intrus audit infantes,
 Partem gulosam solvit indecens morbus.
 Nec purus esse nunc potest, nec impurus.

L X I I I.

De Lesbia.

Lesbia se jurat gratis nunquam esse fututam.
 Verum est: cùm futui vult, numerare solet.

L X I V.

In Philomusum.

Spectas nos, Philomuse, cùm lavamur
 Et quare mihi tam muxoniati
 Sint leves pueri, subinde quæris.
 Dicam simpliciter tibi roganti:
 Pædicant, Philomuse, curiosos.

32 M. VAL. MARTIANI S.

L X V.

In Faustum.

Nescio tam multis quid scribas, Fauste, puellis.
Hoc scio, quod scribit nulla puella tibi.

L X V I.

In Iustinum.

Sexcenti cœnant à te, Justine, vocati
Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit,
Inter quos, memini, non ultimus esse solebam;
Nec locus hic nobis invidiosus erat.
Postera sed festæ reddes solennia mensæ:
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

L X V I I.

In Vacerram.

ET delator es, & calumniator;
Et fraudator es, & negotiator;
Et fellator es, & haniſta: miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

L X V I I I.

In Maronem.

Nil mihi das vivus: dicis, post fata daturum.
Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

L X I X.

Ad Mathonem.

Parva rogas magnos: sed non dant hæc quoque
magni.
Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.

L X X.

Epitaphium canis Lydiae.

Amphitheatrales inter nutrita magistros,
Venatrix, silvis aspera, blanda domi,

Lydia dicebar domino fidissima Dextro,
 Qui non Erigones mallet habere canem;
 Nec qui Diotæ Cephalum de gente secutus,
 Luciferæ pariter venit ad astra deæ.
 Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
 Qualia Dulichio fata fuere cani.
 Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,
 Quantus erat, Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
 Nec queror, infernas quamvis citò rapta sub umbras:
 Non potui fato nobiliore mori.

L X X L

In Tuccam.

Vendere, Tucca, potes centenis millibus emptos?
 Plorantes dominos vendere, Tucca, potes?
 Nec te blanditiæ, nec verba, rudesque querelæ,
 Nec te dente tuo faucia colla movent?
 Ah facinus! tunica patet inguen utrimque levata;
 Inspiciturque tua mentula facta manu.
 Si te delectat numerata pecunia, vende
 Argentum, mensas, myrrhina, rura, domum.
 Vende senes servos, agros & vende paternos:
 Ne pueros vendas, omnia vende, miser.
 Luxuria est emere hos (quis enim dubitarve, negatve?)
 Sed multò major vendere luxuria est.

L X X I J.

De Leda.

Hystericam vetulo se dixerat esse marito,
 Et queritur futui Leda necesse sibi.
 Sed flens atque gemens tanti negat esse salutem,
 Seque refert potius proposuisse mori.
 Vir rogat, ut vivat, virides nec deferat annos;
 Et fieri, quod jam non facit ipse, finit;
 Protinùs accedunt medici, medicæque recedunt,
 Tollunturque pedes: ô medicina gravis!

De Nata.

DRauci Nata sui vocat pipinnam,
Collatus cui Gallus est Priapus?

LXXIV.

In Lygdum.

Venturum iuras semper mihi, Lygde, roganti,
Constituisque horam, constituisque locum.
Cum frustra jacui longa prurigine tentus,
Succurrit pro te saepe sinistra mihi.
Quid precer, ô fallax, meritis & moribus istis?
Umbellam luscæ, Lygde, feras dominæ.

LXXV.

De Baccara.

Curandum penem commisit Baccara Græcus
Rivali medico: Baccara Gallus erit.

LXXVI.

In Cæliam.

THeca rectus æenea lavatur
Tecum, Cælia, servus: ut quid, oro,
Non sit cum citharædus, aut choraules?
Non vis, ut puto, mentulam videre.
Quare cum populo lavaris ergò?
Omnes an tibi nos sumus spadones?
Ergò ne videaris invidere,
Servo, Cælia, fibulam remitte.

LXXVII.

Ad Patum.

Solvere, Pate, decem tibi me sestertia cogis:
Perdiderit quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

LXXVIII

In Vacerram.

IN omnibus Vacerra quòd conclavibus
Consumit horas, & die totà sedet:
Cernaturit Vacerra, non cacaturit.

LXXIX.

Ad Victorem sponsum.

UTere foemineis complexibus, utere, Victor,
Ignotumque sibi mentula discat opus.
Flammea texuntur sponsæ, jam virgo paratur:
Tondebit pueros jam nova nupta tuos.
Pedicare semel cupido dabit illa marito,
Dum metuit teli vulnera prima novi.
Sæpius hoc fieri nutrix materque vetabunt;
Et dicent: uxor, non puer, ista tibi est.
Heu! quantos æstus, quantos patiere labores,
Si fuerit cunus res peregrina tibi!
Ergò Suburanæ tironem trade magistræ.
Illa virum faciet: non bene virgo docet.

LXXX.

Ad Patrum.

AD primum decima lapidem quòd venimus hora,
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista viæ, non est mea, sed tua culpa,
Misiisti mulas qui mihi, Patre, tuas.

LXXXI.

De Bajis.

LIttus beatæ Veneris aureum Bajas,
Bajas superbæ blanda dona Naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, versibus Bajas,
Laudabo dignè non satis tamen Bajas.
Sed Martialem malo, Flacce, quàm Bajas:
Optare utrumque pariter, improbum votum est.

Quòd si decorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum est Martialis & Bajæ!

L X X X I I.

De spadone & sene.

Cum sene communem vexat spado Dindymus
Æglem,

Et jacet in medio sicca puella toro:
Viribus hic operi non est, hic utilis annis.

Ergo sine effectu prurit uterque labor.
Supplex illa rogat pro se, miserisque duobus,
Hunc juvenem facias, hunc, Cytherea, virum.

L X X X I I I.

De Philostrata.

Asinuessanis conviva Philostratus undis
Conductum repetens nocte jubente larem;
Penè imitatus obit sævis Elpenora fati,
Præceps per longos dum ruit usque gradus.
Non esset, Nymphæ, tam magna pericula passus,
Si potius vestras ille bibisset aquas.

L X X X I V.

In Sosibianum.

Nemo habitat gratis, nisi dives & orbus apud te.
Nemo domum pluri, Sosibiane, locat.

L X X X V.

De Antiocho tonsare.

Qui nondum Stygias descendere quærit ad undas,
Tonforem fugiat, si sapit, Antiochum.
Alba minùs sævis lacerantur brachia cultris,
Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon secatur enterocelas,
Fractaque fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoïca menta,
Collaque pulvereæ nudet equina juba.

Hic

Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat :
 Carnificem nudo pectore pascit avem.
 Ad matrem fugiet Pentheus , ad Mœnadas Orpheus ,
 Antiochi tantum barbara tela sonent.
 Hæc quæcunque meo numeratis stigmata mento ,
 In vetuli Pyctæ qualia fronte sedent ,
 Non iracundis fecit gravis unguibus uxor :
 Antiochi ferrum est , & scelerata manus.
 Unus de cunctis animalibus hircus habet cor :
 Barbarus vivit ne ferat Antiochum.

L X X X V I.

In Zoïlum.

Sidere percussa est subito tibi , Zoïle , lingua ,
 Dum lingis : certè , Zoïle , nunc futues.

L X X X V I I.

In Parthenopæum.

Leniat ut fauces medicus , quas aspera vexat
 Assidue tussis , Parthenopæ , tibi :
 Mella dari nucleosque jubet , dulcesque placentas ,
 Et quidquid pueros non sinit esse truces.
 At tu non cessas totis tussire diebus.
 Non est hæc tussis , Parthenopæ : gula est.

L X X X V I I I.

Ad Charidemum.

Dives eras quondam ; sed tunc pædico fuisti ,
 Et tibi nulla diu fœmina nota fuit.
 Nunc sectaris anus : ô quantum cogit egestas !
 Illa fututorem te , Charideme , facit.

L X X X I X.

De Malisiano.

Multis jam , Lupe , posse se diebus
 Pædicare negat Malisianus.
Tome II.

I!

Causam cum modò quærerent sodales,
Ventre[m] dixit habere se solutum.

X C.

Ad Pollam.

I Ntractas quare mittis mihi, Polla, coronas?
A te vexatas malo tenere rosas.

X C I.

In Chrestillum.

C Armina nulla probas, molli quæ limite currunt;
Sed quæ per salebras altaque saxa cadunt.
Et tibi Mæonio res carmine major habetur,
Luceilei columella heic situst Metrophanes st.
Attonitusque legis terrarum frugiferarum;
Accius & quidquid Pacuviusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poetas?
Dispeream, si scis mentula quid sapiat.

X C I I.

Epitaphium Canacer.

Æ Olidos Canace jacet hoc tumulata sepulchro;
Ultima cui parvæ septima venit hiems.
Ah scelus! ah facinus! properas quid flere viator?
Non licet hic vitæ de brevitate queri.
Tristius est leto leti genus: horrida vultus
Abstulit & tenero sedit in ore lues;
Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi,
Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ;
Ne posset duras flectere lingua decas.

X C I I I.

In Zoïlum.

Mentitur qui te vitiosum, Zoïle, dicit.
Non vitiosus homo es, Zoïle, sed vitium.

X C I V.

In Theodorum.

Picrios vatis Theodori flamma Penates
Abstulit; hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O scelus, ô magnum facinus, crimenque decorum,
Non arsit pariter quod domus & dominus.

X C V.

In verpum poetam.

Quod nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignosco; verpe Poëta, sapis.
Hoc quoque non curo, quod tu mea carmina carpis.
Compilas; & sic, verpe poëta, sapis.
Ihud me cruciat, Selymh quod natus in ipsis,
Pædicas puerum, verpe Poëta, metum.
Ecce negas, jurasque mihi per templa Tonantis:
Non credo; jura verpe, per Anchiatum.

X C V I.

Ad Flaccum.

Incideris quoties in basia fellatorum,
In solium puta te mergere, Flacce, caput.

X C V I.

Ad Germanum.

Marcia, non Rhenus, salit hic, Germane: quid
obstas,
Et puerum prohibes divitis imbre lacus?
Barbare, non debet, submoto cive, ministro,
Captivam victæ unda levare sitim.

L ij.

XC VII.

In Thelesillam.

UNā nocte quater possum, sed quattuor annis.
Si possum, peream, te, Thelesilla, semeli.

XC I X.

Ad Bassum, de basiatoribus.

EFfugere non est, Basse, basiatores:
Instant, morantur, persequuntur, occurrunt
Et hinc, & illinc, usquequaque, quacunque.
Non ulcus acre, pustulæque lucentes,
Nec triste mentum, sordidique lichenes,
Nec labra pingui delibuta ceroto,
Nec congelati gusta proderit nasi:
Et æstuantem basiant, & algentem,
Et nuptiale basium reservantem.
Non te cuculis asseret caput tectum,
Lectica nec te tuta pelle, veloque,
Nec vindicabit sella sæpius clusa:
Rimas per omneis basiator intrabit.
Non consulatus ipse, non tribunatus,
Senive fasces, nec superba clamosi.
Lictoris abiget virga basiatorem.
Sedeas in alto tu licet tribunali,
Et è curuli jura gentibus reddas:
Adscendet illa basiator, atque illa.
Feblicitantem basiabit & flentem;
Dabit oscitanti basium, natantique;
Dabit & cacanti. Remedium mali solum est,
Facias amicum, basiare quem nolis.

C.

In Lesbiam.

DE cathedrâ quoties surgis (jam sæpe notavi)
Pædicant miseram, Lesbia, te tunica.

Quas cum conata es dextra, conata sinistra
 Vellere, cum lachrymis eximis, & gemitu.
 Si constringuntur gemina Symplegade culi,
 Et Minyas intrant, Cyaneasque nates.
 Emendare cupis vitium deformis? docebo:
 Lesbica, nec surgas, censeo, nec sudeas.

C I.

Ad Flaccum, qualem velit amicam.

Habere amicam nolo, Flacce, subtilem,
 Cujus lacertos annuli mei cingant,
 Quæ clune nudo radat & genu pungat,
 Cui ferra lumbis, cuspis eminet culo:
 Sed idem amicam nolo mille librarum.
 Carnarius sum, pinguiarius non sum.

C II.

Ad eundem.

Thalida tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
 Tu, puto, quod non est, Flacce, videre potes.

C III.

In Lydiam.

Non est mentitus qui te mihi dixit habere
 Formosam carnem, Lydia, non faciem.
 Est ira: si taceas, & si tam muta recumbas,
 Quam silet in cera vultus & in tabula.
 Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;
 Et sua plus nulli, quam tibi, lingua nocet.
 Audiat Ædilis ne te, videaturque, caveto.
 Portentum est, quoties cepit imago loqui.

C IV.

In Sophrenium.

Tanta tibi est animi probitas orisque, Sophreni,
 Ut miret fieri te potuisse patrem.

C V.

In uxorem.

UXor, vade foras, aut moribus utere nostris:
 Non ego sum Curius, non Numa, non Tatina.
 Me jucunda juvant tractæ per pocula noctes:
 Tu properas pota surgere tristis aqua.
 Tu tenebris gaudes: me ludere teste lucerna,
 Et juvat admissa rumpere luce latas.
 Fascia, te, tunicæque, obscuraque pallia celant:
 At mihi nulla satis nuda puella jacet.
 Basia me capiunt blandas imitata columbas:
 Tu mihi das, aviæ qualia mane soles.
 Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
 Nec digitis: tanquam thura merumque pares.
 Masturbabantur Phrygii post otia servi,
 Hecstereo quoties federat uxor equo.
 Et quamvis Ithaco stertente, pudica solebat
 Illic Penelope semper habere manum.
 Pædicare negas: dabat hoc Cornelia Graccho,
 Julia Pompeio, Porcia, Brute, tibi.
 Dulcia Dardanio nondum miscente ministro
 Pocula, Juno fuit pro Ganymede Jovi.
 Si te delectat gravitas, Lucretia toto
 Sis licet usque dic: Laeta nocte volo.

C V I.

Ad Garricum.

Mittebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
 Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

C V I, I.

Ad Albium Maximum.

Albi Maxime, si vacas habere,
 Hoc tantum lege: namque & occupatus,
 Et non es nimium laboriosus.
 Transis hos quotquot quattuor? sapis.

C. V I I I.

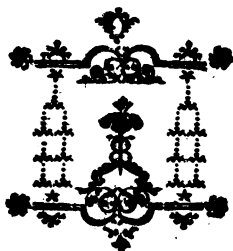
Ad Septicianum.

Explicitum nobis usque ad sua cornua librum,
Et quasi perlectum, Septiciane, refers.
Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est.
Perlegi libros sic ego quinque tuos.

C I X.

Ad lectorem.

Quamvis jam longo possis satur esse libello,
Lector adhuc à me disticha pauca petis.
Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt,
Lector, salve: taces, dissimulasque? Vale.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER XII.

Val. Martialis Prisco suo, S.

SCIO me patrociniū debere contumacissimæ triennii desidiæ; quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius consequimur, ut molesti potius quam officiosi esse videamur: ne dum in hac provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter studeamus, & sine solatio, & sine excusatione secessimus. Accipe ergo rationem, in quâ hoc maximum & primum est, quod civitatis aures, quibus assueveram, quaero; & videat mihi in alieno foro litigare: Si quid est enim in libellis meis quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus studere se voluptates non sentiunt: ad summam omnium, illa quæ delicati reliquimus, quasi destituti desideramus. Accedit his municipalium rubigodentium, & iudicii loco livor, & unus aut alter mali, in pusillo loco multi, adversus quod difficile est habere quotidie bonum stomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ à gestiente fieri solebant. Ne quid tamen & adveniēti tibi ab urbe, & exigenti negarem, (cui non refero gratiam si tantum ea præsto quæ possim,) imperavi mihi, quod indulgere consueveram, & statui paucissimis diebus, ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem adventoria sua. Tu velim ista, quæ tantum apud te non periclitantur:

EPIGRAMMAT. LIB. XII. 105

periclitantur, diligenter æstimare, & excutere non graveris; & quod tibi difficillimum est, de nugis nostris iudices nitore seposito, ne Romam, si ita decreveris, non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad eundem.

R Etia dum cessant, latratoresque Moloſſi,
Et non invento silva quiescit apro:
Otia, Prisce, brevi poteris donare libello.
Hora nec æstiva est, nec tibi tota perit.

I I.

Ad sua carmina.

Q Uæ modo littoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite sacra; jam non pulverulenta via est.

I I I.

Ad Librum suum.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
Ibis, iô, Romam nunc peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis;
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus una Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
Reddita Pierio sunt ubi templa choro.
Vel, si malueris, prima gradiere Suburra:
Atria sunt illic Consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Ianthæ Stella sititor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Unde novem dominas sæpe bibisse ferunt.

Tome II.

K

Ille dabis populo, patribusque, equitique legendum,
 Nec nimium siccis perleget ipse genis.
 Quid titulum poscis? versus duo tresve legantur;
 Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

I V.

Ad Priscum Terentium.

Quod Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni,
 Mæcenas atavis regibus ortus eques:
 Gentibus & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
 Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
 Tu facis ingenium; tu si quid posse videmur;
 Tu das ingenuæ jus mihi pigritiæ.

V.

Ad Cæsarem.

Longior undecimi nobis, decimique libelli
 Artatus labor est, & breve rasit opus.
 Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti;
 Hæc lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

V I.

In commendationem Nervæ,

Contigit Ausoniæ procerum mitissimus aula
 Nerva: licet toto nunc Helicone frui.
 Recta Fides, hilaris Clementia, cauta Potestas
 Jam redeunt: longi terga dedere Metus.
 Hoc populi gentesque tuæ, pia Roma, precantur:
 Dux tibi sis semper talis, & iste diu.
 Maeste animi, quem rarus habet, morumque tuorum;
 Quos Numa, quos hilaris posset habere Cato.
 Largiri, præstare, breves extendere census,
 Et dare quæ faciles vix tribuere Dei,
 Nunc licet, & fas est: sed tu sub principe duro,
 Temporibusque malis, ausus es esse bonus,

VII.

De Lygeia.

TOto vertice quot gerit capillos,
Annos si tot habet Lygeia, trima est.

VIII.

In commendationem Trajani.

Terrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, & nihil secundum;
Trajani modò læta cum futuros
Tot per secula computaret annos,
Et sortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret,
Dixit præside gloriosa tali:
Parthorum proceres, ducesque Serum,
Thraces, Sauromaræ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem: venite.

IX.

Ad Cæsarem.

PAlma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos;
Et placido fruitur pax peregrina iugo.
Ergò agimus læti tanto pro munere grates:
Misti mores in loca nostra tuos.

X.

De Africano.

Habet Africanus milites; tamen captat:
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

XI.

Mittit librum Parthenio.

PArthenio dic, Musa, tuo, nostroque salutem
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
K ij

Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro?
 Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
 Et si fortè, sed hoc vix est sperare, vacabit,
 Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga;
 Quattuor & tantum timidumque brevemque libellum
 Commendet verbis: hunc tua Roma legit.

X I I,

In Posthumum.

OMnia promittis, cum tota nocte bibisti;
 Mane nihil præstas, Posthume: mane bibe,

X I I I.

Ad Aufum.

Genus, Aufe, lucri divites habent iram,
 Odisse, quam donare, vilius constat.

X I V.

Ad Priscum Terentium.

PArcius utaris, moneo, rapiente veredo,
 Prisce; nec in lepores tam violentus eas.
 Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri
 Decidit excussus, nec rediturus equo.
 Insidias & campus habet: nec fossa, nec agger,
 Nec sine saxa licet, fallere plana solent.
 Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent:
 Invidia fati sed levioze cadant.
 Si te delectant animosa pericula, Tuscis,
 (Tutior est virtus) insidjemur apris.
 Quid te frena juvant temeraria? sæpius illis,
 Prisce, datum est equitem rumpere, quam leporem.

XV.

De Caesaris Trajani liberalitate.

Quidquid Parthasia nitebat aula,
 Donatum est oculis, deisque nostris,
 Miratur Scythicas virentis auri
 Flammas Jupiter, & stupet superbi
 Regis delicias, gravesque luxus.
 Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem;
 Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrant.
 Omnes cum Jove nunc sumus beati:
 At nuper (pudet ac piget fateri)
 Omnes cum Jove pauperes eramus.

XVI.

In Labienum.

Addixi, Labiene, tres agellos:
 Emisti, Labiene, tres cinædos:
 Pædicas, Labiene, tres agellos.

XVII.

In Lentinum.

Quare tam multis à te, Lentine, diebus
 Non abeat quereris febris, & usque gemit.
 Getatur tecum pariter, pariterque lavatur;
 Cornat boletos, ostrea, fumen, aprum:
 Ebria Setino sit sæpe, & sæpe Falerno;
 Nec nisi post niveam Cæcuba potat aquam:
 Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo;
 Dormit & in pluma, purpureoque toro.
 Cum sit tam pulchrè, tam bene vivat apud te,
 Ad Damam potius vis tua febris eat?

K iij

XVIII.

Ad Juvenalem.

Dum tu forsitan inquietus erras
 Clamosa, Juvenalis, in Suburra;
 Aut collem dominæ teris Dianæ:
 Dum per limina te potentiorum
 Sudatrix toga ventilat, vagumque
 Major Cælius & minor fatigant:
 Me multos repetita post Decembres
 Accepit mea, rusticumque fecit
 Auro Bilbilis & superba ferro.
 Hic pigri colimus labore dulci.
 Boterdum, Plateamque; (Celtiberis
 Hæc sunt nomina crassiora terris)
 Ingenti fruor, improboque somno,
 Quem nec tertia sæpe rumpit hora;
 Et totum mihi nunc repono, quidquid
 Ter denos vigilaveram per annos.
 Ignota est toga; sed datur petenti
 Rupta proxima vestis à cathedra.
 Surgentem focus excipit superba
 Vicini strue cultus iliceti,
 Multa villica quem coronat olla.
 Venator sequitur; sed ille quem tu
 Secreta cupias habere silva.
 Dispensant pueri, rogatque longos
 Levis ponere villicus capillos.
 Sic me vivere, sic juvat perire,

XIX.

De Emilio.

IN thermis sumit lactucas, ova, lacertum;
 Et cœnare foris se negat Emilio.

XX.

Ad Fabullum.

Quare non habeat, Fabulle, quæris
Uxorem Themison? habet sororem.

XXI.

Ad Marcellam.

Municipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis?
Tam rarum, tam dulce sapis, Pallatia dicent,
Audierint si te vel semel, esse suam.
Nulla nec in media certabit nata Subura,
Nec Capirolini collis alumna tibi.
Nec citò ridebit peregrini gloria partus,
Romanam deceat quam magis esse nurum.
Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis
Esse jubes: Romam tu mihi sola facis.

XXII.

De Philanide.

Quam sit lusca Philænide indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Esset cæca decentior Philænide.

XXIII.

In Laliæ.

Dentibus, atque comis, nec te pudet, uteris
emptis:
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

XXIV.

Ad Juvenum, de covino curru.

Ojucunda, covine, solitudo,
Carruca magis effedoque gratum,
Facundi mihi munus Aliani?

X iv

Hic mecum licet hic, Juvence, quidquid
 In buccam tibi venerit, loquaris.
 Non rector Libyci niger caballi,
 Succinctus neque cursor antecedit
 Nusquam. multo : mannuli tacebunt.
 O si conscius esset hic Avitus!
 Aurem non ego tertiam timerem.
 Totus quàm bene sic dies abiret !

XXV.

In Thelesinum.

Cum rogo te nummos sine pignore ; non habeo,
 inquis :
 Idem, si pro me spondet agellus, habes.
 Quòd mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
 Credis colliculis, arboribusque meis.
 Ecce, reum Carus te detulit : adsit agellus.
 Exilii comitem quæris ? agellus eat.

XXVI.

Ad Lætorium.

SExaginta teras cum limina mane senator,
 Esse tibi videor desidiosus eques,
 Quòd non à prima discurram luce per urbem,
 Et referam lassus basia mille domum.
 Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,
 Aut Numidum gentes, Cappadocumve petas :
 At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
 Et matutinum ferre patique lutum,
 Quid petitur ? rupta cum pes vagus exit aluta,
 Et subitus crassæ decidit imber aquæ.
 Nec venit ablatis clamatus verna lacernis ;
 Accedit gelidam servus ad auriculam,
 Et, rogat ut cœnes secum Lætorius, inquit.
 Viginti nummis ? non ego : malo famem,

Quàm sit cœna mihi, tibi sit provincia merces;
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

XXVII.

In Seniam.

A Latronibus esse te fututam
Dicis, Senia: sed negant latrones.

XXVIII.

In Cinna.

Poto ego sextantes: tu potas, Cinna, deunces;
Et quereris quòd non, Cinna, bibamus idem.

XXIX.

De Hermogene fure.

Hermogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix puto Massa fuit.
Tu licet observes dextram, teneasque sinistram,
Inveniet mappam qua ratione trahat.
Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem;
Casuras altè sic rapit Iris aquas.
Nuper cùm Myrino peteretur missio læso,
Subduxit mappas quattuor Hermogenes.
Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam,
Prætori mappam surpuit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur;
Mantile è mensa surpuit Hermogenes.
Hoc quoque si deerit; medios discingere lætos,
Mensarumque pedes non timet Hermogenes.
Quamvis non modico caleant spectacula sole,
Vela reducuntur cùm venit Hermogenes.
Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,
Inter adorantes cùm stetit Hermogenes.

Ad cornam Hermogenes mappam non attulit unquam;
A corna semper rettulit Hermogenes.

X X X.

In Aprum.

Siccus, sobrius est Aper: quid ad me?
Servum sic ego laudo, non amicum.

X X X I.

De hortis Marcellæ.

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbræ
supini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ;
Prataque, nec bisero cessura rosaria Pæsto,
Quodque viret Jani mense, nec alget olus;
Quæque natat clusis anguilla domestica lymphis,
Quæque gerit similes candida turris aves:
Munera sunt dominæ; post septima lustra reverso
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
Si mihi Nausicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo possem dicere: malo meos.

X X X I I.

In Vacerram.

O Juliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, sarcinas tuas; vidi:
Quas non retentas pensione pro bimâ
Portabat uxor rufa crinibus septem,
Et cum sorore cana mater ingenti.
Furias putavi nocte Ditis emerfas.
Has tu priores frigore & fame siccus,
Et non recenti pallidus magis buxo,
Irus tuorum temporum sequebaris,
Migrare clivum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bibes mensa,
Et cum lucerna, corneoque cratere.

Matolla curto rupta latere mejebat.
 Foco virenti suberat amphoræ cervix :
 Fuisse gerres , aut inutiles mænas
 Odor impudicus urcei fatebatur ,
 Qualem marinæ misit aura piscinæ ,
 Nec quadra deerat casei Tholosatis ,
 Quadrima nigri nec corona pilei ,
 Calvæque restes allioque cepisque ,
 Nec plena turpi matris olla resina ,
 Summœnianæ qua plantur uxores.
 Quid quæris ædes , villicosque derides ,
 Habitare gratis , & Vacerra , cùm possis ?
 Hæc sarcinarum pompa convenit ponti.

XXXIII.

De Labieno.

UT pueros emeret Labienus , vendidit hortos :
 Nil nisi ficetum nunc Labienus habet.

XXXIV.

Ad Julium Martialem.

TRiginta mihi , quattuorque menses
 Tecum , si memini , fuere , Juli ;
 Quarum dulcia mixta sunt amaris :
 Sed jucunda tamen fuere plura.
 Et si calculus omnis huc & illuc
 Diversus bicolorque digeratur ,
 Vincit candida turba nigriorem.
 Si vitare velis acerba quædam ,
 Et tristes animi cavere morsus ,
 Nulli te facias nimis sodalem.
 Gaudebis minùs , & minùs dolebis.

XXXV.

Ad Callistratum.

TAnquam simpliciter mecum , Callistrate , vivas
 Dicere percisum te mihi sæpe soles.

Non es tam simplex, quàm vis, Callistrate; credi:
Nam quisquis narrat talia, plura tacet.

XXXVI.

In Labullum.

Libras quattuor, aut duas amico,
Algentemque togam, brevemque lenam,
Interdum aureolos manu crepanteis,
Possint ducere qui duas Kalendas,
Quod nemo, nisi tu, Labulle, donas;
Non es, crede mihi, bonus. Quid ergò?
Ut verum loquar, optimus malorum.
Pisones, Senecasque, Memmiosque,
Et Crispos mihi redde, sed priores;
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis cursu pedibusque gloriaris?
Tigrim vince, levemque Passarinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

XXXVII.

In nasutum.

Nasutus nimium cupis videri.
Nasutum volo, nolo polyposum.

XXXVIII.

Ad Candidum.

Hunc, qui femineis noctesque diesque cathedris
Incedit tota notus in urbe nimis;
Crine nitens, niger unguento, perlucidus ostro,
Ore tener, latus pectore, crure glaber;
Uxori qui sæpe tuæ comes improbus hæret;
Non est quod timeas, Candide: non fuit.

XXXIX.

In Sabellum.

Odi te, quia bellus es, Sabelle.
Res est putida bellus, & Sabellus.

Bellum denique malo , quàm Sabellum.
Tabescas utinam , Sabelle , bellè !

X L.

In Pompilianum.

MEntiris ? credo : recitas mala carmina ? laudo
Cantas ? canto : bibis , Pompiliane ? bibo.
Pedis ? dissimulo : gemma vis ludere ? vincor.
Res una est sine me quam facis , & taceo.
Nil tamen omninò præstas mihi. Mortuus , inquit ,
Accipiam bene te : nil volo , sed morere.

X L I.

In Tuccam.

Non est , Tucca , satis , quòd es gulosus :
Et dici cupis , & cupis videri.

X L I I.

De Callistrato & Afro.

BArbatus rigido nupsit Callistratus Afro ,
Hac qua lege viro nubere virgo solet.
Præluxere faces ; velarunt flammea vultus ;
Nec tua defuerunt verba , Thalasse , tibi ,
Dos etiam dicta est. Nondum tibi , Roma , videtur
Hoc satis ? expectas numquid ut & pariat ?

X L I I I.

In Sabellum.

FAcundos mihi de libidinosis
Legisti nimium , Sabelle , versus :
Quales nec Didymi sciunt puellæ ,
Nec molles elephantidos libelli.
Sunt illic Veneris , novæ figuræ ,
Quales perditus audeat furutor :

Præsent , & taceant quid exolesti ;
 Quo symplegade quinque copulentur ;
 Qua plures teneantur à catena ;
 Exstinctam liceat quid ad lucernam.
 Tanti non erat esse te disertum.

X L I V.

Ad Unicum.

UNice cognato junctum mihi sanguine nomen,
 Quique geris studiis corda propinqua mehi:
 Carmina cum facias soli cedentia fratri,
 Pectore non minor es , sed pietate prior.
 Lesbia cum lepidò te posset amare Catullo ,
 Te post Nasonem blanda Corinna sequi.
 Nec deerant Zephiri , si te dare vela juvaret ;
 Sed tu litus amas : hoc quoque fratris habet.

X L V.

Ad Phœbum.

Hædina tibi pelle contegenti
 Nodæ tempora verticemque calvæ ,
 Festive tibi , Phœbe , dixit ille ,
 Qui dixit caput esse calceatum.

X L V I.

Ad Classicum.

Vendunt carmina Gallus & Lupercus.
 Sanos , Classicæ , nunc nega Poëtas.

X L V I I.

In habentem varios mores.

Difficilis , facilis , jucundus , acerbus es idem:
 Nec tecum possum vivere , nec sine te.

XLVIII.

In lautum invitatores.

Boletos & aprum si tanquam vilia ponis,
 Et non esse putas hæc mea vora : volo.
 Si fortunatum fieri me credis, & hæres
 Vis scribi propter quinque Lucrina : vale.
 Lautæ tamen cœna est : fateor, lautissima ; sed eras
 Nil erit, immò hodie, protinùs imò nihil ;
 Quod sciat infelix damnatæ spongia virgæ,
 Vel quicumque canis, junctæque testa viæ :
 Mullorum, leporumque, & suminis exitus hic est ;
 Sulfureusque color, carnificesque pedes.
 Non Albana mihi sit commissatio tanti,
 Nec Capitolinæ, Pontificumque dapes.
 Imputet ipse deus nectar mihi ; fiet acetum,
 Et Vaticanæ perfida vappa cadi.
 Convivas alios cœnarum quære magister,
 Quos capiant mensæ regna superba tuæ.
 Me meus ad subitas invitet amicus ofellas :
 Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

XLI.

Ad Linum pædagogum.

CRinitæ Line pædagoge turbæ,
 Rerum quem dominum vocat suarum ;
 Et credit cui Posthumilla dives
 Gemmas, aurea, vina, concubinas :
 Sic te, perpetua fide probatum,
 Nulli non tua præferat patrona :
 Succurras misero, precor, furori,
 Et serves aliquandò negligenter
 Illos qui male cor meum percutunt ;
 Quos & noctibus & diebus opto
 In nostro cupidus sine videre,

Formosos , niveos , pares , gemellos ,
Grandes , non pueros , sed uniones.

L.

In habentem amarnas ades.

DAphnonas , platanonas , & aërias cyparissos ,
Et non unius balnea solus habes :
Et tibi centenis stat porticus alta columnis ;
Calcatusque tuo sub pede lucet onyx :
Pulveremque fugax hippodromon ungula plaudit ,
Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat.
Anxia longa patent ; sed nec cornantibus usquam ,
Nec somno locus est. Quàm bene non habitas !

L I.

De Fabullo.

TAm sæpe nostrum decipi Fabullum , quid
Miraris , Aule ? semper homo bonus tiro est.

L I I.

Epitaphium Rufi.

Tempora Pieriâ solitus redimire coronâ ,
Nec minùs attonitis vox celebrata reis ,
Hic situs est , hic ille tuus , Sempronia , Rufus ;
Cujus & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elysio narraris fabula campo ,
Et stupet ad raptus Tyndaris ipsa tuos.
Tu melior , quæ deserto raptore redisti :
Illa virum voluit nec repetita sequi.
Ridet , & Iliacos audit Menelaus amores :
Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.
Accipient olim cum te loca læta piorum ,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
Non aliena videt , sed amat Proserpina raptas :
Iste tibi dominam conciliabit amor.

LIII

LIII.

In avarum.

Nummi cum tibi sint, opesque tantæ,
 Quantas civis habet, paterve rarus:
 Largiris nihil, incubasque gazæ,
 Ut magnus draco, quem canunt Poëtæ
 Custodem Scythici fuisse luci.
 Sed caussa, ut memoras, & ipse jactas,
 Diræ filius est rapacitatis.
 Ut quid tu fatuos, rudesque quæris,
 Illudas quibus, auferasque mentem?
 Huic semper vitio pater fuisti.

LIV.

In Zoïlum.

Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læsus,
 Rem magnam præstas, Zoïle, si bonus es.

LV.

In Æglem fellatricem.

Gratis qui dare vos jubet, puellæ,
 Insulsiſſimus, improbiſſimusque est.
 Gratis ne date, basiate gratis;
 Hoc Ægle negat, hoc avara vendit:
 Sed vendat bene, basiare quantum est,
 Hoc vendit quoque, nec levi rapina:
 Aut libram petit illa Cosmiani,
 Aut binos quater à nova moneta;
 Ne sint basia muta, nec maligna,
 Nec cluſis aditum neget labellis,
 Humanè facit hoc tamen, sed unum,
 Gratis quæ dare basium recusat,
 Gratis lingere nec recusat Ægle.

Tome II.

E

L V I.

In Polycarum.

Æ Grotas uno decies , aut sæpius anno ;
 Nec tibi , sed nobis hoc , Polycarme , nocet.
 Nam quoties surgis , soteria poscis amicos.
 Sit pudor ; ægtota jam , Polycarme , semel.

L V I I.

Ad Sparsum.

C Ur sæpe ficci parva rura Nonienti ,
 Laremque villæ sordidum petam , quaris ?
 Nec cogitandi , Sparse , nec quiescendi
 In urbe locus est pauperi : negant vitam
 Ludimagistri mane , nocte pistoris ,
 Ærariorum marculi die toto :
 Minc otiosus sordidam quatit mensam
 Neroniana nummularius massa ;
 Illinc paludis malleator Hispanæ
 Tritum nitenti fuste verberat saxum.
 Nec turba cessat entheata Bellonæ ;
 Nec fasciato naufragus loquax trunco ;
 A matre doctus nec rogare Judæus ;
 Nec sulfuratæ hippos institor mercis.
 Numerare pigri damna qui potest somni ,
 Dicet quot æra verberent manus urbis ,
 Cùm secta Colcho Luna vapulat rhombo.
 Tu , Sparse , nescis ista , nec potes scire ,
 Petilianis delicatus in regnis ,
 Cui plana summos despicit domus montes ,
 Et rus in urbe est , vinitorque Romanus ,
 Nec in Falerno colle major autumnus ;
 Intraque limen latus effedo cursus ,
 Et in profundo somnus , & quies nullis
 Offensa linguis ; nec dies , nisi admissus ,
 Nos transeuntis risus excitat turbæ ,

Et ad cubile est Roma : tædio fessis
Dormire quoties libuit , imus ad villam.

L V I I I.

Ad Alandam.

Ancillariolum tua te vocat uxor ; & ipsa
Lecticariola est : estis , Alauda , pares.

L I X.

En importunos basiatores.

Tantum dat tibi Roma basiorum
Post annos modò quindecim reverso ,
Quantum Lesbia non dedit Carullo.
Te vicinia tota , te pilosus
Hircoso premit osculo colonus :
Hinc instat tibi textor , inde fullo ;
Hinc sutor modò pelle basiata ;
Hinc menti dominus pediculosi ;
Hinc defoculusque , & inde lippus ,
Fellatorque , recensque cunnilingus
Jam tanti tibi non fuit redire.

L X.

Ad natalem suum.

MArtis alumne dies , roseam quo lampada
primum ,
Magnaue siderii vidimus ora dei :
Si te rure coli , viridesque pigebit aras ,
Qui fueras Latia cultus in urbe mihi ;
Da veniam , servire meis quòd nolo Kalendis ,
Et qua sum genitus vivere luce volo
Natali pallere suo , ne calda Sabello
Desit , & ut liquidum poter Alauda morum ;
Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco ,
Atque inter mensas ire redire suas ;
Excipere hos , illos , & tota surgere corna

L. ij

Marmora calcantem frigidiora gelu :
 Quæ ratio est , hæc sponte tua perferre patique ,
 Quæ te si jubeat rex dominusque , neques ?

L X I.

De Ligurra.

Versus , & breve vividumque carmen
 In te ne faciam times , Ligurra ;
 Et dignus cupis hoc metu videri :
 Sed frustra metuis , cupisque frustra.
 In tauros Libyci fremunt leones ;
 Non sunt papilionibus molesti.
 Quæras , censeo , si legi laboras ,
 Nigri fornicis ebrium poëtam ;
 Qui carbone rudi , putrique creta
 Scribit carmina , quæ legunt cacantes.
 Frons hæc stigmatè non meo notanda est.

L X I I.

Ad Saturnum , in reditu Prisci Terentii.

Antiqui rex magne poli , mundique prioris ,
 Sub quo pigra quies , nec labor ullus erat ,
 Nec regale nimis tulmen , nec fulmine digna ,
 Scissa nec ad Manes , sed sita dives humus :
 Lætus ad hæc facilisque veni solennia Prisci
 Gaudia : cum sacris te decet esse tuis.
 Tu reducem patriæ sexta , pater optime , bruma
 Pacifici Latia reddis ab urbe Numæ ,
 Cernis ut Aufonio similis tibi pompa macello
 Pendeat , & quantus luxurietur honos ?
 Quàm non parca manus , largæque nomismata
 mensæ ,
 Quæ , Saturne , tibi pernumerentur opes !
 Utque sit his pretium meritis , & gratia major ,
 Et pater , & frugi sic tua sacra colit.
 At tu , sancte , tuo sic semper amere Decembri :
 Hos illi jubeas sæpe redire dies.

LXIII.

Ad Cordubam.

UNcto Corduba lætior Venafro,
 Miſtra nec minùs absoluta teſta,
 Albi quæ ſuperas oves Galeſi,
 Nullo murice, nec cruore mendax,
 Sed tinctis gregibus colore vivo;
 Dic veſtro, rogo, ſit pudor Poëtae,
 Nec gratis recitet meos libellos,
 Ferrem, ſi faceret bonus Poëta,
 Cui poſſem dare mutuos honores:
 Corruptit ſine talione cælebs.
 Cæcus perdere non poteſt, quod aufert.
 Nil eſt deterius latrone nudo.
 Nil ſecurius eſt malo Poëta.

LXIV.

De Cinna.

Vincentem roſeos, facieque, comaque miniſtros
 Cinna cocum fecit: Cinna gulofus homo eſt.

LXV.

De Phyllide.

Formoſa Phyllis nocte cùm mihi tota
 Se præſtitiffet omnibus modis largam,
 Et cogitarem mane quod darem munus,
 Utrumne Coſmi, Nicerotis an libram,
 An Bæticarum pondus acre lanarum,
 An de moneta Cæſaris decem flavos:
 Amplexa collum, baſioque tam longo
 Blandita, quàm ſunt nuptiæ columbarum,
 Rogare cœpit Phillis amphoram vini.

L X Y I.

Ad Amœnum.

BIs quinquagemis domus est tibi millibus empta,
 Vendere quam summa vel brevior cupis:
 Arte sed emptorem vafra corrumpis, Amœne,
 Et casa divitiis ambitiosa latet.
 Gemmantes prima fulgent testudine lecti,
 Et Mauruli pondera rara citri.
 Argentum atque aurum non simplex delphica portat:
 Stant pueri, dominos quos precer esse meos.
 Deinde ducenta sonas, & ais, non esse minoris:
 Instructam vili vendis, Amœne, domum.

L X V I I.

In natalem Virgilii.

MAjæ Mercurium creastis Idus.
 Augustis redit Idibus Diana.
 Octobres Maro consecravît Idus.
 Idus sæpe colas & has, & illas,
 Qui magni celebras Maronis Idus.

L X V I I I.

Ad clientes.

Matutine cliens, urbis mihi causa relictae,
 Atria, si sapias, ambitiosa colas.
 Non sum ego caussidicus, nec amaris litibus aptus;
 Sed piger, & senior, Pieridumque comes.
 Otia me, somnusque juvant; quæ magna negavit
 Roma mihi: redeo, si vigilatur & hæc.

L X I X.

Ad Paulum.

Sic tanquam tabulas scyphosque; Paulle,
 Omnes archetypos habes amicos.

L X X.

De Apro.

L Intea ferret Apro vatius cū vernula nuper
 Et supra togulam lusca sederet anus;
 Atque olei stillam daret enterocelicus unctor:
 Nudorum tetricus censor & asper erat.
 Frangendos calices, effundendumque Falernum
 Clamabat, biberet qui modo lotus eques.
 A sene sed postquam patruo venere trecenta:
 Sobrius à thermis nescit abire domum.
 O quantum diatheta valent, & quinque comati?
 Tunc, cū pauper erat, non sitiebat Aper.

L X X I.

Ad Lygdam.

N Ille non, Lygde, mihi negas roganti:
 At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

L X X I I.

Ad Pannicum.

I Ugera mercatus prope busta latentis agelli,
 Et male compactæ culmina fulta casæ,
 Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
 Parvaque, sed tritæ præmia certa togæ.
 Frumentum, milium, priscanumque, fabamque so-
 lebas.
 Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

L X X I I I.

Ad Catullum.

Hæredem tibi me, Catulle, dicis.
 Non credam, nisi legero, Catulle.

LXXIV.

Ad Flaccum.

Cum tibi Niliacus portet crystallæ cataplas ,
 Accipe de circo pocula Flaminio.
 Hi magis audaces , an sunt qui talia mittunt
 Munera ? sed gemmis vilibus usus inest.
 Nullum sollicitant hæc , Flacce , toreumata furem ,
 Et nimium calidis non vitiantur aquis.
 Quid ! quod securo potat conviva ministro ,
 Et casum tremulæ non timuere manus.
 Hoc quoque non nihil est , quod propinabis in istis ,
 Frangendus fuerit , si tibi , Flacce , calix.

LXXV.

De pueris formosis.

Festinat Polytimus ad puellas :
 Invitus puerum faterur Hymnus :
 Pastas glande nates habet Secundus :
 Mollis Dindymus est , sed esse non vult :
 Amphion potuit puella nasci.
 Horum delicias , superbiamque ,
 Et fastus querulos , amice , malo ,
 Quam dotis mihi quinque ducena.

LXXVI.

De agricola.

Amphora vigessi , modius datur ære quaterno ,
 Ebrius & crudus nil habet agricola.

LXXVII.

De Æthonte.

Multis dum precibus Jovem salutat ,
 Stans summos resupinus usque in ungues ,
 Æthon in Capitolio pepedit ,
 Riserunt homines ; sed ipse Divum.

Offensus

Offensus genitor, trinoctiali
 Affecit domicenio clientem.
 post hoc flagitium misellus Aethon,
 Cum vult in Capitolum venire,
 Sellas ante petit Patroclianas,
 Et pedit deciesque, viciesque;
 Sed quamvis sibi caverit crepando,
 Compressis natibus Jovem saturat.

L X X V I I I.

Ad Bithynicum.

N Il in te scripsi, Bithynice: credere non vis,
 Et jurare jubes; malo satisfacere.

L X X I X.

Ad Atticillam.

D Onavi tibi multa, quæ rogasti;
 Donavi tibi plura, quam rogasti;
 Non cessas tamen usque me rogare.
 Quisquis nil negat, Atticilla, fellat.

L X X X.

De Callistrato.

N E laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
 Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

L X X X I.

De Umbra.

R umæ diebus, feriisque Saturni,
 Mittebat Umber aliculam mihi pauper;
 Nunc misit alicam: factus est enim dives.

L X X X I I.

De Menogene.

E ffugere in thermis, & circa balnea non est
 Menogeuem, omni tu licet arte velis.
 Tome II. M

Captabit tepidum dextra lavaque trigonem,
Imputet acceptas ut tibi sæpe pilas.
Colliget, & referet laxum de pulvere sollem,
Eti jam lotus, jam soleatus erit.
Linthea si sumes, nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis sordidiora sinu.
Exiguos secto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas disposuisse comas.
Fumosa feret ille tropin de sæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget ipse tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpellus dicas tædia mille, veni.

L X X X I I I.

De Fabiano.

Derisor Fabianus herpiarum,
Omnes quem modò colei timebant
Dicentem tumidas in hydrocelas,
Quantum nec duo dicerent Catalli;
In thermis subito Neronianis
Vidit se miser, & tacere coepit.

L X X X I V.

Ad Polybium.

Nolueram, Polytime, tuos violare capillos;
Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modò tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, ut totam sponsa videret ebur.

L X X X V.

In Fabulum.

Pædiconibus os olere dictis.
Hoc si, sicut ais, Fabulle, verum est,
Quid tu credis olere cunnilingis?

LXXXVI.

In non arrigentem.

Triginta tibi sunt pueri, totidemque puellæ:
Una est, nec surgit mentula. Quid facies?

LXXXVII.

De Cotta.

Is Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam;
Qui solus inopi præstat, & facit turbam;
Excogitavit homo sagax & astutus,
Ne facere posset tale sæpius damnum:
Excalceatus ire cepit ad coenam.

LXXXVIII.

De Tongiliano.

Tongilianus habet nasum: scio, non nego; sed jam
Nil præter nasum Tongilianus habet.

LXXXIX.

Ad Charinum.

Quod lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, sed dolent capilli.

XC.

De Marone.

Pro senè, sed clarè, votum Maro fecit amico
Cui gravis, & fervens hemitritæos erat:
Si Strygias æger non iret missus ad undas,
Ut caderet magno víctima grata Jovi.
Cæperunt certam medici spondere salutem:
Ne votum solvat, nunc Maro vota facit.

M ij

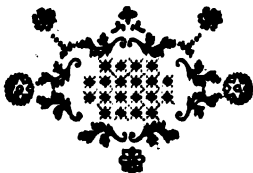
Sed nec vocibus excitata blandis,
 Molli pollice nec rogata surgit.
 Sit tandem pudor, aut eamus in jus.
 Non est hæc tua, Basse : vendidisti.

X C V I I I.

Ad Batim.

Bætis olivifera crinem redimite corona,
 Aurea qui nitidis vellera tingis aquis :
 Quem Bromius, quem Pallas amat ; cui rectos
 aquarum

Albula navigerum per freta pandit iter :
 Ominibus lætis vestras Instantius oras
 Intret ; & hic populis, ut prior annus eat.
 Non ignorat onus quod sit succedere Macro.
 Qui sua metitur pondera, ferre potest.

M. VAL. MARTIALIS
XENIA
ET
APOPHORETA.

347

AD BENEVOLUM LECTOREM.

TITULI & lemmata, quæ in elegantissimis Xeniorum & Apophoretorum libellis adscripta sunt distichis singulis, ea Martialis esse ut scias, ad dignitatem imprimis utilitatem utriusque pertinet: cum cæteræ inscriptiones, quæ in Epigrammatum libris XII, atque in fragmento de Spectaculis occurrunt, librariorum sint & criticorum pro arbitrio ac lubitu quidvis interpretantium ac interpolantium. Quod in Xenii & Apophoretis factum, cave credas. In Epigrammatis, quod dico, clamat ipsa diversitas inscriptionum in diversis codicibus, quâ scriptis, quâ editis. Horum verò lemmatum auctorem seipsum profitetur initio Apophoretorum, cum inquit:

Lemmata*, si quæres, cur sint adscripta: docebo:
Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Adde, quòd absque iis ne millesima pars distichorum rectè intelligi possit. Quod vel solum arguat, ipsius Martialis ea esse, non librariorum, quibus Sphinx domi non erat. In Epigrammatis tam operosis passim divinationibus non opus. Quod doctis hominibus perspectum; & nos in Animadversionibus nostris ad Martialem nuper testatum fecimus. Vale, mi lector; & Scriverio inter divetissima studia etiam commoditatibus tuis operanti fave. Raptim Harlemii, Kalendis Martiis, M. DC. XXI.

M. VAL. MARTIALIS
XENIA,
SIVE
EPIGRAMMATUM
LIBER XIII.
EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad Lectorem.

NE toga cordyllis, ne pænula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida blatta famem,
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna papyros.
Postulat, ecce, novos ebria Bruma sales.
Non mea magnanimo depugnat tessera tulo,
Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritillus.
Alca nec damnum, nec facit ista lucrum.

I I.

Ad eundem.

NAsutus sis usque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Es possis ipsum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quàm dixi. Quid dentem dente juvabit
Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam: qui se mirantur, in illos
Virus habe; nos hæc novimus esse nihil.
Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure;
Nec matutina si mihi fronte venis.

Ad eundem.

Quoniam in hoc gracili XENIORUM turba libello
 Constat nummis quattuor empta tibi.
 Quattuor est nimium? poterit constare duobus,
 Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.

I V.

Ad eundem.

Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
 Si tibi tam rarus, quam mihi, nummus exit.
 Addita per titulos sua nomina rebus habebis:
 Præterceas, si quid non facit ad stomachum.

X E N I A.

I.

Thus.

Serus ut ætheriæ Germanicus imperet aula,
Utque diu terris, da pia thura Jovi.

I I.

Piper.

Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cum tibi fortè datur, si fapis, adde piper.

I I I.

Alica.

Nos alicam, mulsam poterit tibi mittere dives
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

I V.

Conchis faba.

Si spumet rubra conchis tibi pallida testa,
Lautorum cornis sæpe negare potes.

V.

Lens.

Accipe Nilivacam, Pelusia munera, lentem
Villior est alica, carior illa faba.

V I.

Far.

Imbue plebejas Clusinis pultibus ollas,
Ut satur in vacuis dulcia musta bibas.

V I I.

Simila ex tritico.

N Ec poteris similæ dotes numerare , nec usus ,
Pistori toties cùm sit & apta cocco.

V I I I.

Hordeum.

M Ulis , quod non des taciturnis , accipe mulis.
Hæc ego cauponi , non tibi dona dedi.

I X.

Frumentum triticeum.

T Ercentum Libyci medios de messe colunt
Sume , suburbanus ne moriatur ager.

X.

Betæ.

U T sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ ,
O quàm sæpe peret vina piperque cocus !

X I.

Lactuca.

C Laudere quæ cernas lactuca solebat averum ,
Dic mihi , cux nostras inchoat illa dapes !

X I I.

Ligna acapna.

S i vicina tibi Nomentano rura celsuntur ,
Ad villam moneo , rustice , ligna feras.

X I I I.

Rapa.

H Ec tibi brumali gaudentia frigore rapa ,
Quæ damus , in cælo Romulus esse solet.

XIV.

Coliculi.

NE tibi pallentes moveant fastidia caules,
Nitrata viridis brassica fiat aqua:

XV.

Porri festivi.

Filla Tarentini graviter redolentia porri
Edisti quoties, oscula clausa dato.

XVI.

Porri capitati.

Mittit præcipuos nemoralis Aricia poros:
In niveo virides stipite cërne comas.

XVII.

Napi.

Nos Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nursinas poteris parcius esse pilas.

XVIII.

Asparagi.

Mollis in æquorea quæ crevit spina Ravenna;
Non erit incultis gratior asparagis.

XIX.

Uva duracina.

Non habilis cyathis, & inutilis uva Lyzo,
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

XX.

Chia ficus.

Chia feni similis Baccho, quem Setina mittit;
Ipsa merum secum portat & ipsa salern,

XXI.

Cydonia.

SI tibi Cecropio saturata Cydonia melle
Ponentur : dicas hæc melimela , licet.

XXII.

Nuces pineæ.

Poma sumus Cybeles : procul hinc abiste , viator,
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

XXIII.

Sorba.

Sorba sumus , molles nimium durantia ventres :
Aptius hæc puero , quam tibi , poma , dabis.

XXIV.

Spathalion caryotarum.

Aurea porrigitur Jani caryota Kalendis :
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

XXV.

Vas coctanorum.

Hæc tibi quæ torta venerunt condita meta ,
Si majora forent coctana , ficus erant.

XXVI.

Vas Damascenorum.

Pruna peregrinæ carie rugosa senectæ
Sume : solent duri solvere ventris onus.

XXVII.

Casus Lunensis.

Casus Etruscæ signatus imagine Lunæ
Præstabit pueris prandia mille tuis.

XXVII.

Casus Vestinus.

Si sine carne voles jentacula sumere frugi,
Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

XXIX.

Casus Velabrensis.

Non quemcumque focum, nec fumum casus
omnem,
Sed Velabrensem qui bibit, ille sapit.

XXX.

Casus Trebulani.

Trebula nos genuit: commendat gratia duplex;
Sive levi flamma, sive donamur aqua.

XXXI.

Bulbi.

Cum sit anus conjux, & sint tibi mortua membra;
Nil aliud bulbis quam satur esse potes.

XXXII.

Lucanica.

Filia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Pulvis hinc niveis grata corona datur.

XXXIII.

Cistella olivarum.

Hæc, quæ Picenis venit subducta trapetis,
Inchoat, atque eadem finit olivæ dapes.

XXXIV.

Mala citrea.

Aut Corcyraei sunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Massyli poma draconis erant.

XXXV.

Colostrum.

SUrripuit pastor quæ nondum stantibus hædis,
De primo matrum lacte colostrum damus.

XXXVI.

Hædi.

LACTIVUM pecus, & viridi non utile Baccho
Det pœnas: nocuit jam tener ille deo.

XXXVII.

Ova.

CANDIDA si croceos circumfluit unda vitellos,
Hesperius scombri temperet ova liquor.

XXXVIII.

Porcellus lactens.

LACTE mero pastum pigræ mihi matris alumnæ
Ponat, & ætolo de sue dives edat.

XXXIX.

Apyrina & tuberes.

NON tibi de Libycis tuberes & apyrina rantis,
De Nomentanis sed damus arboribus.

XL.

Idem.

LECTA suburbanis mittuntur apyrina rantis,
Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis?

XLI.

Sumen.

ESTE pores nudum sumen, sic ubere largo
Effluit & vivo lacte papilla tumet.

XLII.

X L I I.

Pulli gallinacei.

Si Libycæ nobis volucres, & Phæsidæ essent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

X L I I I.

Persica Nuci-Persica.

Vilia maternis fueramus Persica ramis:
Nunc in adoptivis Persica cara sumus.

X L I V.

Panes Picentini.

Picentina Ceres niveo sic nectare crescit,
Ut levis accepta spongia turgat aqua.

X L V.

Boleti.

Argentum, atque aurum, facile est, lenamque,
togamque
Mittere: boletos mittere difficile est.

X L V I.

Ficedula.

Cum me ficus alar, cum pascas dulcibus uvis,
Cur potius nomen non dedit uva mihi?

X L V I I.

Tubera.

Rumpimus altricem tenero quæ vertice saxæ
Tubera, boletis poma secunda sumus.

X L V I I I.

Turdorum corona.

Texta rosæ fortasse tibi, vel divite mardo,
At mihi de tardis facta corona placet.
Teme H. H.

X. L I X.

Anas.

TOta quidē ponatur anas ; sed pectore tantū ;
Et cervice sapit : cætera redde coco.

L.

Turtur.

DUm pinguis mihi turtur erit , lactuca valebis ;
Et cochleas tibi habe : perdere nolo famem.

L I.

Perna.

Cæretana mihi fiet , vel missa licebit
De Menapis : lauti de petasone vorent.

L I I.

Petaso.

Misteus est ; propera , caros nec differ amicos.
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

L I I I.

Vulva.

TE fortasse magis capiat de virgine porca,
Me materna gravi de sue vulva capit.

L I V.

Colocasia.

Niliacum ridebis olus , lanasque sequaces,
Improba cum morfu fila manuque trahes.

L V.

Jecur anseris.

Adisce , quàm tumeat magno jecur anseris majus !
Miratus , dices : hoc , rogo , crevit ubi ?

L V I .

Glives.

TOta mihi dormitur hiems , & pinguior illo
Tempore sum , quo me nil nisi somnus alit.

L V I I .

Cuniculus.

GAudet in effossis habitare cuniculus antris ;
Monstravit tacitas hostibus ille vias.

L V I I I .

Attagena.

INter sapores fertur alitum primus
Ponicarum gustus attagenarum.

L I X .

Gallina atrilis.

PAscitur & dulci facilis gallina farina ;
Pascitur & tenebris : ingeniosa gula est.

L X .

Capo.

NE nimis exhausto macresceret iugulne gallus ,
Amisit testes : nunc mihi Gallus erit.

L X I .

Idem.

Succumbit sterili frustra gallina marito :
Hanc matris Cybeles esse decebat avem.

L X I I .

Perdix.

Ponitur Aufoniis perdix rarissima mensis :
Hanc in piscina mandere sæpe soles.

N. ii

L X I I I.

Columbini.

NE vires teneras perjuro dente columbas,
Tradita si Cnidiae sunt tibi sacra Dez.

L X I V.

Palumbi torquati.

Inguina torquari tardant, hebetantque palumbi:
Non edat hanc volucrem, qui cupit esse salax.

L X V.

Galbula.

Galbula decipitur calamis, & retibus ales,
Turgit adhuc viridi cum rudis uva mero.

L X V I.

Catta.

Pannonicas nobis nunquam dedit Umbria cattas;
Mavult hac Domino mittere dona Pudens.

L X V I I.

Pavo.

Miraris quoties gemmantem explicat alas,
Et potes hunc saxo tradere, dure, coco?

L X V I I I.

Phœnicopterus.

DAt mihi penna rubens nomen; sed lingua gu-
losis
Nostra sapit: quid si garrula lingua foret?

L X I X.

Phasianus.

Argiva primum sum transportata carina:
Antè mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

L X X.

Numidica.

A Nfere Romano quamvis satur Hannibal effer,
Ipse suas nunquam barbarus edit aves.

L X X I.

Anser.

H Ac servavit avis Tarpeji templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa Deus.

L X X I I.

Grues.

T Urbabis versus, nec littera tota volabit,
Unam perdideris si Palamedis avem.

L X X I I I.

Rufficula.

R Uffica sim, an perdix, quid refert, si sapor idem
est?
Carior est perdix: sic sapit illa magis.

L X X I V.

Cycnus.

D Ulcia defecta modulatur carmina lingua
Carrator cycnus funeris ipse sui.

L X X V.

Porphyrio.

N omen habet magni volucris tam parva Gigantis
Et nomen Praefini Porphyrio habet!

L X X V I.

Mullus.

S Pirat in advecto, sed jam piger, equore mullus
Languescit: vivum da mare, fortis erit.

LXXVII.

Muræna.

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

LXXVIII.

Rhombus.

Quamvis lata gerat patella rhombum,
Rhombus latior est tamen patella.

LXXXIX.

Offrea.

Estia Bajano veni modò concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

LXXX.

Squilla.

Cæruleus nos Liris amat, quem silva Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

LXXXI.

Scarus.

Hic scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est: cætera vile sapit.

LXXXII.

Coracinus.

Prineeps Niliaci raperis, coracine, macelli:
Pellæ prior est gloria nulla gulæ.

LXXXIII.

Echinus.

Iste licet digitos testudine pungat acuta,
Cortice deposito mollis echinus erit.

LXXXIV.

Murices.

Sanguine de nostro tinctas, ingratis, laternas
Induis; & non est hoc satis, esca sumus.

LXXXV.

Gobius.

IN Venetis sint lauta licet convivia terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

LXXXVI.

Lupus.

LAncus Eirganei lupus excipio ora Timavi,
Æquoreo dulces cum sale passus aquas.

LXXXVII.

Aurata.

Non omnis laudem pretiumque aurata meretur;
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

LXXXVIII.

Acipensis.

AD Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

LXXXIX.

Lepus.

INter aves turdus, si quid me iudice certum est;
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

XC.

Aper.

Qui Diomedæis metuendus feriger agris:
Ætola cecidit cuspide, talis erat.

X C I.

Dama.

Dente timentur apri ; defendunt cornua tauros
Imbelles damæ quid nisi præda sumus ?

X C I I.

Oryx.

Matutinarum non ultima præda ferarum
Sævus oryx constat quot mihi morte canum !

X C I I I.

Cervus.

Hic erat ille tuo domitus , Cyparisse , capistro ?
An magis iste tuus , Silvia , cervus erat ?

X C I V.

Laliso.

Cum tener est onager , solaque laliso matre
Pascitur , hoc infans , sed breve nomen habet ,

X C V.

Oleum Venafranum.

Hoc tibi Campani sudavit bacca Venafri :
Unguentum , quoties sumis , & istud olet .

X C V I.

Dorcas.

Deliciam parvo donabis dorcada-nato ;
Jactatis solet hanc mittere turba togis .

X C V I I.

Caprea.

Pendentem suarum capream de rupe videbis :
Casuram speres ; decipis illa canes .

XCVIII.

XCVIII.

Onager.

PUlester adest onager : mitti venatio debet
Dentis Erythræi ; jam removete sinus.

XCIX.

Garum scombrom.

EXspirantis adhuc scombri de sanguine primo
Accipe fastosum , munera cara , garum.

C.

Amphora muria.

ANTipolitani (fateor) sum filia thynni :
Essem si scombri , non tibi missa forem.

CI.

Mel Atticum.

HOC tibi Thesei populatrix misit Hymettæ
Pallados à silvis nobile nectar apis.

CII.

Favi Siculi.

CUM dederis Siculos mediis de colibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse faves..

CIII.

Passum.

GNOSSA Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi , quod mulsum pauperis esse solet.

CIV.

Picatum vinum.

HÆC de vitifera venisse picata Vienna
Ne dubites : misit Romulus ipse mihi.
Tome II.

C V.

Mulsam.

Attica nocturnum turbatis mella Falernum.
Miseri decet hoc à Ganymede merum.

C V I.

Albanum.

Hoc de Cæsareis mitis vindemia cellis
Miseri, Iuleo quæ sibi monte placet.

C V I I.

Surrentinum.

Surrentina bibis? nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

C V I I I.

Falernum.

De Sinuessanis venerunt Massica prælis:
Condira quæ quæris Consule? nullus erat.

C I X.

Setinum.

Pendula Pomptinos quæ spectat Setia campos,
Exigua vetulos miser ab urbe cados.

C X.

Fundanium.

Hæc Fundana tulit felix autumnus Opimæ:
Expressit mustum Consul, & ipse bibit.

C X I.

Trifolinum.

Non sum de primo (fateor) trifolina Lyzo;
Inter vina tamen septima vitis ero.

CXII.

Tacubum.

CÆcuba Fundanis generosa coquantur Amyclis:
Vitis & in media nata palude viret.

CXIII.

Signinum.

Potabis liquidum Signina morantia ventrem:
Ne nimium sistant, sit tibi parca sitis.

CXIV.

Mamertinum.

Amphora Nestorea tibi Mamertina senecta
Si detur, quod vis nomen habere potest.

CXV.

Tarracoense.

Tarraco, Campano tantum cessura Lyæo,
Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

CXVI.

Nomentanum.

Nomentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

CXVII.

Spoletinum.

DE Spoletinis quæ sunt cariosa lagenis
Malueris, quam si musta Falerna bibas.

CXVIII.

Pelignum.

Marica Peligni mittunt turbata coloni:
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

O ij

C X I X.

Acetum.

Amphora Niliaci non sit tibi vilis acetis;
Effet cum vinum, vilior illa fuit.

C X X.

Massitanum.

Cum tua centenos expugnet sportula cives,
Fumea Massiliz ponere vina potes.

C X X I.

Caretanum.

Caretana Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ cum tribus illa bibit.

C X X I I.

Tarentinum.

Nobilis & lanis, & felix vitibus Aulon,
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

C X X I I I.

Unguentum hæredi nunquam, nec vina relinquas:
Ille habeat nummos; hæc tibi tota dato,

C X X I V.

Corona rosea.

Dat festinatas, Cæsar, tibi bruma coronas:
Quondam veris erat; nunc tua facta rosa est,

M. VAL. MARTIALIS
 APOPHORETA,
 SIVE
 EPIGRAMMATUM
 LIBER XIV.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad Lectorem.

SYNTHESISIBUS dum gaudet eques, dominusque
 senatus;
 Dumque decent nostrum pilea sumpra Jovem:
 Nec timet Adilem moto spectare fritillo;
 Cum videat gelidos tam propè verna lætus:
 Divitis alternas, & pauperis accipe sortes;
 Præmia convivæ det sua quisque suo.
 Sunt apinæ, tricæque, & si quid vilius istis.
 Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?
 Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus,
 Quos tibi pro cælo filius ipse dedit?
 Vis scribam Thebas, Trojamve, malasve Mycenæ?
 Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.

I I.

Ad eundem.

QUO vis cunque loco potes hunc finire libellum;
 Versibus explicitum est omne duobus opus,
 Lemmata, si quæris, cur sint adscripta; docebo;
 Ut, si malueris, lemmata sola legas

O liij

APOPHORETA.

I.

Pugillares citrei.

Sæta nisi in tenues essemus ligna tabellas
Essemus Libyci nobile dentis onus.

II.

Quincuplices.

Cæde juvençorum domini calet area felix,
Quincuplici cera cum datur auctus honor.

III.

Pugillares eboræ.

Languida ne tristes obscurant lumina ceræ,
Nigra tibi niveum littera pingat ebur.

IV.

Triplices.

Tunc triplices nostros non villa dona putabim,
Cum se venturam scribet amica tibi.

V.

Pugillares membranæ.

Esse pures ceras, licet hæc membrana vocetur,
Delebis, quoties scripta novare voles.

VI.

Vitelliani.

Nondum legerit hos licet puella,
Novit quid cupiant Vitelliani.

V I I.

Idem.

QUod nummos cernis, mitti nos credis amicari
Falleris, & nummos ista tabella rogat.

V I I I.

Charta majores.

NON est, munera quod putes pusilla,
Cum donat vacuas Poëta chartas.

I X.

Charta epistolares.

SEU leviter noto, seu caro missa sodasti,
Omnes ista solet charta vocare suos.

X.

Loculi eborei.

HOS nisi de flava loculos implere moneta
Non decet: argentum villa ligna ferant.

X I.

Loculi lignei.

SI quid adhuc superest in nostri facie locelli,
Munus erit: nihil est, ipse locellus erit.

X I I.

Tali eborei.

CUM steterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dedisse tibi.

X I I I.

Tessera.

NON sim talorum numero par tessera, dum sic
Major, quàm talis, alea sæpe mihi.

XIV.

Turricula.

Quæris compositos manus improba mittere talos,
Si per me misit, nil nisi vota facit.

XV.

Tabula lusoria.

Hic mihi bis-seno numeratur tessera puncto:
Calculus hic gemino discolor hoste perit.

XVI.

Nuces.

Alea parva nuces, & non damnosa videntur:
Sæpe tamen pueris abstulit illa nates.

XVII.

Theca calamaria.

Sortitus thecam, calamis armare memento:
Cætera nos dedimus; tu leviora para.

XVIII.

Calculi.

Infidiosorum si ludis bella latronum,
Gemmeus iste tibi miles, & hostis erit.

XIX.

Graphiarium.

Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

XX.

Dentiscalpium.

Lentiscum melius; sed tibi frondea cuspis
Defuerit, dentes penna levare potest.

XXI.

Auriscalpium.

Si tibi morosa prurigne verminat aures,
Arma damus tantis apta libidinibus.

XXII.

Acus aurea.

Tenuia ne madidi violent bombycina crines,
Figar acus sparsas sustineatque comas.

XXIII.

Pecten ad calvam.

Quid faciet nullos hic inventura capillos
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

XXIV.

Sapo.

Caustica Teutonicos accendit spuma capillos?
Captivis poteris cultior esse comis.

XXV.

Mattiaca pila.

Si mutare paras longævos, cana, capillos?
Accipe Mattiacas (quo tibi calva?) pilas.

XXVI.

Umbella.

Acipe quæ nimios vincant umbracula soles:
Sit licet & ventus, te tua vela regent.

XXVII.

Causa.

In Pompeiano tecum spectabo theatro:
Mentatus populo vela negare solet.

XXVIII.

Venabula.

Exipient apros, expectabuntque leones,
Intrabunt ursos, sit modò firma manes.

XXIX.

Culter venatorius.

Si dejecta gemes longo venabula rostro,
Hic levis in grandem cominùs ibit aprum.

XXX.

Parazonium.

Militiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribunicium cingere digna latus.

XXXI.

Pugio.

Pugio, quem curva signat brevis orbita vena,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

XXXII.

Falx ex ense.

Pax me certa ducis placidos curvavit in usus:
Agricolæ nunc sum, militis antè fui.

XXXIII.

Securicula.

Cum fieret tristis solvendis aucto nummis,
Hæc quadringentis millibus emptæ fuit.

XXXIV.

Ferramenta tonsoria.

Tondendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus hæc longis utilis, illa genis.

X X X V.

Scrinium.

Constrictos nisi das mihi libellos,
Admittram tineas, trucesque blattas.

X X X V I.

Fasces calamorum.

Dat chartis habiles calamos Memphitica tellus
Texantur reliqua tecta palude tibi.

X X X V I I.

Lucerna cubicularia.

Dulcis conscia lectuli lucerna,
Quidquid vis facias licet, tacebo.

X X X V I I I.

Candela.

Ancillam tibi fors dedit lucernam,
Totas quæ vigil exigit tenebras.

X X X I X.

Lucerna polimyxa.

Illustrem cum tota meis convivis flammis,
Totque geram myxas, una lacerna vocor.

X L.

Cereus.

Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
Subducta est puero namque lucerna tuo.

X L I.

Candelabrum Coriathium.

Nomina candelæ nobis antiqua dederunt:
Non notat parcos uncta lucerna patres.

XLII.

Candelabrum ligneum.

E Sse vides lignum : serves nisi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

XLIII.

Pila paganica.

HÆc quæ difficilis turgēt paganica plūma,
Follē minū8 laxa est, & minū8 arcta pilā.

XLIV.

Pila trigonalis.

SI me mobilibus scis expulsare sinistris,
Sum tūa : si nescis, rustice, redde pilam.

XLV.

Follis.

ITe procul, juvenes; mitis mihi convenit ætas
Folle decet pueros ludere, folle senes.

XLVI.

Harpasta.

HÆc rapit Antæi velox in pulvere draucus,
Grandia qui vano colla labore facit.

XLVII.

Halteres.

Quid pereunt stulto fortes halteres lacerant
Exercet melius vinca fossa viros.

XLVIII.

Galericulus.

NE lutet immundum nitidos cerōma capillos,
Hac poteris madidas condere pelle comas.

X L I X.

Strigiles.

Pergamus has misit : curvo destringere ferro,
Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

L.

Guttus cornens.

Gestavit modò fronte me juvençus,
Verum rhinoceros me putabis.

L I.

Rhinoceros.

Nuper in Ausonia Domini spectatus arena,
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

L I I.

Crepitacillum.

Si quis plorator collo tibi vernula pender,
Hæc quatiat tenera garrula fistra manu.

L I I I.

Flagellum.

Proscicies nihil, hoc cædas licet usque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

L I V.

Dentifricium ad edentulam.

Quid mecum est tibi ? me puella sumat :
Emptos non soleo polire dentes.

L V.

Myrobalanum.

Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento constat, & ex balano.

LVI.

Aphronitrum.

Ruficus es? nescis quid Græco nomine dicas.
Spuma vocor nitri: Græcus es? ἀφρόνιτρον.

LVII.

Opobalsama.

Balsama me capiunt, hæc sunt unguenta virorum:
Delitias Cofmi vos redolete nurus.

LVIII.

Lomentum.

Gratum munus erit, scisso nec inutile ventri,
Si clara Stephani balnea luce petes.

LIX.

Laterna cornea.

Dux laterna viæ clausis feror aurea flammis,
Et tuta est gremio parva lucerna meo.

LX.

Laterna ex vesica.

Cornea si non sum, numquid sum fuscior? aut me
Vesicam contra qui venit esse putat?

LXI.

Fistula.

Quid me compadam ceris & arundine rides?
Quæ primum structa est fistula, talis eras.

LXII.

Tibia.

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet.

LXIII.

Solea lanata.

D Efuerit si fortè puer, soleasque libebit
Sumere: pro puero pes erit ipse tibi.

LXIV.

Mamillare ad mammosam.

T Aurino poteras pectus constringere tergo:
Nam pellis mammas non capit ista tuas.

LXV.

Muscarium pavoninum.

L Ambere quas turpes prohibet tua prandia muscas
Alitis eximias cauda superba fuit.

LXVI.

Copta Rhodia.

P Ecceantis famuli pugno ne percutite dentes:
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

LXVII.

Priapus filigineus.

S I vis esse satur, nostrum potes esse Priapum:
Ipsa licet rodas inguina, purus eris.

LXVIII.

Porcus.

I Ste tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

LXIX.

Muscarium hubulum.

S Ordida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verberis cauda levis.

L X X.

Botulus.

Qui venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

L X X I.

Pfittacus.

Psittacus à vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere, Cæsar, ave.

L X X I I.

Corvus.

Corve saluator, quare fellator haberis?
In caput intravit mentula nulla tuum.

L X X I I I.

Luscinia.

Flet Philomela nefas incesti Tereos; & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

L X X I V.

Pica.

Pica loquax certa dominum te voce saluta:
Si me non videas, esse negabis avem.

L X X V.

Cavea eborea.

Si tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hinc habitare potest.

L X X V I.

Narthecium.

Artis esbur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Paccius esse sua.

LXXVII.

LXXVII.

Flagra.

L Udite lascivi, sed tantum ludite, servi:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

LXXVIII.

Ferula.

Invise nimium pueris, gratæque magistris,
Sera Prometheo munere ligna sumus.

LXXIX.

Pera.

Nemendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tristi cum cane, pera rogat.

LXXX.

Scopæ.

In pretio scopas testatur palma fuisse.
Otia sed scopis nunc analecta dabit.

LXXXI.

Scalptorium.

Defendet manus hæc scapulas mordente molesto
Pulice, vel si quid pulice sordidius.

LXXXII.

Manuale.

Ne toga barbatos faciat, vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

LXXXIII.

Lectus pavoninus.

Nomina dat spondæ pictis pulcherrima penitis
Nunc Junonis avis; sed prius Argus erat.
Fine II. P.

L X X X I V.

Ephippium.

S Tragula succincti venator sume veredi:
Nam solet à nudo surgere ficus equo.

L X X X V.

Stibadia.

A Ccipe lunata scriptum testudine sigma.
Oſto capit: veniat, quisquis amicus erit.

L X X X V I.

Gustatorium.

F Emineam nobis cherson si credis inesse,
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

L X X X V I I.

Mensa citrea.

A Ccipe felices, Atlantica munera, silvas:
Aurea qui dederit dona minora dabit.

L X X X V I I I.

Mensa acerna.

N On sum crispa quidem, nec silvæ filia Mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

L X X X I X.

Dentes eboræi.

G Randia taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas possint sustinuisse trabes?

X C.

Quincupedal.

Puncta notis ilex, & acuta cuspide clusa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

X C I.

Pocula archetypa.

Non est ista recens, nec nostri gloria coeli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

X C I I.

Calices.

Nos sumus audaces, plebeia coreumata vitri;
Nostra, nec ardenti gemma feritur aqua.

X C I I I.

Phiala aurea calata.

Quamvis Callaico rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis: nam Myos iste labor.

X C I V.

Calices Vatini.

Villa sutoris calicem monumenta Vatini
Accipe: sed nasus longior ille fuit.

X C V.

Lances chrysendeta.

Grandia ne viola parvo chrysendeta mullo:
Ut minimum, libras debet habere duas.

X C V I.

Vasa Aretina.

Aretina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Tuscis Porsena. fistilibus.

X C V I I.

Bascauda.

Barbara de pictis veni bascauda Britannis;
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

B iij

XCVII.

Panaca.

SI non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potasti testa Rhætica vina mea.

XCIX.

Boletaria.

CUm mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, (pudet heu!) servio coliculis.

C.

Calices Surrentini.

ACcipe non vili calices de pulvere natos,
Sed Surrentinæ lave toreuma rotæ.

CI.

Colum nivarium.

SEtinos, moneo, nostra nive frange trientes;
Pauperiore mero tingere lina potes.

CII.

Saccus nivarius.

ATrenuare nives norunt & lintea nostra;
Frigidior colo non salit unda tuo.

CIII.

Urceoli ministratorii.

FRigida non desit, non deerit calda petenti;
Sed tu morosa ludere parce siti.

CIV.

Urceus fistilis.

Hic tibi donatur panda ruber urceus ansa:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

C V.

Calathi.

NOs Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Perfusus domini lambere docta pedes.

C V I.

Calices Saguntini.

QUæ non sollicitus teneat, servetque minister,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

C V I I.

Calices gemmati.

GEmmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adspice: quot digitos exiit iste calix!

C V I I I.

Ampulla potaria.

HAc licet in gemma, quæ servat nomina Cosmæ,
Luxuriose bibas, si fosiata sitis.

C I X.

CrySTALLINA.

FRangere dum metuis, franges crySTALLINA: peccare
Securæ nimium sollicitæque manus.

C X.

Nimbus vitreus.

AB Jove qui veniet miscenda ad pocula, largæ
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

C X I.

Myrrhina.

SI calidum potas, ardenti myrrha Falerno
Convenit, & melior sit sapor inde mere.

C X I I.

Patella Cumana.

Hanc tibi Cumano rubicundam pulvere testam,
Municipem misit casta Sibylla suam.

C X I I I.

Calices vitrei.

Adspicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah quoties perdidit auctor opus!

C X I V.

Lagena nivaria.

Soletina bibis, vel Marfis condita cellis;
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

C X V.

Aqua nivea.

Non potare nivem, sed aquam potare rigentem.
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

C X V I.

Idem.

Maffiliæ fumos miscere nivalibus undis
Parce, puer, constet ne tibi pluris aqua.

C X V I I.

Matella fictilis.

Dum poscor crepitu digitorum, & verna moratur,
O quoties pellex culcita facta mea est!

C X V I I I.

Ligula argentea.

Quamvis me ligulam dicant equitesque, parresque,
Dicitur ab indoctis lingula Grammaticis.

C X I X.

Cochlearia.

SUm cochleis habilis, sed nec minùs utilis ovis:
Numquid scis potiùs cur cochleare vocer?

C X X.

Annuli.

ANtè frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes est non alienus eques.

C X X I.

Dactyliotheca.

SAepe gravis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta mea fiet sed tua gemma fide.

C X X I I.

Toga.

Romanos rerum dominos, gentemque rogatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

C X X I I I.

Idem.

SI matutinos facile est tibi rumpere somnos,
Attrita veniet sportula saepe toga.

C X X I V.

Endromis.

Pauperis est munus; sed non est pauperis usus:
Hanc tibi pro lana mittimus endromida.

C X X V.

Canusina fusca.

HEc tibi turbato Canusina simillima mulsæ.
Munus erit: gaude; non citè fiet anus.

CXXVI.

Bardocucullus.

G Allia Santonico vestit te bardocucullo ;
Cercopithecorum pænula nuper erat.

CXXVII.

Canusina rufa.

R Oma magis fuscis vestitur, Gallia rufis ;
Et placet hic pueris militibusque color.

CXXVIII.

Pænula scortea.

I Ngrediare viam cœlo licet usque sereno,
Ad subitas nunquam scortea desit aquas.

CXXIX.

Lacernæ coccinea.

S I Veneto, Prasino ve faves, quid coccina sumis ?
Ne fias ista transfuga sorte, vides.

CXXX.

Pileus.

S I possem, totas cuperem misisse lacernas :
Nunc tantum capiti munera mitto tuæ.

CXXXI.

Lacernæ Betica.

N On est lana mihi mendax, nec mutor ædno :
Si placeant Tyriz, me mea tinxit ovis.

CXXXII.

Fascia pectoralis.

F ascia, crescentes dominæ compesce papillas,
Ut si quod capiat nostra, tegatque manus.

CXXXIII.

CXXXIII.

Cænatoria.

N Ec fœra sunt nobis, nec sunt vadimonia notas
Hoc opus est pictis accubuisse toris.

CXXXIV.

Lana.

T Empore brumali non multùm lævia profunt :
Calfaciunt villi pallia vœstra mei.

CXXXV.

Lacerna alba.

A mphitheatrales nos commendamur ad usus,
Cum regit argentes alba lacerna togas.

CXXXVI.

Gausapa villosa, vel mantile.

N Obilius villosa tegunt tibi lintea citrumæ
Orbibus in nostris circulus esse potest.

CXXXVII.

Cuculli Liburnici.

J ungere nescisti nobis, ô stulte, lacernas :
Indueras albas, exue Callaïcas.

CXXXVIII.

Udones Cilicii.

N On hos lana dedit, sed olentis barba maritiæ
Cinyphio poterit planta latere sinu.

CXXXIX.

Synthesis.

D Um toga per quinas gaudet requiescere luces,
Hos poteris cultus sumere jure tuo.

Tome II.

Q

CXL.

Focale.

SI recitaturus dederò tibi fortè libellum,
Hoc focale tuas afferat aurículas.

CXLI.

Tunica Patavina.

Vellera cùm sumant Patavinæ multa trillices,
Et pingues tunicas ferra secare potest.

CXLII.

Spongia.

Hæc tibi forte datur tergendis spongia mensa
Utilis, expresso cùm levis imbre tumet.

CXLIII.

Panula gausapina.

IS mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Ut me vel media sumere messe velis.

CXLIV.

Cervical.

Tinge caput Cosmi folio, cervical olebit :
Perdidit unguentum cùm coma, pluma tenet.

CXLV.

Cubicularia gausapina.

Stragula purpureis lucent villosa tapetis :
Quid prodest, si te congelat uxor anus ?

CXLVI.

Lodices.

Nudo stragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores;

CXLVII.

Amictorium.

M Ammosam metuo : teneræ me tradè puellæ,
Ut possint niveo pectore lina frui.

CXLVIII.

Cubicularia polymita.

H Ec tibi Memphis tellus dat munera : victa est
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

CXLIX.

Zona.

L Onga fatis nunc sum : dulci sed pondere ventos
Si tumeat , fiam tunc tibi zona brevis.

CL.

Gausape quadratum.

L Otices mittet docti tibi terra Catulli :
Nos Helicaonia de regione sumus.

CLI.

Simicinctium.

D Et tunicam dives : ego te præcingere possum,
Essem si locuples , munus utrumque darem.

CLII.

Lana amethystina.

E Bria Sidoniæ cùm sim de sanguine conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

CLIII.

Lana alba.

V Elkeribus primis Apulia , Parma secundis
Nobilis , Alpinum tertia laudat ovis.

Q ij

CLIV.

Lana Tyria.

Nos Lacedæmoniz pastor donavit amicæ :
Deterior Lædæ purpura matris erat.

CLV.

Lana Polentime.

Non tantum pullo lugentes vellere lanas,
Sed solet & calices hæc dare terra suos.

CLVI.

Idem.

Lana quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
Quales non prima de grege mensa vocat.

CLVII.

Tomentum Leuconicum.

Oppressæ nimum vicina est fascia plumæ?
Vellera Leuconicis accipe rafa sagis.

CLVIII.

Tomentum Circense.

Tomentum concisa palus Circense vocatur:
Hæc pro Leuconico stramina pauper emit.

CLIX.

Pluma.

Lassus Amyclea poteris requiescere pluma,
Interior cynci quam tibi lana dedit.

CLX.

Fenum.

Fraudata tumeat facilis tibi culcita pluma,
Non venit ad duros pallida cura toros.

C L X I.

Tinnabulum.

R Edde pilam, sonat æs thermarum: ludere pergis?
Virginè vis sola lotus abire domum.

C L X I I.

Discus.

S Plendida cum volitent Spartani pondera disci,
Este procul, pueri: sit semel ille nocens.

C L X I I I.

Cithara.

R Eddidit Eurydicen vari, sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

C L X I V.

Ideus.

D E Pompeiano sæpe est ejecta theatro,
Quæ duxit silvas, detinuitque feras.

C L X V.

Plectra.

F Ervida ne trito tibi pollice pustula furgat,
Exorent docilem garrula plectra lyram.

C L X V I.

Trochus.

I Nducenda rota est; das nobis utile munus:
Iste trochus pueris, at mihi canthus erit.

C L X V I I.

Idem.

G Arrulus in laxo cur annulus orbe vagatur?
Cedar ut argutis obvia turba trochis.

Q. iiij.

CLXVIII.

Signum Victoria.

Hæc illi sine forte datur, cui nomina Rhemus
Vera dedit: decies adde Falerna, puer.

CLXIX.

ΒΡΟΤΤΟΤ ΠΑΙΔΙΟΝ.

Gloria tam parvi non est obscura sigilli;
Istius pueri Brutus amator erat.

CLXX.

Sandroctonos Corinthius.

Ad te reptanti, puer insidiose, lacertæ
Parce: cupit digitis illa petire tuis.

CLXXI.

Hyacinthus in tabula pictus.

Flectit ab invisio morientia lumina disco.
Æbalus, Phœbi culpa dolorque, puer.

CLXXII.

Hermaphroditus marmoreus.

Masculus intravit fontes, emerfit utrumque:
Pars est una patris; cætera matris habet.

CLXXIII.

Danaë picta.

Cur à te pretium Danaë, regnator Olympi,
Accepit, gratis si tibi Leda dedit?

CLXXIV.

Persona Germanica.

Sum figuli lusus rufi persona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

CLXXV.

Hercules Corinthius.

Eludit geminos infans, nec respicit, angues.
Jam poterat teneras Hydra timere manus.

CLXXVI.

Hercules filialis.

Sum fragilis: sed tu (moneo) ne sperne sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

CLXXVII.

Minerva argentea.

Dic mihi, virgo ferox, cum sit tibi cassis & hasta,
Quare non habeas ægida? Cæsar habet.

CLXXVIII.

Europa picta.

Mutati melius tauro, pater optime Divum,
Tunc poteras, Iô cum tibi vacca fuit.

CLXXIX.

Leander marmoreus.

Clamabat tumidis audax Leander in undis,
Mergite me, fluctus, cum rediturus ero.

CLXXX.

Sigillum Giberi fidele.

Ebris hæc fecit terris, puto, monstra Prometheus,
Saturnalitio lussit & ipse luto.

CLXXXI.

Homeri Batrachomyomachia.

Perlege Mæonio cantatas carmine Ranas,
Et frontem nugis solvere disce meis.

CLXXXII.

Homerus in membranis.

I Lias , & Priami regnis inimicus Ulysses
 Multiplici pariter condita pelle latent.

CLXXXIII.

Virgilii Culex.

A Ccipe facundi Culicem , studiose , Maronis ,
 Ne nucibus positis ARMA VIRUMQUE legas.

CLXXXIV.

Virgilius in membrana.

Q Uam brevis immensum cepit membrana Maro-
 nem !
 Ipsius vultus prima tabella gerit.

CLXXXV.

Menandri Thais.

H Æc primum juvenum lascivos lussit amores ,
 Nec Glycere , verè Thais amica fuit.

CLXXXVI.

Cicero in membranis.

S I comes ista tibi fuerit membrana , putato
 Carpere te longas cum Cicerone vias.

CLXXXVII.

Cynthia Propertii Monobiblos.

C Cynthia , facundi carmen juvenile Propertii ,
 Accepit famam , nec minus ipsa dedit.

CLXXXVIII.

Livius in membranis.

P ellibus exiguis arctatur Livius ingens ,
 Quem mea non totum bibliotheca capit.

CLXXXIX.

Salustius.

Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum
Primus Romana Crispus in historia.

CXC.

Ovidii Metamorphosis in membranis.

Hæc tibi multiplici quæ structa est massa tabella,
Carmina Nasonis quinque decemque gerit.

CXCI.

Tibullus.

Usit amatorem Nemesis lasciva Tibullum,
In tota jovit quem nihil esse domæ.

CXCII.

Lucanus.

Sunt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam,
Sed qui me vendit, bibliopola putat.

CXCIII.

Catullus.

Tantum magna suo debet Verona Catullo,
Quantum parva suo Mantua Virgilio.

CXCIV.

Calvi de aqua frigida usu.

Hæc, tibi quæ fontes & aquarum nomina dicit,
Ipsa suas melius charta natabit aquas.

CXCV.

Mula Paulla.

His tibi de mulis non est metuenda ruina:
Altius in terra pæne sedere soles.

C X C V I.

Catella Gallicana.

D Elicias parvæ si vis audire catellæ,
Narranti brevis est pagina tota mihi.

C X C V I I.

Asturco.

H ic brevis, ad numerum rapidos qui colligit
ungues,

Venit ab auriferis gentibus Astur equus.

C X C V I I I.

Canis vertagus.

N on sibi, sed domino venatur vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

C X C I X.

Palæstrita.

N on amo, qui vincit, sed qui succumbere novit,
Et dicit melius τὴν ἀγανλινομάχην.

C C.

Simius.

C allidus emissas eludere simius hastas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

C C I.

Puella Gaditana.

T am tremulum crissat, tam blandum prurit, ut
ipsum

Masturbatorem fecerit Hippolytum.

C C I I.

Cymbala.

Æ ra Celænzæ lugentia matris amores
Esuriens Gallus vendere sæpe solet.

CCIII.

Puer cinædus.

Sit nobis ætate puer, non pumice, lævis;
Propter quem placeat nulla puella mihi.

CCIV.

Cestor.

Collo necte, puer, meros amores,
Ceston de Veneris sinu calentem.

CCV.

Idem.

Sume Cytheriaco medicatum nectare ceston;
Ussit amatorem balteus iste Jovem.

CCVI.

Notarius.

Currant verba licet, manus est velocior illis;
Nondum lingua, suum dextra peregit opus.

CCVII.

Concha.

Lævis ab æquorea cortex Mareotica concha.
Fiat; inoffensa curret arundo via.

CCVIII.

Morio.

Non mendax stupor est, nec fingitur arte dolosa;
Quisquis plus justo non sapit, ille sapit.

CCIX.

Caput arietinum.

Mollia Phrixæi secuisti colla mariti;
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe dedit.

G C X.

Pumilio.

SI solum spectes hominis caput, Hec̃tora credas
Si stantem videas, Astyanacta putes.

C C X I.

Parma.

HÆc quæ sæpe solet vinci, quæ vincere raro,
Parma tibi scutum pumilionis erit.

C C X I I.

Pueri comædi.

Non erit in turba quisquam *μωρέμενος* ista
Sed poterit quivis esse *δισυζήμενος*.

C C X I I I.

Fibula.

Dic mihi simpliciter, comœdis & citharœdis,
Fibula, quid præstas? carius ut futuant.

C C X I V.

Accipiter.

Pædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis idem
Decipit, & captas non sibi morret aves.

C C X V.

Obsonator.

Dic quotus, & quanti cupias cœnare; nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi est.

C C X V I.

Calami aucupatorii.

Non tantum calamis, sed cantu fallitur ales,
Callida dum tacita crescit arundo manu.

CCXVII.

Corbubulum.

PAuper caussidicus nullos referencia nummos
Carmina cum scribas, accipe cor quod habes.

CCXVIII.

Cocus.

Non satis est ars sola coco, servire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

CCXIX.

Craticula cum vern.

Parva tibi curva craticula sudet osella:
Spumeus in longa cuspide sumet aper.

CCXX.

Pistor dulciarius.

Mille tibi dulces operum manus ista figuras
Extruit: huic uni parca laborat apis.

CCXXI.

Jentacula.

Surgite, jam vendit pueris jentacula pistor.
Cristatæque sonant undique lucis aves.

FINIS.

M. VAL. MARTIALI
 EPIGRAMMATA
 QUÆDAM
 AFFICTA,

Excerpta partim ex MSS. Codd. & vett.
 Glossariis; partim ei ab Hadr. Junio
 & aliis nuper assuta.

EPIGRAMMA PRIMUM.

In Varum.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit;
 Ornatus dives, parvula cœna fuit.
 Auro, non dapibus oneratur mensa: ministri
 Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
 Tunc ego: Non oculos, sed ventrem pascere veni;
 Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

I I.

In Ponticum.

Pontice, per reges discurras, & omnia lustras;
 Magna quidem sequeris, Pontice: magnus
 homo es:
 Pontice, si qua facis, sine teste facis, sine turba;
 Non adhibes multos, Pontice: cautus homo es.
 Pontice, voce tua posses adamanta movere;
 Vox tua dulce sonat, Pontice: dulcis homo es.

Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:
Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

I I I.

De Vetula.

TActa places, audita places; si non videare,
Tota places: neutro, si videare, places.

I V.

De Milone.

Milo domi non est: peregrè Milone profecto
Arva vacant; uxor non minùs inde parit.
Cur sit ager sterilis, cur uxor fertilis, eam:
Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.

V.

De histriionis pœna.

An te Jovis statuam crepuit satur histrio: pœnam
Juppiter indixit, vivere de proprio.

V I.

In effrontem.

Os atavi, patris nasum, duo lumina patris,
Et matris gestus dicis habere tuæ.
Cum referas priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem dic mihi cujus habes?

V I I.

Ad Mattum.

Qui negat esse domi se tunc cum limina pulsas,
Quid dicat, nescis? Dormio, Matre, tibi.

V I I I.

Ad Milonem.

Thura, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas,
Vendere, Milo, soles, cum quibus emptor abijt

Conjugis utilior merx est, quæ vendita sæpe
Vendentem nunquam deserit, aut minuit.

I X.

Ad Scævolam.

Scævola, tu cornas apud omnes, nullus apud te;
Alterius fittas pocula, nemo tua.
Aut tu redde vices, aut desine velle vocari:
Dedecus est semper sumere, nilque dare.

X.

Ad Aufum.

Exigis à nobis, quem nulli solvis, amorem:
Quam nulli præstas, exigit, Aufe, fidem.
Exigis à nobis, quem non merearis, honorem:
Mirum est, quod non das, id tibi velle dari.

X I.

De Filo.

PAllia Filus habet, digitos circumligat auro;
Sed tamen est Filus paupere pauperior.
Sunt Tyriz chlamydes, mille instrumenta, clientes
Filo; sed tamen est paupere pauperior.
Atria sunt Filo regali consista cultu;
Sed tamen est Filus paupere pauperior.
Esurit atque sitit, gemmis instructus & auro,
Cyclade vestitus esurit atque sitit.
Pondus adesse famis, pallor maciesque loquuntur;
Aurea bulla negat pondus adesse famis.
Ergò miser se servitio pro pane locabit;
Sed ne sit servus aurea bulla facit.
Si verò quemquam pulsabit supplice voto;
Ut non exoret, serica vestis adest.
Ergò ne pereat, fiat de divite pauper;
Pauper enim factus ditior esse potest.

XII.

X I I.

Ad Aulum.

Non sanguis, non oris honor, non gloria census,
 Non gravitas morum proderit, Aule, tibi.
 Pauper enim tu semper eris, quia pauper es; & te
 Colliget ulterior ulteriore gradus.

X I I I.

Ad Regulum.

Pædicat Hermagoras, non omnibus esse placendum.
 Elige de multis, Regule, cui placeas.

X I V.

Ad Aulicum.

Multa mihi donas; vereor ne multa requiras.
 Nolo mihi dones, Aulice, si repetas.

X V.

Ad Germanicum.

Exaltas in lite tuam, Germanice, vocem,
 Ut furias mentis vox furiosa sonet.

X V I.

Ad Bassum.

Omnis amicus amat, sed non qui amat omnis
 amicus.
 Sed quem, Basse, tu ames, esto & amicus ei.

X V I I.

In Turgidam

In noctem prandes, in noctem, Turgide, cœnas;
 Multimodoque makes nocte dieque mero.
 Cùmque curi studeas, uxorem ducere non vis:
 Cùm nolis; dicis: Vita pudica placet.

Tome II.

R.

Turgide, mentiris; non est hæc vita pudica.
Vis dicam quæ sit vita pudica? modus.

X V I I I.

In Chloën.

LAscivo Ganymede cales: te quilibet intrat;
Hippolytos etiam reddis amore graves.
Plurimus interea tibi limen servat adulter;
Exposita es cuivis: quàm popolare sapis!
Demophilem cuperem te dicere, te nisi mater
Esse Chloën vellet: non sapit, atque sapit.

X I X.

In Laïdem.

Formosissima Laï feminarum,
Dum noctis pretium * tibi requiro, * fort. *ina*.
Magnum continuò petis talentum:
Tanti non emo, Laï, pœnitere.

X X.

In Maerinum.

Defungi fungis homines, Macrine, negabas:
Boleti leti causâ fuere tui.

*Pluri erant; sed quæ luce digna non
putamus.*

F I N I S.

I N

MARTIALEM VARIE LECTIONES.

Tom. I.

Pag. 1. lin. 10.

Jones; *al.* honores. *Raderus.* herones. *Petitus.*

Pag. 2. lin. penult.

Vox diversa sonat : populorum est vox tamen una.
*Al.*Vox diversa sonat populorum ; & vox tamen una est.
MS. Bodleian.

Pag. 4. lin. 17.

Promisit ; *al.* promisti. *Scaliger.**Ibid.* lin. penult.Recto ; *al.* recto. *Marcilius.*

Pag. 6. lin. 10.

Nunc , Roma , juvenco ; *al.* nunc Schema juven-
cos. *Jam. Douza. Stemma. Salmasius.*

Pag. 8. lin ult.

In monstis ; *al.* à monstis. *MS. Bodl.*

Pag. 9. lin. 11.

Augusti laudes fuerant ; *al.* Augusti labor hic fuerat.
MS. Bodl.

R. ii

Pag. 13. lin. 13.

Naumachiam ; *al. Naumachias. Cod. Palat.*

Pag. 16. lin. 25.

Expulit ; *al. expulit. MS. Bodl.*

Pag. 17. lin. penult.

Curios ; *al. Varos. Pulmannus.*

Pag. 20. lin. 5.

Non luget, quisquis ; *al. Sic luget, quisquis. MS. Bodl.*

Pag. 24. lin. 6.

A tantâ nobilitate ; *al. à tantâ mobilitate. Scriverius.*

Ibid. lin. 29.

Boterdi ; *al. Boleti. Turnebus.*

Ibid. lin. 21.

Tepidi ; *al. Tepide. Turneb. Tepidum. Heraldus.*

Ibid. lin. penult.

Laleraniam ; *al. Lacetaniam. Cod. Palat.*

Pag. 26. lin. 12.

Carmina ; *al. crimina. Turneb.*

Ibid. lin. 13.

Sic interpositus vili contuminat unco. . .

Al.

**Sic interposito vilis contaminat unco. Salmastus
Scriver.**

Ibid. lin. 19.

Offendit ; *al. offundit. Gruterus.*

Pag. 28. lin. 14.

Delecta ; *al. dejecta. Baribius.*

Pag. 29. lin. 11.

Quis enim potest negare? *al.* Quis & id potest negare? *Rutgerfius.*

Ibid. lin. ult.

Mercare: tales habeo; nec sciet quisquam. . . .
Al.

Mercare: tales habeo, nec scilicet. *Scriven.*

Mercare tales, habeo; nec sciet quisquam. *Herald.*

Pag. 32. lin. 22.

Permesside unda; *al.* Parmesside lympa. *Janus Guilielm.*

Pag. 33. lin. 7.

Polluit; *al.* palluit. *Jan. Guilielm.*

Pag. 34. lin. 5.

Tantz, Regule; *al.* Tutæ, Regule. *Rutgers.*

Pag. 37. lin. 1.

Trita lacernæ; *al.* Scripta lacernæ. *Gruter.* Scruta lacernæ. *Rutgers.* Stricta lacerna. *MS. Bodl.*

Ibid. lin. 14.

Inscriptum est, titulo quod brevior legi.

Al.

Inscriptum est titulo, quod brevior leges. *MSS. aliquot.*

Pag. 38. lin. 29.

Sed raptum; *al.* Sed partum. *Ramiresius.*

Pag. 42. lin. penult.

Par, fama & cura Deorum; *al.* par cura & fama laborum. *Scriven.*

Pag. 43. lin. 22.

Et Stygias æquum fuerat pater iſſet ad umbras. . .
Al.

Et Stygias æquus fuerat pater ire sub umbras. *Scriv.*
Cod. Palat.

Pag. 45. lin. 25.

Diſce ; *al.* noſce. *MS. Bodl.*

Pag. 46. lin. 4.

Hei mihi ! *al.* Eheu. *Gruter.*

Pag. 48. lin. 9.

Quaſi nos manifeſta negemus ; *al.* quo ſi manifeſta
negemus ? *Rutgers.*

Ibid. lin. 24.

Serus ; *al.* ſeram. *Cod. Palat.*

Ibid. lin. 25.

Lugubre quiddam ; *al.* Languore quodam. *MS.*
Bodl.

Pag. 50. lin. 5.

Quid ſindone tinctus olenti ; *al.* quid ſindone cinctus
olenti. ? *Rutgers.*

Pag. 52. lin. 16.

Effectè ; *al.* Effatè. *Ramires.*

Ibid. lin. 28.

Terentem ; *al.* tenentem. *Ramires.*

Pag. 54. lin. 2.

Te qui baſiat , hic , Philæni ; *al.* Hæc qui baſiat , &
Philæni. *Gruter.*

Pag. 57. lin. antepen.

Lateris frigora trita miſi ; *al.* lateris frigora tute-
times. *Lipſius.*

Pag. 58. lin. 15.

Bitunti; *al.* Butuntis. *Scrivenerius*. Bisuntos. *Jac. Bononiensis*.

Pag. 59. lin. penult.

Notatur; *al.* malè audit. *Herald*.

Pag. 60. lin. penult.

Dubiâ lanugine; *al.* tenerâ lanugine. *Pulmann*.

Pag. 61. lin. 12.

Cui præstas culum, quem, Labiene, pilas?

Al.

Cùm vellis culum; cui, Labiene, facis. *Pulmann*.

Ibid. lin. penult.

Spectabimus; *al.* Sperabimus. *Scrivener*.

Pag. 62. lin. 12.

Incerta; *al.* inserta. *Salmas. Herald*.

Pag. 63. lin. 25.

Hæc mihi das; *al.* Hoc mihi das. *Herald*.

Pag. 64. lin. 7.

Quid faciat, vis scire, Lyris. Quid? Sobria fellat.

MS. Bodl. subjicit:

Gaudeo: quid facies ebria facta, Lyris?

Pag. 65. lin. penult.

Quid fingis; *al.* quòd lingis. *Rutgers*.

Pag. 67. lin. 24.

Arctat imaginibus; *al.* aptat imaginibus. *MS. Bodl.*

Pag. 69. lin. 9.

Illa, vel hæc mea sunt; *al.* Illa, vel hæc, mea, sunt. *Gruter*.

Pag. 70. lin. 7.

Si , quandò veniet ? dicet : responde , Poëta.

Al.

Quandò venit ? dicet. Tu respondeto : Poëta. *Grut.*

Pag. 74. lin. 17.

Titine thermis ; *al.* Stertive ; thermisan. . . . *MS. Oxoniensis.*

Pag. 75. lin. 8.

Victima grata ; *al.* victima digna. . . . *MS. Bodl.*

Pag. 79. lin. 7.

Lomento rugas uteri quòd condere tentas. . . .

Hoc distichon sic legit Scaliger :

Lomento , rugas uteri quo condere tentas ,

Polla , tibi ventrem nonnihil abra linit.

Pag. 81. lin. 15.

Tibi Massica ponis ; *al.* tu Massica potus. *Rader.*

Ibid. lin. 28.

Donas ; *al.* damnas. *Grut.*

Pag. 82. lin. 27.

Scis , puto , posse meum , *al.* Sic puto posse meum.

Cod. Palat.

Pag. 83. lin. 26.

Villicæ finum , *al.* villicæ fonum. *Rob. Titius.*

Ibid. lin. 28.

Cingunt serenum , &c.

MS. antiquus sic legit :

Cinguntque circum-lutei focum vernæ. .

Pag.

Pag. 84. lin. 12.

Vimineo ferunt texto ; *al.* vimine offerant, *vel.* afferunt texto. *Scriber.*

Pag. 87. lin. 7.

Vatreno Rafinaque pigriores. ....

Al.

Vatreno Rafinaque pigriores. *Gruter.*

Vejentone asinaque pigriores. *Turneb. Lips.*

Veterno resinaque pigriores. *Ramires.*

Pag. 89. lin. 18.

Quæ non stat ; *al.* Quod non stat. *Cod. Palat.*

Pag. 91. lin. 14.

Palæstritis ; *al.* palæstritæ. *Lips.*

Pag. 93. lin. 22.

Crusculumque formicæ ; *al.* crus colorque formicæ. *Gruter.*

Pag. 97. lin. 12.

Lassi Bardiaces quod evocati. ....

Sic legit Salmasius :

Lassi Bardaicus quod evocati.

Pag. 100. lin. 23.

Pota ; *al.* rota. *Edit. Popa. Scriber. MS. Bodl.*

Pag. 105. lin. 16.

Aversâ fronte ; *al.* averso fonte. *Farnabius.*

Pag. 107. lin. 6.

Mera Grantiana ; *al.* Bera. *P. Pithæus. Gentiana. Salmasius.*

Ibid. lin. 16.

Et eques ; *al.* Sed eques. *Scriber.*

Tome II.

S

Pag. 108. lin. 8.

Sæpe & nolentem ; *al.* Sæpeque nolentem. *Farnab.*

Pag. 109. lin. 10.

Arbor ; *al.* arbos. *Scrivener.* uscor. *Vulg.*

Ibid. lin. 29.

Polita corno ; *al.* polita cœlo. *Farnab.*

Pag. 111. lin. 10.

Hunc, quem sæpe vides inter penetralia nostræ
Pallados, & templi limina, &c.

Al.

Hunc, quem sæpe vides inter penetralia Vestæ,
Pallados, & templi limina, &c. *Musambertius.*

Ibid. lin. 14.

Nudi ; *al.* nudum. *Herald.*

Ibid. lin. 15.

Cui dat lattratos obvia turba cibos.

Al.

Cuique datis lattrat obvia turba cibis. *Vulg.*

Ibid. lin. penult.

Tuorum ; *al.* duorum. *Gruter.* novorum. *MS.*
Bodl.

Pag. 112. lin. 18.

Silaos ; *al.* Suellos. *Rader.*

Ibid. lin. 19.

Turgentisque lacus ; *al.* Tiruntique lacus. *MS.*
Bodl. Turasique lacus. *Cod. Palat.*

Pag. 113. lin. 11.

Littora sacra ; *al.* littora Graja. *Gruter.*

Ibid. lin. 18.

Nam plorare pudet ; *al.* Non plorare pudet. *Grnt.*

Pag. 114. lin. 10.

Lineisque ter cinctum ; *al.* Lychenitisque cerytum. *Herald.*

Pag. 116. lin. 10.

Vilius ; *al.* durius. *Ramires.*

Pag. 117. lin. 15.

Restem ; *al.* vestem. *Ramires.*

Pag. 119. lin. 17.

Sigeriosque meros , *al.* Sigeriosque modò. *Musambert.*

Pag. 120. lin. 24.

Nec quisquam liber , nec tibi notus homo est.

Al.

Nec quisquam visus , nec tibi notus homo est. *MS. Bodl.*

Nec quisquam liber , nec tibi natus homo. *Gruter.*

Pag. 121. lin. 30.

Antipolitano ; *al.* Antipolitani. *Farnab.*

Pag. 122. lin. penult.

Hoc & ipse dicit , *al.* Ohe & ipse dicit. *Herald.*

Pag. 123. lin. 15.

Accipias ; *al.* accipies. *Vulg.*

Pag. 125. lin. 21.

Nostræ , Vulcane , querelæ ; *al.* natæ , Vulcane , querelæ. *MSS.*

Ibid lin. 24.

Patienter amet ; *al.* Sapienter amet. *Rugers.*

§ ij

Pag. 126. lin. penult.

Perticata ; al. pertinaci. Vrlg.

Pag. 128. lin. 3.

Quid tamen hæc profunt , quamvis , &c.

Hoc distichon sic legit MS. Bodl.

*Quid tamen hæc profunt ? quamvis venerantia multis
Non profunt : sane me tamen ista juvant.*

Pag. 129. lin. 4.

Avidum vorata decipi scarum musca.

Al.

Avidum vorato decipi scarum musco. Brodæus.

Pag. 130. lin. 17.

*Nisi te volui , meruique videre ; al. Si te merui ,
voluique videre. Farnab. nisi te merui , voluique
videre. Vett. edd.*

Pag. 133. lin. 18.

Poterant ; al. possent. Farnab.

Pag. 139. lin. antepen.

Quo tibi ; al. Quid tibi. Farnab.

Pag. 144. lin. 14

Incipient ; al. Incipiunt. Rader.

Pag. 146. lin. penult.

*Hæc est cœnula : Claudiam sequeris ;
Quam nobis cupis esse tu priorem.*

Al.

*Hæc est cœnula. Claudiam sequeris :
Quam nobis cupis esse turpiorem. Farnab.*

Vel :

*Hæc est cœnula : credo , jam sequeris ;
Jam nobis cupis esse te priorem, Herald.*

Pag. 147. lin. penult.

An potes , & non vis ? &c.

Perfus istos Lipsius sic corrigit :

An potes , & non vis , rogo ? Non est turpius istud

Sic tibi : Dispereas Gaure pusillus homo es.

Ita verò Farnabius :

An potes , & non vis ? Rogo , non est turpius istud

Sic tibi ? Dispeream , Gaure , pusillus homo es.

Pag. 152. lin. 29.

Tu qui pene viros terres , & falce cinædos. . .

Al.

Tu qui falce viros terres , & pene cinædos. *Gronov.*

Pag. 155. lin. 6.

Tu potes & patriæ miles , & esse decus.

Al.

Tu potes & patris miles , & esse decus. *Turneb.*

Ibid. lin. 16.

Patria ; *al.* patrii. *Farnab.*

Ibid. lin. antepen.

Innocens pudore ; *al.* integer pudore. *Vulgg.*

Pag. 156. lin. 30.

Staturum ; *al.* Saturatum. *Vulgg.*

Pag. 159. lin. 7.

Jamque hybridarum grex ; *al.* Jam vernularum grex.

MS. Bodl.

Ibid. lin. 18.

Et colla revinctus ; *al.* & tempora vincta. *MS.*

Farnab.

S iiij

*Ibid. lin. 22.*Lavaris ; *al. laveris, Vulg.**Ibid. lin. 29.*Micat ; *al. vacat. Vulgg.**Pag. 160. lin. 20.*Vestraz ; *al. nostraz. Vulgg.**Ibid.*Divitiæ ; *al. deliciæ. Farnab.**Pag. 161. lin. 5.*Læctoria ; *al. Lætoria. Vulgg.**Ibid. lin. 15.*Triviæ te misit ab antro ; *al. Trivia te misit ab Anna Vulgg. Tyria te misit ab Anna. Kutzers.**Pag. 162. lin. 9.*Amores ; *al. amicos. Farnab.**Ibid. lin. 11.*Curare ; *al. Servare. Gruter.**Ibid. lin. 27.*Sis licet, ut debes, tellus, &c. *al. Sis licet inde sibi tellus. Farnab.**Pag. 163. lin. 13.*Fragras ; *al. flagras. Salmas.**Pag. 164. lin. 4.*Getici ; *al. Scythici. Farnab.**Ibid. lin. 11.*Ad urbes ; *al. ad oras. MS. Farnab.**Pag. 166. lin. 8.*Finxerunt ; *al. fixerunt. Vulgg.*

Ibid. lin. 19.

Fumantem nasum vivi ; *al. Fumantem vivi nasum. Scriber.*

Ibid. lin. 23.

Et tacitam quæras ; *al. Et tacitus quæras. Farnab.*

Pag. 167. lin. 6.

Diu liceret ; *al. diu licerent. Gronov.*

Ibid. lin. 15.

Nec parere ; *al. non parere. Farnab.*

Ibid. lin. 25.

Remisit ; *al. revisit.*

Ibid. lin. ult.

Bassi filia ; *al. Bassæ filia. Cod. Palat.*

Pag. 168. lin. 23.

Sollicitare toros ; *al. sollicitare rogos. Farnab.*

Pag. 169. lin. 15.

Imus ille ; *al. unus ille. Cod. Palat.*

Ibid. lin. 16.

Calvam trifilem semitactus ; *al. Calvam similem. Cod. Palat. Calvam Sileni. Rutgers. Semitatus. Turneb.*

Pag. 170. lin. 9.

Compare ginno ; *al. compare gibbo. MSS. Vett.*

Ibid. lin. 17.

Huic Heras medicus ; *al. Huic dicit medicus. Cod. Palat.*

Pag. 171. lin. 4.

Textilibus fertis ; *al. Tonsilibus fertis. Salmas.*

S iv

Ibid. lin. 20.Batavam ; *al.* Severam. *Vulg.**Pag.* 172. lin. 1.Toto fulmine ; *al.* torto fulmine. *Herald.**Ibid.* lin. 10.Editur heu ; *al.* Editur en.*Ibid.* lin. 12.Numine lævo ; *al.* lumine lævo. *Junius.**Ibid.* lin. ult.Qui mihi livet ; *al.* qui mihi laudat. *Farnab.**Pag.* 173. lin. ult.Non futuis ; *al.* non futues. *Farnab.**Pag.* 175. lin. 7.Quem timet ira comæ ; *al.* quem timet ira Deæ.
Vulg. editt. quotimet ira Deæ *Calderin. MS. Bodl.**Pag.* 177. lin. 3.

Ut ipsa magni turba nesciat Circi....

*Al.*Ut turba magni sæpe nesciat Circi. *Salmas.**Ibid.* lin. 17.

Si tibi : si lusus ipse triumphus amat.

*Al.*Et tibi sit. Lusus ipse triumphus amat. *Rutgers.**Pag.* 178. lin. 23.

Ludimus innocui ; scis hoc bene : jure potentis ..

*Al.*Ludimus innocuis verbis : hoc juro potentis. *Vulg. ed.**Pag.* 179. lin. 7.Quas flevit ; *al.* quam flevit.

Pag. 180. lin. antepen.

Ira freti ; *al.* unda freti.

Pag. 181. lin. 10.

Buccis placentæ ; *al.* Dulci placenta. *Vulgg.*

Pag. 182. lin. 5.

Bella canenti ; *al.* Bella ronanti. *Gruter.*

Ibid. lin. 19.

Lingua, facis ; *al.* lingua facit. *Farnab.*

Pag. 183. lin. 16.

Jam piger ; *al.* Impiger. *Gruter.*

Ibid. lin. 19.

Pinguescant madido tetri nidore Penates.

Al.

Pinguescant madidi læto nidore Penates. *Farnab.*

Pag. 184. lin. 8.

Orbe ; *al.* urbe. *Vulgg.*

Ibid. lin. 17.

Das Parthis ; *al.* Das Cattis.

Pag. 185. lin. 26.

Dejecto ; *al.* Neglecto. *Cod. Palat. MS. Bodl.*

Pag. 186. lin. 10.

Ut de me taceam ; *al.* ut de te taceam. *Farnab.*

Ibid. lin. 21.

Effundere nimbos ; *al.* defendere nimbos. *Jannus Guliel.*

Pag. 187. lin. 21.

Passus utrumque. Deum ; *al.* possidet umbra nemus. *Recentes edd.*

Pag. 189. lin. 19.

Thalia placet ; *al.* Thalia tacet. *Turneb.*

*Ibid. lin. 24.***Celeberrime Sura virorum ;** *al. celeberrime summe virorum.**Ibid. lin. 29.***Tristia cum lacrymis ; jamque peractus eras.***Al.***Tristitia , & lacrymis jamque peractus eras.** *Fulgg. edd.**Pag. 190. lin. 12.***Parva ;** *al. Pauca. Cod. Palat.**Pag. 192. lin. 17.***Cæcioque ;** *al. Gellioque. Farnab.**Pag. 194. lin. 20.***Et niger ;** *al. Et notet. Farnab.**Pag. 196. lin. antepen.***Pectora dote madent ;** *al. Pectora voce madent.**Ibid. lin. penult.***Articus hortus ;** *al. altus in hortis.**Pag. 197. lin. 1.***Per has emisericis aures ;** *al. per istas miseris auribus. Farnab.**Ibid. lin. 3.***Pantænis ;** *al. Panthenis. Gruter. Parthenis. Fulgg.**Ibid. lin. 23.***Leves selibræ ;** *al. levesve libræ. Cod. Palat.**Pag. 200. lin. 3.***Rigido ;** *al. gelido.*

Pag. 201. lin. 7.

Epigramma, Sabelle; *aliter.* Epigrammata bellidæ Farnab.

Ibid. lin. 17.

Pustulati; *al.* pusulati. Gruter.

Ibid. lin. 21.

Vapulet vocator; *al.* vah, pudet vocetur.

Ibid. lin. 24.

Glaucopide; *al.* lagopode, lagopece, & lagagocepe.

Pag. 205. lin. 7.

Omnia, Castor, emis: sic fiet ut omnia vendas.

Ex quibusdam exemplaribus Turnebus subjicit:

Nil uxore tamen nudius esse potest.

Pag. 207. lin. 18.

Cum Licini; *al.* cum Licinâ. Cod. Palat.

Pag. 208. lin. 5.

Nam non; *al.* Nam sunt. Farnab.

Ibid. lin. 28.

Calathis; *al.* cyathis. Farnab.

Pag. 209. lin. 2.

O quantum, Cinna, tacere potes? *al.* O quantum dicere, Cinna, potes? MS. Farnabii.

Ibid. lin. penult.

Nec te sic; *al.* nisi te sic. Gruter.

Pag. 210. lin. 26.

Et dicant Latias; *aliter.* Et dicant Latiai. Theod. Marcilius.

*Pag. 212. lin. 18.*Stent astra licebit ; *al.* Sint astra licebit.*Pag. 213. lin. ult.*Calabris culta ; *al.* Calabri culta. *Gronov.**Pag. 214. lin. 2.*Lavit aqua ; *al.* lanitone. *Cod. Palat.* lavit ove.
*Rutgers.**Ibid. lin. 18.*Cum Pallatina ; *al.* Cultra Palatina. *MS. Farnab.**Pag. 215. lin. 14.*Permissâque diu ; *al.* Permissâque sibi. *Vulg.**Ibid. lin. 25.*

An magis astuti derafa est ungue ministri

Bractea ; de fulcro quod reor esse tuo ?

Al.

An magis astuti derafa est ungue ministri ,

Bractea de fulcro quam reor esse tuo ? *Edd.*
*quidam.**Pag. 219. lin. 17.*Superbus ; *al.* Superbos. *Scrivver.* Superbum. *Cod.*
*Palat.**Ibid. lin. antepen.*

Quanta tua est probitas , quanta est infantia forma...

*Al.*Tanta tua est probitas , quanta est præstantia forma.
*Farnab.**Pag. 220. lin. 1.*Dorosque ; *al.* Dorisque. *Scrivver.**Ibid. lin. 2.*

Te Cybele totum mallet habere Phryga.

*Al.*Te Cybele tecum mallet habere Phryge. *Broderus.*

Ibid. lin. 4.

Sed durus ; *al. Securus. Farnab.*

Pag. 221. lin. 25.

Sed tua , Ceste , manus ; *al. Sed tua certa manus. Gruter.*

Ibid. lin. 28.

Instanti ; *al. Instantis. Junius & Gruterus.*

Pag. 223. lin. 2.

Quem sparsit ; *al. quem spargit. Farnab.*

Ibid. lin. 3.

Unda jubæ ; *al. umbra jubæ. MS. Bodl.*

Ibid. lin. ult.

Marsus ero ; *al. Marcus ero. Herald.*

Pag. 224. lin. 5.

Laxi ; *al. fracti. Vulgg.*

Ibid. lin. 15.

Contentum ; *al. contemptum. Vulgg.*

Ibid. lin. 16.

Lacuna patet ; *al. lacuna sedet. Vulgg.*

Ibid. lin. 18.

Piperata ; *al. piceata. Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Sesquipedem ; *al. sesquipede. Vulgg.*

Pag. 226. lin. 19.

Stat sacer , & domitis gentibus arcus ovat,
Al.

Stat sacer edomitis gentibus arcus ovans. *Farnab.*

*Ibid. lin. 27.*Pro nostro ; *al. Pro vestro. Cod. Palat.**Pag. 228. lin. antepen.*Paterna ; *al. patria. Farnab.**Pag. 229. lin. 27.*Ferre lacernam ; *al. ferre lucernam. Vulgg.**Pag. 232. lin. 7.*Quòd Domino ; *al. qui Domino. Farnab.*

Tom. II.

*Pag. 3. lin. 22.*Aureolis ; *al. Æreolis. Rutgers.**Pag. 4. lin. 1.*Populos habebunt ; *al. Populus habebunt. Gruter.**Ibid. lin. 18.*Jam curæ ; *al. jam cunæ. Farnab.**Pag. 5. lin. penult.*Tibi, *al. mihi. Vulgg.**Pag. 6. lin. 27.*

Ille puer totâ Domino gratissimus aulâ... .

*Al.*Ille puer tantæ Domino gratissimus aulæ. *Eddis. quidam.**Pag. 7. lin. 5.*Sua vota ; *al. rata vota. Jan. Gulielm.*

Ibid. lin. 8.

Tota fuit ; *al. tuta fuit. Cod. Palat.*

Ibid. lin. penult.

Felix quæ tantis sonuit vagitibus , & quæ. . .

Al.

O felix ! Quantis sonuit vagitibus , & quas. *Cod. Pal. & Edit. omn. antiquissima.*

Pag. 8. lin. 15.

Ob hoc ; *al. ob hæc. Gruter.*

Ibid. lin. 16.

Propter quod ; *al. Propter quæ. Gruter.*

Ibid. lin. 26.

Velim ; *al. velis , vel velit.*

Pag. 9. lin. 29.

Pallida donabit glaucia ; *al. Pallia donabit glaucina. Vulgg.*

Pag. 11. lin. 6.

Menſibus ; *al. meſſibus. Sriver.*

Pag. 12. lin. 10.

Burdigali ; *al. Bridegalæ. MSS. omnes.*

Ibid. lin. 18.

Templa poli ; *al. templa tholi. Edd. quidam.*

Pag. 13. lin. 18.

Non ego ; *al. Non nego. Rutgers.*

Ibid. lin. ult.

Lufca ; *al. cœca. Gruter. furda. Sriver.*

Pag. 14. lin. 17.

Sancta mei ; *al. Santoniçi. Vulgg.*

Ibid. lin. ult.

In littore ; *al.* à litore *Farnab.*

Pag. 15. lin. 16.

Sic marinis ; *al.* Sic Myrinis. *Rader. Semurinis. Jos. Scal.*

Ibid. lin. 28.

De Statuâ Herculis ; *al.* De Herculis sigillo apud Vindicem. *Scriverius. De Lyſippo Sculptore. MS. Bodl.*

Pag. 16. lin. 1.

Non est Fama recens , nec nostri gloria cœli.

Al.

Non est forma recens , nec nostri gloria secli. *Herald.*

Ibid lin. 13.

Alcides modò Vindicem rogabam.

Al.

Alcidem modò Vindicis rogabam. *Farnab.*

Ibid. lin. 22.

Tuleris , *al.* tuleras. *Cod. Palat.*

Pag. 17. lin. 2.

Dum tantùm ædificet ; *al.* Dum tamen ædificet. *Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Quam mens edidicit ; *al.* Quamque mens didicit. *Cod. Palat.*

Pag. 18. lin. 16.

Puerum ; *al.* luteum. *Farnab.*

Pag. 19. lin. 14.

Levis traheretur ; *al.* vadis traheretur. *Vulgg.*

Pag.

Pag. 20. lin. 13.

Dum vultu lubricus ; *aliter.* dum vultus lubricus
Farnab.

Pag. 21. lin. 21.

Vitro ; *al.* nitro. *Gruter.*

Ibid. lin. 27.

Mensâ quæfivit in omni ; *al.* mensas quæfivit in omni
Vulgg.

Pag. 22. lin. 22.

Latior umbra ; *al.* lætior umbra. *Vulgg.*

Ibid. lin. 23.

Dejecta ; *al.* delecta. *Vulgg.* detecta. *Gruter.*

Pag. 25. lin. 5.

Portitor Helles , *al.* proditor Helles. *Farnab.*

Pag. 26. lin. 3.

Vittate ; *al.* redimite , *Farnab.*

Ibid. lin. 13.

Decepti rura ; *al.* defuncti rura. *Vulgg.*

Ibid. lin. 24.

Prima figura ? *al.* parva figura. *Gronov.*

Pag. 27. lin. 15.

Cultros ; *al.* cultus , *vel.* vultus. *Farnab.*

Pag. 28. lin. 3.

Turbamque priorum ; *al.* turbamque priorem. *Codex
Palat.*

Pag. 29. lin. 13.

Rhœtus ; *al.* Mœsus. *Scrivener.*

Tome II.

T

Ibid. lin. 21.

Languidior nostri si quandò est Paullus Atill...

*Al.*Languidior noster si quandò est Paullus, Atili.
*Lypsins.**Pag. 30. lin. 10. & 12.*

. . . . . Modò liberum esse jussi.

Nastam; (servulus est mihi paternus).

Al.

. . . . . Modò liberum esse jussi.

Zonam: servus is est mihi paternus. *Vulg.**Ibid. lin. ult.*Pertundas glaciem; *al.* Perfundas glaciem. *Farnab.**Pag. 32. lin. 1.*Quòd nec manè vomis; *al.* Quòd nec villa vomis.*Vulg.**Ibid. lin. 16.*Santonicà; *al.* Sardoà. *Scrivver.**Pag. 33. lin. 23.*Pluvia profuit; *al.* pluvia profluit. *Vulg.**Ibid. lin. penult.*Pacis alumna; *al.* pacis amica. *Farnab.**Pag. 34. lin. 7.*

. . . . . an fonte bibatur

Qui fluit, an pigro cui stupet unda lacu.

Al.

. . . . . à fonte bibatur

Qui fluit, an pigro quæ stupet unda lacu. *Farnab.**Ibid. lin. 22.*Caraque; *al.* aurea. *Farnab.* raraque. *Cod. Palat.*

Pag. 35. lin. 3.

Sæpe recusatos parcos duxisse triumphos.

Al.

Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos. *Farnab.*

Ibid. lin. 18.

Nupta Lacena ; *al.* nuda Lacena. *Sarvum.*

Ibid. lin. 23.

In Idam ; *al.* in urbem. *Farnab.*

Pag. 36. lin. 18.

Pigra ; *al.* Nigra. *Vulgg.*

Ibid. lin. 22.

Ac secula profunt ; *al.* nec secula præsunt. *Farnab.*

Pag. 37. lin. 10.

Constare gratis cum silentium possit ?

Al.

Cum stare gratis cum silentio possim. *Vulgg.*

Ibid. lin. 16.

Athys ; *al.* Attis. *Salmas.*

Ibid. lin. 21.

Quod possit dicere vita , Meum est ; *al.* quod possit dicere jure , Meum est. *Farnab.*

Ibid. lin. 30.

Per urbem ; *al.* per orbem. *Rader.*

Pag. 39. lin. 25.

Dimisit ; *al.* Divisit. *Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Ut maximum , *al.* ut minimum. *Salmas.*

F ij

Pag. 40. lin. 7.

Permitto; *al.* dimitto. *Vulgg.* præmitto. *Scriv.*

Ibid. lin. 14.

Livebitque tuis pallida turba genis.

Al.

Libabitque tuas pallida turba genas. *Farnab.*

Pag. 41. lin. 4.

Argenti venit quandò selibra mihi ?

Al.

Argenti quandò missa selibra mihi est. *Palat. Vulg.*

Pag. 43. lin. 20.

Et tutos; *al.* & totos. *Vulgg.*

Pag. 44. lin. 2.

Bis precor; *al.* ter, precor. *Vulgg.*

Ibid. lin. 4.

Tribus arcis; *al.* tribus aureis. *Rader.*

Ibid. lin. 6.

Post hæc tempora, nec diem rogabo.

Al.

Post hunc nec horam, nec diem rogabo. *Cod. Palat.*

Post hunc Nestora nec diem rogabo. *Gruter.*

Pag. 46. lin. 11.

Permittis; *al.* permittit. *Vulgg.*

Ibid. lin. 18.

Mille trecentis; *al.* mille ducentis.

Pag. 47. lin. 5.

Confoceri claros; *al.* cum soceri claros. *Farnab.*

Ibid. lin. 19.

Totum servare ; *al.* tortum servare. *Scalig.*

Ibid. lin. 20.

Et (liceat tantum vera probare) potes.

Al.

Ut liceat tantum ; vera probare potes. *Farnab.*

Pag. 48. lin. 30.

Et fatuum ; *al.* Et fatuam. *Farnab.*

Pag. 49. lin. 4.

Capta mele ; *al.* capta male. *Cod. Palat.*

Pag. 52. lin. 11.

Secile porrum ; *al.* tonsile porrum. *Pulgg.*

Ibid. lin. 12.

Nec deest ructatrix mentha ; *al.* Nec destupratrix mentha ; *vel.* Nec deest stupratrix mentha.

Ibid. lin. 15.

Gustus in his ; *al.* Gastus in his. *Cod. Palat.*

Pag. 53. lin. 23.

Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Ravennam Abstulit !

Al.

Quos, Faustine, dies, quales tibi Roma Ravennae Abstulit ! *M9. Budl.*

Pag. 55. lin. 22.

Maſtea ; *al.* mattea, *vel.* mattya.

Ibid. lin. 24.

Sine pane ; *al.* fine pene, *vel.* fine penne.

Pag. 56. lin. 9.

Chorus mensæ ; *al.* chorus Musæ. *Lipſus.*

Ibid. lin. 14.

Cirrata loris ; *al. Scuticaque loris. Farnab.*

Ibid. lin. 23.

Spēctata est vīta ; *al. Spēctata est vitta. Lyppius.*

Ibid. lin. 31.

Si , Polla , libellos ; *al. si fortē libellos. Cod. Palat.*

Pag. 57. lin. 25.

Polluit igne ; *al. polluit ungue. Farnab.*

Pag. 58. lin. 13.

Ζωὴ καὶ ψυχὴ lascivum congeris usque.

Al.

Κύριμυ , μέλιμυ , ψυχίμυ , congeris usque. *Gronov.*

Ibid. lin. 20.

Laïs eris ; *al. Thaïs eris. Farnab.*

Pag. 61. lin. 30.

Debuit ille ; *al. debuit illa. Farnab.*

Pag. 62. lin. 6.

Udo Dalmata gaudio sequēris.

Al.

Hunc udo Celta gaudio sequēris. *Farnab.*

Ibid. lin. 9.

Feretur illinc ; *al. feretur illic. Farnab.*

Ibid. lin. 23.

Consule Torquato vici fuit ille magister.

Al.

Consul Torquatus , vici fuit ille magister. *Farnab.*

Ibid. lin. 31.

Imo ducit ; *al. imo promitt. Farnab.*

Pag. 63. lin. 10.

Togatus ero ; *al.* togatus eo. *Vulgg.*

Ibid. lin. 16. & 27.

Cidæ stare putabis Hermerotem.
Vis te simpliciùs senem fateri. . . .

Al.

Sic adstare putabis Hermerotem.
Vis tu simpliciùs ? senem fateri. *Herald.*

Pag. 65. lin. 23.

In Ligellam ; *al.* In Ligeiam. *Cod. Palat.*

Pag. 66. lin. 21.

Vester Martialis ; *al.* noster Martialis. *Farnab.*

Ibid. lin. antepen.

Culta toga ; *al.* futa togâ. *Vulgg.*

Pag. 67. lin. 23. & 24.

. . . . . Conturbatorque macellus :
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.

Al.

. . . . . Conturbatrixque macelli
Mensa , ibi divitiis ruris operta sui. *Vulgg.*

Pag. 68. lin. 15.

Dolor hic ; *al.* Pudor hic. *Farnab.*

Pag. 69. lin. 12.

Quem Salo ; *al.* quos Salo. *Vulgg.*

Pag. 70. lin. 5.

Successus spatio paret salubri. . . .

Al.

Secessus precio paret scilibræ. *Rutgers.*

Pag. 72. lin. 1.

Bona Saturnalia ; *al. Iô Saturnalia. Farnab.*

Ibid. lin. 2.

Nerva , licet ; *al. Nerva , libet. MS. Bodh.*

Ibid. lin. 20.

Hæres ; *al. Heros. Vulgg.*

Pag. 73. lin. 5.

Pro libertate ; *al. præ libertate. Lipsius.*

Pag. 74. lin. 2.

Cæsar Circeios ; *al. Cæsar Circæos.*

Ibid. lin. 15.

Hesterni ; *al. externi. Farnab.*

Ibid. lin. 16.

Quòd curvo ; *al. Corycio. Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Apelleâ ; *al. Apollineâ. Vulgg.*

Pag. 78. lin. 21.

De pthifico ; *al. Deliacio , vel. Delphitico.*

Ibid. lin. 22.

Culcita Leuconico quàm viduata suo.

Al.

Culcita quàm , plumâ quæ viduata sua est. *Pulmann.*

Pag. 79. lin. 24.

Ad Labullum ; *al. Ad Fabullum. Cod. Palat.*

Pag. 80. lin. 21.

Amica gari ; *al. amica dare. Farnab.*

Ibid.

Ibid. lin. 24.

Parapside ; *al. paropside. Farnab.*

Ibid. lin. penult.

Nunc tu velle ; *al. Num tu velle. MS. Bodl.*

Pag. 81. lin. 3.

Invasit medici Nasica phreneticus Auſt. . .

Al.

Invasit medicum Nasica phreneticus Auſt. *Vulgg.*

Invasit medicum sicâ nephriticus , Auſt. *Farnab.*

Pag. 82. lin. 3.

Ut condar. ; *al. Ut credat. Gruter.*

Ibid. lin. 4.

In ruta folium Capelliana.

Al.

In rutæ folium Capellianæ. *Farnab.*

Pag. 85. lin. 12.

Grandi cum Ganymede ; *al. gracili cum Ganymede. Farnab.*

Pag. 86. lin. 8.

In medios ; *al. & medios Farnab.*

Pag. 87. lin. 1.

Silius optatæ succurrere censuit umbræ.

Al.

Silius Andino tandem succurrit agello. *Vulgg.*

Ibid. lin. 2.

Silius & vatem , non minor ipse , colit.

Al.

Silius & vatem , non minor ipse , tulit. *Farnab.*

Silius ætatem , non minor ipse , tulit. *Barthins.*

Tome II.

V

Ibid. lin. 28.

Conditio est melior si tibi nulla , veni.

*Al.*Conditio melior si tibi nulla , venit. *Vulg.**Pag. 88. lin. 4.*Massa recocta ; *al. massa coacta. Gruter.**Ibid. lin. 16.*Quàm Latiz ; *al. cur Latiz, Farnab.**Ibid. lin. 20.*

Quòd sperat generos , quòdque puella nurus.

*Al.*Quot sperat generos , quotque puella nurus. *Vulg.**Pag. 89. lin. 22.*Leuconicis ; *al. Lingonicis. Vulg.**Ibid. lin. 23.*Purpura pexa ; *al. purpura texta. Farnab.**Pag. 90. lin. 1.*Nectare vivit ; *al. nectare vivo. Scriber.**Ibid. lin. 2.*Cruda ; *al. thura. Farnab.**Ibid. lin. 7.*Tantumque ; *al. certumque , vel. tecumque.**Ibid. lin. antepen.*Senem Peliam ; *al. Senem Pylium. Farnab.**Pag. 91. lin. 4.*Possetis ; *al. velletis. Farnab.**Pag. 94. lin. 3.*Vocat pipinnam ; *al. voratne penem. Scriber. Vocat*

bipennam. *Turneb.* vocat vepenem. *Jan. Parrhasius*
& *Cal. Rhodig.* vocat pifinnam. *Rutgers.*

Pag. 95. lin. 10.

Virgo paratur ; *al.* virgo parata est. *Farnab.*

Ibid. lin. 24.

Non est ista viæ ; *al.* Non est ista quidem. *Vulg.*

Ibid. lin. ult.

Improbum vetum ; *al.* improbi vorum. *Farnab.*

Pag. 96. lin. 8.

Hic utilis annis ; *al.* hic inutilis annis. *Farnab.*

Pag. 98. lin. 11.

Res carmine major habetur ; *al.* quod carmine majus habetur. *Farnab.*

Ibid. lin. 16.

Si scis ; *al.* nî scis , *vel.* nî scis.

Ibid. lin. 19.

Æolidos Canace ; *al.* Æolis heu Canace. *Vulg.*

Pag. 99. lin. 15.

Quòd tu ; *al.* quòd dum. *Rutgers.*

Ibid. lin. 24.

In solium puta te ; *al.* In folio puto te. *Farnab.*

Pag. 100. lin. 10.

Pustulæque ; *al.* pusulæve.

Ibid. lin. 21.

Senive fasces ; *al.* Sœvique fasces. *Farnab.*

V ij

Pag. 102. lin. 10.

At mihi nulla satis nuda puella jacet.

*Al.*At mihi nuda satis nulla puella patet. *Farnab.**Ibid. lin. 31.*Si vacas habere ; *al. si vacabit hora. Farnab.**Pag. 105. lin. 19.*Ibis, iô ; *al. Ibis tu. Vulgg.**Ibid. lin. 21.*Terra potens ; *al. terra parens.**Ibid. lin. 23.*Domus una ; *al. domus alta. Farnab.**Pag. 106. lin. 12.*Jus mihi pigritiæ ; *al. munera pigritiæ, Farnab.**Pag. 109. lin. 21.*Non abeat quereris febris ; *al. Non abeat febris ,
queris. Farnab.**Ibid. lin. penult.*

Cum sit tam pulchrè , cum tam bene vivat apud te. . .

*Al.*Cum sit tam pulchrè , tam bellè vivat apud te. *Farnab.*Cum sit ei pulchrè , cum tam bene vivat apud te.
*Vulgg.**Pag. 110. lin. 13.*Boterdum ; *al. Bothrodum.**Ibid. lin. 15.*Ingenti ; *al. Urgenti. Grut. Ingentis. Cod. Palat.**Pag. 111. lin. 11.*Certabit ; *al. Certarit. Farnab.*

Ibid. lin. 13.

Nec citò ridebit peregrini gloria partus.

Al.

Te citò ridebit peregrinus Clodia partus. *Jos. Scalige*

Ibid. lin. ult.

Æliani ; *al.* Hadriani. *Vulgg.*

Pag. 112. lin. 30.

Nec venit ablatis ; *al.* Nec venit adlatis. *Jac. Bongarsius*

Ibid. lin. ult.

Non ego : malo famem ; *al.* non ego malo famem ?

Pag. 113. lin. 1.

Quàm sit ; *al.* Cùm sit. *Vulgg.* Cur sit. *Farnab.*

Pag. 114. lin. 14.

Domestica lymphis ; *al.* domestica Nymphis. *Cod. Pal.*

Ibid. lin. 16.

Munera sunt dominæ ; post septima lustra reverso. . .

Al.

Munera sunt domino post septima lustra reverso. *Vulgg.*

Pag. 115. lin. 2.

Foco virenti ; *al.* Focum ferentis. *Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Dicere percisum ; *al.* Dicere præcisum. *Farnab.*

Pag. 117. lin. ult.

Novæ figuræ ; *al.* novem figuræ. *Scriven.*

Pag. 118. lin. 2.

Quo Symplegade ; *al.* Quo Symplegmate. *Farnab.*

Ibid. lin. 12.

Cum lepidò ; *al.* cum tenero. *Farnab.*

Pag. 120. lin. 15.

Fabullum , quid ; *al.* Fabullinum. *Scriven.*

V iij

Ibid. lin. 26.

Homo bonus ; *al. bonus homo. Farnab.*

Ibid. lin. 26.

Ille virum voluit nec repetita sequi.

Al.

Noluit illa virum vel repetita sequi. *Pulgg.*

Pag. 121. lin. 4.

Paterve ; *al. Paterne.*

Pag. 122. lin. 17.

Paludis ; *al. balteis. Turneb. balneis. Salmas.*

Ibid. lin. 31.

Latus effedo ; *al. clausus effedo. Farnab.*

Pag. 123. lin. 16.

Pediculosi ; *al. periculosi. Brodæus.*

Ibid. lin. 29.

Natali pallere suo , ne calda Sabello. . .

Al.

Natali pallere tuo ne calda , Sabelle. *Brodæus.*

Pag. 124. lin. 2.

Sponde tua ; *al. sponde sua. Cod. Palat.*

Ibid. lin. 3.

Quæ te ; *al. Quæ tibi. Cod. Palat.*

Ibid. lin. 11.

Fulmine digna ; *al. fulmine digni. Cod. Palat.*

Pag. 125. lin. 26.

Pondus acre ; *al. pondus esto. Farn. pondus ære. Pulg.*

Pag. 127. lin. 6.

Nudorum ; *al. Udorum. Farnab.*

Pag. 128. lin. 6.

Sed gemmis ; *al.* Sed geminus. *Farnab.*

Ibid. lin. 9.

Potat conviva ; *al.* portat conviva. *Scrivver.*

Ibid. lin. 25.

Vigessi ; *al.* viceffis. *Salmas.*

Ibid. lin. ult.

Riferunt homines ; *al.* Riferunt comites. *Farnab.*

Pag. 177. lin. 7.

Lævia profunt ; *al.* linea profunt.

Ibid. lin. 20.

Callaïcas ; *al.* Callaïnas. *Vulgg.*

Pag. 178. lin. 19.

Cosmi folio ; *al.* nardi folio. *Farnab.*

Ibid. lin. 24.

Te congelat ; *al.* te contegat. *Scrivver.*

Pag. 180. lin. 16.

Vellera Leuconicis ; *al.* Vellera Lingonicis.

Ibid. lin. penult.

Fraudata tumeat facilis tibi culcita pluma.

Al.

Frondata tumeat , &c. *Edd. quidam.*

Fraudata tumeat fragilis tibi culcita mula. *Gronov.*

Pag. 181. lin. 11.

Perdidit ipse ; *al.* prodidit ipse. *Gronov.*

Pag. 182. lin. 1.

Hæc illi ; *al.* Hoc illi. *Vulgg.*

Pag. 183. lin. ult.

Nugis solvere ; *al.* foris solvete. *Lipfius.*

V iv

Pag. 184. lin. 8.

Ne nucibus positis ARMA VIRUMQUE legas.

*Al.*Ne nugis positis ARMA VIRUMQUE canas. *Farnab.**Pag. 185. lin. 23.*

Hæc, tibi quæ fontes & aquarum nomina dicit....

*Al.*Hæc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicunt. *Farnab.**Pag. 186. lin. 4.*Pagina tota; *al.* pagina prima. *Vulgg.**Ibid. lin. 16.*Succumbere novit; *al.* Succumbere non vult. *Edd. quidam.**Ibid. lin. 26.*Masturbatorèm; *al.* Mastupratorèm. *Vulgg.**Pag. 189. lin. 4.*Accipe cor quod habes; *al.* accipe cor quod abest. *Lysus.* accipe cor bubulum. *Torrentin.**Ibid. lin. 7. & 8.*

Non satis est ars sola coco, servire palato:

Namque cocus domini debet habere gulam.

Al.

Non satis est ars sola coco, servire palato,

Atque cocus domini debet habere gulam. *Tureb.*

Non satis est ars sola coco. Servire palatum

Nolo-cocus domini debet habere gulam. *Optim.**Godd.*

F I N I S.

SCRIPTORUM VETERUM
AC RECENTIORUM QUORUMDAM
DE
M. VAL. MARTIALE
TESTIMONIA.

C. Plinius Cæcilius Secundus, Epistola
Lib. III. ultima.

CORNELIO PRISCO SUO, S.

Audio Valerium Martialem decessisse, & moleste fero. Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo & salis haberet, & fellis; nec candoris minus. Prosequutus eram viatico secedentem. Dederam hoc amicitia, dederam etiam versiculis, quos de me composuit. Fuit moris antiqui, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus, aut pecuniâ ornare. Nostriis vero temporibus, ut alia speciosa & egregia, ita hoc imprimis exolevit. Nam postquam desimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui sine versiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipsum volumen, nisi quosdam tenerem. Tu, si placuerint hi, ceteros in libro requires. (Lib. X. Epigr. XIX.) Alloquitur Musam; mandat ut domum meam in Esquilis quærat, adeat reverenter.

Sed ne tempore non tuo disertam
 Pulsas ebria januam, videro.
 Totos dat tetricæ dies Minervæ,
 Dum centum studet auribus virorum
 Hoc, quod secula posterique possint
 Arpinis quoque comparare chartis.
 Seras tutior ibis ad lucernas:
 Hæc hora est tua, cum furit Lyæus,
 Cum regnat rosa, cum madent capilli:
 Tunc me vel rigidi legant Catones.

Meritòne enim, qui hoc de me scripsit, & tunc dimisi amicissimè, & nunc, ut amicissimum, defunctum esse doleo? Dedit enim mihi, quantum maximè potuit, daturus ampliùs, si potuisset. Tametsi quid homini potest dari majus, quàm gloria, laus & aternitas? At non erunt aterna, quæ scripsit? Non erunt fortasse: ille tamen scripsit, tanquam futura. Vale.

Sollius Sidonius Apollinaris, Carm. IX.

*Non Gætulicus hic tibi legetur,
 Non Marfus, Pædo, Silius, Tibullus,
 Aut mordax sine fine Martialis.*

Idem Carm. XXIII.

*Quid celsos Senecas loquar, vel illum,
 Quam dat Bilbilis alta Martialem,
 Terrarum indigenas Ibericarum?*

Ælius Spartianus, in Histor. Augusta.

Idem (Ælius Verus) Ovidii libros amorum in lecto semper habuisse; idem Martialem, Epigrammaticum Poëtam, Virgilium suum dixisse (fertur.)

Ælius Lampridius, in Alexandri Severi Vita.

Leporem quotidie habuit, venationem frequentem; sed eam cum amicis dividebat, & his maximè, quos

sciebat per se non habere. Nec divitibus quicquam tantum munerum misit ; sed ab his semper accepit. Et quòd ille leporem quotidie haberet , iocus Poëticus emer-
sit , idcirco quòd multi septem diebus pulchros esse di-
cunt eos , qui leporem comederint , ut Martialis Cocci
epigramma significat , quod contra quandam Gelliam
scripsit huiusmodi : (Lib. V. Epigr. 29.)

Cùm leporem mittis , semper mihi , Gellia , mandas ,
Septem formosus , Marce , diebus eris.
Si verum dicis , si verum , Gellia , mandas ,
Edisti nunquam , Gellia , tu leporem.

*Sed hos versus Martialis in eam , quæ deformis
esset , composuit ; Poëta verò temporum Alexandri hæc
in eum dixit :*

Pulchrum quòd vides esse nostrum regem ,
Quem Syrum sua detulit propago ,
Venatus facit , & lepus comesus ,
Ex quo continuum capit leporem.

Jovianus Pontanus , de Sermone Lib. III. Cap. XVIII.

Valerius Martialis artificiosissimus Epigrammatum
scriptor , ita in iis quidem jocus est , ut frequentius
carpat , quàm delectet : tametsi à demorsione ipsa de-
lectatio quoque paritur. Adhæc dictis ejus partim oc-
cultissima quædam insunt spicula , &c. sunt tamen dicta
ejus in universum arguta , subtiliterque conquistata &
abstrusa sententiæ , eademque rara , salsa , aculeata :
inventiones verò maximè acutæ : verba autem præcipuè
accommodata , quæque non prima tantum facie , atque
in ipso explicatu , lectorem alliciant atque auditorem :
verum quæ in ejus animo relinquunt tacitam quandam
quasi subtilitatem.

**Joannes Sarisberienfis, Curial. Nugar.
Lib. VII. Cap. XII.**

*Poëticum illum te subito miraberis invenisse pictorem
qui ad omnia, quæ necessitas exigit, scit fortasse finis-
lare cupressum. Desipit ita Rufus in Nævia, à qua
eum, teste Coquo, nullus casus avertit. Nam*

*Quidquid agit Rufus, nihil est nisi Nævia Rufo;
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.*

*Cornat, propinat, poscit, negat, innuit, una est
Nævia: si non sit Nævia, mutus erit.*

Lib. I. Epigr. LXVIII.

Idem Lib. VIII. Cap. VI.

*Peregrinos odores non nisi dissolutis & amatoribus
convenire, Comicus & Coquus docent.*

Idem Lib. eod. Cap. XIII.

*Nam sœnerator, ut plus recipiat interdum aliquid
prælargitur. Unde Coquus:*

Munera quod senibus viduisque, &c.

Epigr. LVI. lib. IV.

Vetus Glossarium Latinum.

*Petafo, Petafonis; perna, baconus. Martialis Coquus:
Et pulsem dubiam cum petafone voras.*

*Extat Lib. III. Epigr. LXXVII. ubi vulgè, Es
pulpam dubio.*

*Laudatur ab eodem Glossographo etiam alibi, &
sub Martialis Coqui nomine præterea funginum hoc
Distichon:*

*Defungi fungis homines, Macrine, negabas:
Bolæti leti causa fuere tui.*

Angelus Politianus, Miscellan. Cap. VI.

Nimis enim foret insubidus Poëta: quod nefas crederet.

Item Cap. LII.

Sanè per totum Epigramma signatè usus est verbis argutissimus Poëta, &c. ut sit hoc Epigrammate nihil utique pensitatus.

Idem in Declamatione pro Quintiliano.

Ut ab ingeniosissimo Latinorum Epigrammatum poëta, & vagæ juventutis moderator, & Romanæ gloriæ togæ verè meruerit appellari.

Julius Cæsar Scaliger, Poëtic. Lib. III.
Cap. CXXVI.

Epigrammatis virtutes peculiare, brevitatis & argutia: hanc Catullus non semper est affecutus, Martialis, Poëta argutissimus, nusquam omisit.

Idem lib. VI.

Ne Martialem quidem transferre libet ad meliora. Multa sunt ejus Epigrammata divina; in quibus & sermonis castitas, & argumenti species luculenta est: versus verò candidi, numerosi, pleni, denique optimi.

M. Antonius Muretus in Commentar. ad
Catullum. (*Iniquus in Martialem
Censor.*)

Romani & seriùs attigerunt Poëticam; & coluerunt negligentius, & minimè longo tempore in rectè scribendorum poematum via perstiterunt. Si quidem, cum à rudibus apud eos Poëtica profecta principiis, tandem per multos gradus ad Virgilium pervenisset; quo ego homine nihil statuo fieri potuisse divinius: ita postea cæpere ingenia in deterius labi; ut mirum sit, quanta quàm brevi tempore sit consecuta mutatio. Hispani poëta præcipuè & Romani sermonis elegantiam contaminant, & cum inflatum quoddam & tumidum, & gen-tilis suæ moribus congruens, invenissent orationis genus,

averterunt exemplo suo ceteros à recta illa & simplici, in qua præcipua Poëtarum sita laus est, & in quam superiores omni studio incubuerant, imitatione naturæ. Itaque serè post Augusti tempora, ut quisque maxime versum inflaverat, sententiam maxime contorserat, eo denique modo locutus fuerat, quo nemo serio soleret loqui, ita in pretio haberi cæpit. Quin etiam sucatu ille splendor, & adulterina eloquentiæ species, ita nonnul-
 torum, qui veræ eloquentiæ gustum non habent, occæ-
 caris animos, ut his quoque temporibus exstiterint Hispani duo, homines ceteroqui & imprimis eruditi, & scrip-
 tis editis nobiles, quorum alter Lucanum Virgilio, alter Martialem Catullo antepondere veritus non est. Quorum ab utroque ita dissensio, ut si quis Deus potestatem mihi optionemque faciat, non dicam Virgilii, (cui videor injuriam facere, si eum ullo modo cum ceteris com-
 parem) sed Ennii alicujus, aut Furii, quàm Lucani, multò similem in scribendo esse me malim. Inter Mar-
 tialis autem & Catulli scripta tantum interesse arbi-
 tror, quantum inter dicta scurræ alicujus de trivio, & inter liberales ingenni hominis jocos, multo urbanitatis aspersos sale. Neque verò negaverim, multa in Mar-
 tiale quoque non inscianter dicta reperiri: sed profectò deteriorum longè numerus major est. Latine quidem orationis nativa illa, minimèque quasi pigmentis insus-
 cata germanitas, in Martiale nulla est; in Catullo præcipua. Iis de causis cum ab illo altero, nescio quo modo, semper abhorruissem, Catullum contra nunquam non mirabiliter amavi, &c.

Adrianus Turnebus, *Advers. Lib. VIII.*
Cap. IV.

Quid verat attingere scissivissimi Poëta Martialis lu-
 sus, atque in his operam ludere? Non semper superci-
 dia adducenda sunt.

Idem. Lib. XIII. Cap. XIX.

Cum à lepidissimo Poëta (nec enim illis assentior , qui scurram ineptum eum appellant , neque satis elegante Musa libros epigrammatum scripisse autumant)

Lib. III. Epigr. xciii. canitur ,

Admittat inter bustuarias mœchas , &c.

Justus Lipsius , 1. Epistolic. Quæst.
Epist. V.

Quid censes tu ? non melius de Martiale Scaliger judicavit , qui versus eos candidos , numerosos , plenos , epigrammata multa divina dicit , quàm ille , qui scurram de trivio appellat ? Nollem excidisset viro magno hoc judicium judicii dissimile , &c.

Idem de Amphit. cap. XV.

Designatorum facetè sæpe meminit acutus & capitalis ille Hispanus.

Sinistra quædam judicia infelicium criticorum de Martiale.

RAPHAEL VOLATERRANUS,
Commentariorum Urbanorum
Lib. XVII.

M. VAL. MARTIALIS, Poëta Epigrammatum , à Bilbili oppido Celtiberiæ. Romæ annos triginta commoratus , in Hispaniam demum revertit , pauper admodum , & viatico à Plinio nepote , ut in ejus Epistola declaratur , adjutus. Amicos coluit Stellam , Silium Italicum. Adscitus & in ordinem Equestrem , & juragrium liberorum adeptus est. Reliquit Epigrammatum librum omninò rejiciendum , quippe qui neque elegantiæ Latinæ , neque moribus profuit.

PAULUS JOVIUS,
In Elogiis Virorum litteris Illustrium, in
Marco Antonio Casanova.

M. Ant. Casanova, Comense patre Romæ genito, argenti Epigrammatis palmam detulit illa ipsa Roma, severæ auris iudicio superba, nec unquam in confesso pudore poetis adulatrix: quod lepida, & salsis finibus aculeata carmina fastidaret. Elocutioni casta tamen puritas, ac in numero sæpe duro lenitas defuit, qualis in Catullo. prætenere poeta conspicitur: cum ingeniosè mordaci & impuro Martiali. perfimilis esse mallet, ut una præsertim per acuta circumductaque sententia gloria duceretur, &c.

ANDREAS NAUGERIUS,
Auctore in iisdem Elogiis P. Jovio.

Cum Epigrammata præstanti iudicio lepidissimè scriberet, non salsis aculeatisque finibus, sed tenera illa & prædulci prisca suavitæ claudibat; adeò Martiali severus hostis, ut quotannis, statò die Musis dicato, multa ejus volumina, tanquam impura, cum execratione Vulcano dicarentur.

FINIS.

